

ศึกษาวิเคราะห์การบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลเจริญราษฎร์
อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักสังคหวัตถุ ๔

AN ANALYTICAL STUDY OF THE LOCAL GOVERNMENT ADMINISTRATION
IN CHAROENRAT SUB-DISTRICT, MAE CHAI DISTRICT, PHAYAO PROVINCE
ACCORDING TO THE SANGAHAVATTHU

พระครูสังฆรักษ์วัชรวิศ อุตตมลีโล (สมยอมค์)

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา พระพุทธศาสนา
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๐

ศึกษาวิเคราะห์การบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลเจริญราษฎร์
อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักสังคหวัตถุ ๔

พระครูสังฆรักษ์วัชริศ อุตตมสีโล (สมยอมค์)

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา พระพุทธศาสนา

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พุทธศักราช ๒๕๖๐

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

An Analytical Study of The Local Government Administration in
Charoenrat Sub-District, Mae Chai District, Phayao Province According
to The Sanghavatthu

Phrakhrusangharak watcharit Uttamasilo (Somyong)

A Thesis Submitted in Partical Fulfillment of
The Requirement for the Degree of
Master of Arts
(Buddhist Studies)

Graduate School
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Bangkok, Thailand

C.E. 2017

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ศึกษาวิเคราะห์การบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักสังคหวัตถุ ๔” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพระพุทธศาสนา

(พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิกโร, ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิกโร, ดร.)

กรรมการ

(พระครูวรวรรณวิฑูรย์, ดร.)

กรรมการ

(ผศ.ดร.สุเทพ สารบรรณ)

กรรมการ

(ผศ.ดร.ประยงค์ จันทร์แดง)

กรรมการ

(ผศ.ดร.วิโรจน์ อินทนนท์)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

พระครูวรวรรณวิฑูรย์,ดร.

ประธานกรรมการ

ผศ.ดร.สุเทพ สารบรรณ

กรรมการ

ชื่อผู้วิจัย

(พระครูสังฆรักษ์วัชริศ อุตุตมสีโล (สมยงค์))

ชื่อวิทยานิพนธ์ : ศึกษาวิเคราะห์การบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอมะนัง จังหวัดพะเยา ตามหลักสังคหวัตถุ ๔

ผู้วิจัย : พระครูสังฆรักษ์วัชรวิศ อุตตมสีโล (สมยศ)

ปริญญา : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (พระพุทธศาสนา)

กรรมการคุมวิทยานิพนธ์

: พระครูวรารณวิศุขย์, ดร.
พธ.บ. (รัฐศาสตร์), M.A. (Buddhist Studies), M.Phil. (Buddhist Studies)
Ph.D. (Buddhist Studies)

: ผศ.ดร.สุเทพ สารบรรณ,
พธ.บ.(ศาสนา), กศ.ม.(หลักสูตรและการสอน), พธ.ด.(พระพุทธศาสนา)

วันสำเร็จการศึกษา : ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอมะนัง จังหวัดพะเยา ๒) เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคการบริหารงานตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอมะนัง จังหวัดพะเยา จำแนกปัจจัยตามส่วนบุคคลและ ๓) เพื่อศึกษาแนวทางในพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอมะนัง จังหวัดพะเยา เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ที่เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่มีสิทธิ์ลงประชามติในเขตเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอมะนัง จังหวัดพะเยา จำนวน ๓๔๖ คน ซึ่งใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Sampling) เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการและมาตราส่วนประเมินค่า ๕ ระดับ แบบสอบถามปลายเปิด และแบบสัมภาษณ์ สถิติ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เปรียบเทียบความแตกต่างโดยการทดสอบ ค่าที (t-test) และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) โดยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ผลการศึกษาการบริหารงานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ทั้ง ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านทาน (การช่วยเหลือ/สนับสนุน) ด้านปิยวาจา (การพูดจา/สื่อสาร) ด้านอตถจริยา (การให้บริการ) ด้านสมานัตตตา (การปฏิบัติสม่ำเสมอ/เสมอภาค/ยุติธรรม) พบว่า ประชาชน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๓๙ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ทั้งด้านทาน ด้านปิยวาจา ด้านอตถจริยา และด้านสมานัตตตา พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา อยู่ในระดับปานกลางทั้ง ๔ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านปิยวาจา ๒) ด้านทาน ๓) ด้านสมานัตตตา ๔) ด้านอตถจริยา

เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนมีเพศ อายุ วุฒิการศึกษา อาชีพ และรายได้ในการใช้บริการต่างกัน มีความคิดเห็นต่างกัน จึงยอมรับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ผลการศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการบริหารงานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา (๑) ด้านทานยังมีการให้ความช่วยเหลือประชาชนล่าช้า การให้ความกระจ่างในรายละเอียดข้อมูลของโครงการยังไม่ชัดเจน ด้านการช่วยเหลือประชาชนด้วยความเสียสละ ความเห็นใจ และเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ยังมีไม่มาก ควรมีการช่วยเหลือประชาชนเป็นไปด้วยความรวดเร็ว จริงใจ เสียสละ เห็นอก เห็นใจ และเอื้อเฟื้อต่อผู้รับบริการ (๒) ด้านปิยวาจา พบว่าข้าราชการ พนักงานในองค์กรบางคน ยังใช้ถ้อยคำที่ไม่เหมาะสม ทำให้ประชาชนที่มารับบริการในองค์กรเกิดความไม่ประทับใจในการบริการควรมีการทำแบบประเมินความพึงพอใจเพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนาให้เกิดความประทับใจทั้งสองฝ่าย (๓) ด้านอตถจริยา การช่วยเหลือผู้ประสบภัยยังขาดการเตรียมความพร้อม จึงทำให้การช่วยเหลือเกิดการล่าช้า ไม่ทันเหตุการณ์ ผู้บริหารควรมีแผนงาน และติดตามด้านการเตรียมความพร้อมในการช่วยเหลือประชาชนเมื่อเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉิน หรือประชาชนได้รับภัยพิบัติต่าง ๆ (๔) ด้านสมานัตตตา ประชาชนบางคนไม่ได้รับความเสมอภาคด้านการให้บริการการติดต่องานล่าช้าเนื่องจากการไม่มีการจัดลำดับก่อน-หลัง ของประชาชนที่มารับบริการ ควรมีการจัดลำดับก่อน-หลัง เพื่อความเป็นระเบียบและความเสมอภาคในการรับบริการ และมีการจัดอบรมบุคลากรในหน่วยงานให้ความรู้ในด้านการให้บริการประชาชน และมีการติดตามประเมินผลในการทำงานหลังการอบรม

Thesis Title : An Analytical Study of The Local Government Administration in Charoenrat Sub-District, Mae Chai District, Phayao Province According to The Sangahavatthu

Researcher : Phrakhrusangharak Watcharit Uttamasilo (Somyong)

Degree : Master of Arts (Buddhist Studies)

Thesis Supervisory Committee

: Phrakhru Worawanvitoon, Dr.
 M.A. (Buddhist Studies), M.Phil. (Buddhist Studies)
 Ph.D. (Buddhist Studies)
 : Asst.Prof. Dr. suthep Saraban
 B.A. (Religion), M.Ed.(Curriculum and Instruction),
 Ph.D. (Buddhist Studies)

Date of Graduation : 15 November 2017

ABSTRACT

This study aimed (1) to study the work management according to Sangahavatthu, the principle of Four Principles of Service of Charoenrat Sub-district Municipality, Mae Chai District, Phayao, (2) to investigate problems in the management based on the Four Principles of Service classified by personal factors, and (3) to study the guidelines in work administration in accordance with the principle of Sangahavatthu.

The study is the Mixed Methods Research employing Quantitative Research by which questionnaire with a checklist and a 5-level valuation scale and open-ended question was used for data collection distributed to 346 people who had right to the referendum in the Charoenrat municipality, Mae Chai district, Phayao obtained by Cluster Sampling and interview. The statistics used included Frequency, Percentage, Mean, Standard Deviation, and difference by t-test, and F-test. One way analysis of variance (One-Way ANOVA) was done at the 0.05 significance level.

Results of the study on work management by Chareonrat sub-district Municipality based on the principle of Four Services; the aspect of Dana (generosity), Piyavaca (kindly speech, Atthacariya (beneficial actions, and Samanattata (impartiality) showed that the public had opinions on the administration based on the Sangahavatthu in average in four aspects of Sangahavatthu equal to 3.39 average. When considering each aspect, the aspect of Dana (generosity), Piyavaca (kindly speech, Atthacariya (beneficial actions, and Samanattata (impartiality, it was found that public had views on work management based on the principle of Sangahavattthu at an average level in four aspects.

Comparison of public opinion on the administration based on the Sanghahavatthu classified by personal status, it was found that people with different sex, age, educational background, occupation, and income showed different views which rejected the set hypothesis

Problems, obstacles, and suggestions on the management based on the Sangahavatthu were as follows:

1) Dana; there was late assistance given to people with unclear details in the projects and with fewer sacrifices and helpfulness that should be done in fast, sincere, helpful to service recipients.

2) Piyavaca; some officials and staff in organizations use inappropriate words that make people who received services in the organization are not positively impressed. There should be a satisfaction assessment to improve the service which would bring forth benefits to both parties.

3) Atthacariya; the assistance to the victims still lacks preparation that delayed help and is late for the situation. The executives should have ready-plan and be ready to help people in urgent matters or in various disasters.

4) Samanattata; some people do not receive the equal services and service is slow due to lack of prior-post order. The queue of people should be ranked in the

form of before – after for the orderliness and equality of service. Besides, there should be a training course for personnel in the agency to provide services to the public with following -up evaluation after a workout.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีด้วยความเมตตาอนุเคราะห์ จากคณาจารย์และผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่าน คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ประกอบด้วยพระครูวรธรรมวิฑูรย์, ดร. ผศ.ดร.สุเทพ สารบรรณ ในฐานะที่เป็นคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ได้เมตตาชี้แนะให้คำปรึกษา แนะนำ แนวคิดและตรวจทานแก้ไขข้อบกพร่องกระทั่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยและถูกต้องตามระเบียบของมหาวิทยาลัยครบถูกต้องอย่างสมบูรณ์

กราบขอบพระคุณในความเมตตาของพระราชธีรภรณ์ รองเจ้าคณะจังหวัดสระบุรี เจ้าอาวาสวัดพระพุทธฉาย และพระครูวรเจติยาภิบาล เจ้าอาวาสวัดพระธาตุจอมก้อย ที่ให้การสนับสนุนส่งเสริมในการศึกษามาโดยตลอด

ขอเจริญพรขอบคุณ คณะญาติโยมที่ให้การอุปถัมภ์ และสนับสนุนในการศึกษาพุทธศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาพระพุทธศาสนา มีคุณแม่วิภา เหลียงทอง และคุณแม่อรุณี สุวรรณรักษ์ เป็นต้น

ผู้วิจัยขอน้อมรำลึกถึงพระคุณของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า บิฑามารดา พระอุปัชฌาย์ อาจารย์ทุกท่าน และผู้ที่มีคุณูปการต่อมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ซึ่งเป็นผู้วางรากฐานแห่งการศึกษาไว้มากมายให้แก่อนุชนรุ่นหลังได้ศึกษาด้วยความเคารพอย่างสูงยิ่ง พร้อมทั้งขอขอบคุณ คณะผู้บริหารมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา ที่ได้ให้โอกาสและให้กำลังใจมาเป็นอย่างดี และขอขอบคุณ เจริญพรมายังคณาจารย์ทุกท่านที่ได้เมตตาประสิทธิ์ประสาทให้ความรู้ แนะนำช่วยเหลือจนจบการศึกษาชั้นมหาบัณฑิต ขอขอบคุณนิสิตกัลยาณมิตรร่วมรุ่นผู้ที่เป็นมิตรที่ดีมีน้ำใจคอยช่วยเหลือชี้แนะในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ตลอดจนขอขอบคุณถึงท่านผู้ที่ได้ให้ความช่วยเหลืออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์นี้

คุณค่าและประโยชน์ใดๆ อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ผู้วิจัยขอน้อมบูชาเป็นกตเวทิตา คุณแก่ครูบาอาจารย์ บิฑามารดา ญาติสนิท มิตรสหายที่เป็นกำลังใจสนับสนุนในทุกๆ เรื่องรวมทั้งบูรพาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้ร่วมกันสรรค์สร้างงานวิจัยเล่มนี้ให้แก่ผู้วิจัยจนประสบผลสำเร็จลุล่วงด้วยดี

พระครูสังฆรักษ์วัชรวิศ อุตตมสีโล (สมยอมค์)

๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

ก. คำย่อชื่อคัมภีร์พระไตรปิฎก

ในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ใช้พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พุทธศักราช ๒๕๓๙ เป็นหลักการอ้างอิงพระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย จะระบุ เล่ม/ข้อ/หน้า เช่น อง.นวก. (ไทย) ๒๓/๕/๔๓๙-๔๔๑. หมายความว่า ระบุถึงสุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย นวกนิบาต ฉบับภาษาไทย พระไตรปิฎกเล่มที่ ๒๓ ข้อที่ ๕ หน้า ๔๓๙-๔๔๑ เป็นต้น

พระสุตตันตปิฎก

อง.จตุกก. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	จตุกกนิบาต	(ภาษาไทย)
อง.ปญจก. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	ปัญจกนิบาต	(ภาษาไทย)
อง.นวก. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	นวกนิบาต	(ภาษาไทย)

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฎ
สารบัญภาพ	ฐ
คำอธิบายสัญลักษณ์	ฑ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์	๔
๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ	๕
๑.๔ ขอบเขตงานวิจัย	๕
๑.๕ สมมุติฐานในการวิจัย	๖
๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๗
๑.๗ ทบทวนเอกสารและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๗
๑.๘ วิธีดำเนินการวิจัย	๑๔
๑.๙ ประโยชน์ที่ได้รับ	๑๘
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๑๙
๒.๑ การบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๑๙
๒.๑.๑ ความหมายของการบริหาร	๑๙
๒.๑.๒ ความหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๒๖
๒.๑.๓ แนวคิดทฤษฎีการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๒๗
๒.๑.๔ ประเภทการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๓๔

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
๒.๑.๕ รูปแบบการบริหารงานองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น	๓๕
๒.๑.๖ ลักษณะการบริหารงานองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น	๔๔
๒.๒ ข้อมูลพื้นฐานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา	๕๒
๒.๒.๑ ประวัติและความเป็นมาของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์	๕๒
๒.๓ หลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ในพระไตรปิฎก	๕๕
๒.๓.๑ ความหมายของสังคหวัตถุ ๔	๕๖
๒.๓.๒ หลักธรรมสังคหวัตถุ ๔	๕๘
- ทาน	๕๘
- ปิยวาจา	๕๙
- อุตถจริยา	๕๙
- สมานัตตตา	๖๐
๒.๔ กรอบแนวคิดงานวิจัย	๖๑
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	๖๒
๓.๑ รูปแบบการวิจัย	๖๒
๓.๒ ประชากรกลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	๖๒
๓.๒.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๖๒
๓.๒.๒ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	๖๔
๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๖๔
๓.๓.๑ แบบสอบถาม	๖๔
๓.๓.๒ ลักษณะของเครื่องมือ	๖๕
๓.๓.๓ การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	๖๖

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
๓.๓.๔ แบบสัมภาษณ์	๖๗
๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๖๗
๓.๔.๑ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม	๖๗
๓.๔.๒ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์	๖๘
๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	๖๘
๓.๕.๑ การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม	๖๘
๓.๕.๒ การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์	๖๙
บทที่ ๔ วิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการบริหารงาน ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยาตาม หลักธรรมสังคหัตถ์ ๔	๗๐
๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	๗๑
๔.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงาน ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหัตถ์ ๔	๗๕
๔.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงาน ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหัตถ์ ๔ จำแนกตาม เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้	๘๐
๔.๔ ผลการเปรียบเทียบการบริหารงาน ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหัตถ์ ๔ ที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ต่างกัน	๘๙
๔.๕ วิเคราะห์ปัญหา ในการบริหารงานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหัตถ์ ๔	๙๖
๔.๖ วิเคราะห์อุปสรรค ในการบริหารงานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหัตถ์ ๔	๙๗

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
๔.๗ ผลของการนำหลักธรรมสังคหัตถุ ๔ ในการบริหารงาน ของเทศบาล ตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหัตถุ ๔	๙๗
๔.๘ ผลการสัมภาษณ์ การบริหารงานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยาตามหลักธรรมสังคหัตถุ ๔	๙๘
บทที่ ๕ บทสรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ	๑๐๔
๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๑๐๕
๕.๒ อภิปรายผลวิจัย	๑๐๘
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๑๑๒
บรรณานุกรม	๑๑๔
ภาคผนวก	๑๑๙
ภาคผนวก ก หนังสือผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย	๑๒๐
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดสอบแบบสอบถามงานวิจัย (Try Out)	๑๓๗
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย	๑๔๘
ภาคผนวก ง รูปสัมภาษณ์	๑๕๘
ประวัติผู้วิจัย	๑๖๐

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
ตารางที่ ๔.๑ แสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม	๗๑
ตารางที่ ๔.๒ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงาน ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหัตถุ ๔	๗๓
ตารางที่ ๔.๓ แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงาน ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหัตถุ ๔ ด้านทาน	๗๔
ตารางที่ ๔.๔ แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงาน ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหัตถุ ๔ ด้านปิยวาจา	๗๖
ตารางที่ ๔.๕ แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงาน ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหัตถุ ๔ ด้านอถจริยา	๗๗
ตารางที่ ๔.๖ แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงาน ตามหลักธรรมสังคหัตถุ ๔ ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ด้านสมานัตตตา	๗๙
ตารางที่ ๔.๗ แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงาน ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหัตถุ ๔ จำแนกตาม เพศ	๘๐
ตารางที่ ๔.๘ แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหัตถุ ๔ จำแนกตาม อายุ	๘๒
ตารางที่ ๔.๙ แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงาน ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหัตถุ ๔ จำแนกตาม อาชีพ	๘๔

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
<p>ตารางที่ ๔.๑๐ แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงาน ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหัตถุ ๔ จำแนก ตาม ระดับการศึกษาสูงสุด</p>	๘๖
<p>ตารางที่ ๔.๑๑ แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงาน ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหัตถุ ๔ จำแนกตาม รายได้</p>	๘๘
<p>ตารางที่ ๔.๑๒ แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคิดเห็นต่อการบริหารงาน ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหัตถุ ๔</p>	๙๐
<p>ตารางที่ ๔.๑๓ แสดงการเปรียบเทียบการบริหารงานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหัตถุ ๔ จำแนกตามอายุ</p>	๙๑
<p>ตารางที่ ๔.๑๔ แสดงการเปรียบเทียบการบริหารงานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหัตถุ ๔ จำแนกตามอาชีพ</p>	๙๒
<p>ตารางที่ ๔.๑๕ แสดงการเปรียบเทียบการบริหารงานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหัตถุ ๔ จำแนกตามระดับการศึกษาต่างกัน</p>	๙๓
<p>ตารางที่ ๔.๑๖ แสดงการเปรียบเทียบการบริหารงานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหัตถุ ๔ จำแนกตามมีระดับรายได้ต่อเดือนต่างกัน</p>	๙๔
<p>ตารางที่ ๔.๑๗ สรุปผลรวมการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารงาน ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหัตถุ ๔ ตามสมมุติฐานที่ ๑-๕ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล</p>	๙๕

สารบัญภาพ

แผนภาพ	หน้า
แผนภาพที่ ๒.๑ กรอบแนวคิดงานวิจัย	๖๑
แผนภาพที่ ๔.๑ สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย	๑๐๓

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันสถานการณ์ของสังคมไทย ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคตามสมัยของโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในขณะนี้ เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมไทยมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วไปตามอิทธิพลของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเป็นผลรวมไปถึงการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารอย่างรวดเร็วสู่ประชาชน แต่ระบบการบริหารงานทั้งภาครัฐ และเอกชนเกิดความไม่สอดคล้อง และทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจึงทำให้สังคมโลกหันกลับมามองถึงสาเหตุปัญหาที่แท้จริง ในการบริหารของแต่ละประเทศที่มีผลกระทบต่อด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งส่งผลกระทบต่อองค์การอื่น ๆ อย่างมากมาย การบริหารเป็นเรื่องที่สำคัญยิ่งต่อการดำเนินงานขององค์กร เพราะเป็นเครื่องมือที่ชี้ให้เห็นถึงความสำเร็จ และความล้มเหลวควมมีประสิทธิภาพ หรือควมไร้ประสิทธิภาพขององค์กรในปัจจุบันการบริหารจัดการมีความสลับซับซ้อนกว่าในอดีตแต่การบริหารจัดการของหน่วยงานของรัฐยังอยู่ในช่วงปรับตัว และยังคงคุ้นเคยอยู่กับการใช้ รูปแบบการบริหารจัดการที่เป็นการบริหารจัดการแบบแยกส่วน (Fragment Administration) ผลลัพธ์ ก็คือหน่วยงานแต่ละหน่วยและบุคคลแต่ละบุคคลต่างก็มุ่งทำงานเฉพาะส่วนของตน ไม่ได้มุ่งเน้นให้มีการประสานงาน และบูรณาการกับหน่วยงานหรือบุคคลอื่น ๆ ทำให้การบริหารไม่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลเท่าที่ควร^๑

ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ (แก้ไขเพิ่มเติมถึง [ฉบับที่ ๑๒] พ.ศ. ๒๕๔๖) ได้บัญญัติไว้ในส่วนที่ ๓ หน้าที่ของเทศบาล บทที่ ๑ เทศบาลตำบล มาตรา ๕๐ และมาตรา ๕๑ เป็นแนวทางในการบริหารกิจการของเทศบาลตำบล ในกระจายอำนาจการปกครองให้แก่เทศบาลตำบล โดยมีหลักสำคัญอยู่ที่การเป็นอิสระขององค์กรการปกครองในทุก ๆ ด้านไม่ว่าจะเป็นด้านนโยบายการวางแผนการบริหารงานการเงิน หรืองานบุคคลหลักในการจัดความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรของรัฐและหลักประสิทธิภาพในการบริหารจัดการงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้เพื่อให้องค์กรปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

^๑ กฤษ เพิ่มทันจิตต์, “หลักการและแนวทางการบริหารงานยุคใหม่ภายใต้ ภูมิทัศน์การแข่งขันใหม่ ข้อสังเกตเชิงวิจารณ์ ภายใต้กรอบคุณค่าทางสังคมและ พุทธธรรมและแนวทางการบริหารแนวพุทธ”, (กรุงเทพมหานคร: บริษัท สุขุมวิทการพิมพ์ จำกัด, ๒๕๔๙), หน้า ๕.

ดังนั้น การบริหารงานองค์กรในระดับจังหวัดส่วนราชการที่มีบทบาทสำคัญในการบริหารงานราชการ การแก้ไขปัญหา อุปสรรค สร้างประโยชน์และตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นมากที่สุด คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น องค์กรบริหารส่วนจังหวัด องค์กรบริหารส่วนตำบล เทศบาลเมือง เทศบาลตำบล ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเหล่านี้ จัดตั้งขึ้นเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นให้ดีขึ้น

การปกครองส่วนท้องถิ่น คือ หน่วยงานปกครองที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดรูปแบบหนึ่ง และเป็นการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินที่ใช้หลักการการกระจายอำนาจ (decentralization) ซึ่งโดยปกติการปกครองส่วนท้องถิ่นจะเปิดโอกาสให้ประชาชนในเขตท้องถิ่นนั้น ๆ เลือกตั้งผู้แทนของตนเข้าไปทำหน้าที่เป็นผู้บริหารท้องถิ่น หรือเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นเพื่อเลือกผู้บริหารท้องถิ่นอีกทีหนึ่ง (เรียกว่าการเลือกตั้งโดยตรง หรือโดยอ้อมตามลำดับ) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีอำนาจอิสระ (autonomy) ในการบริหารจากรัฐได้ในระดับหนึ่งตามขอบเขตที่กฎหมายกำหนด ซึ่งมีรูปแบบในปกครองแบ่งออกเป็น ๔ รูปแบบ คือ

๑. องค์กรบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) มีโครงสร้างบริหารคือสภาองค์กรบริหารส่วนจังหวัดและนายกองค์กรบริหารส่วนจังหวัด โดยมี ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นผู้กำกับดูแล
๒. เทศบาล มีโครงสร้างบริหารคือสภาเทศบาล และนายกเทศมนตรี โดยมี ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นผู้กำกับดูแล
๓. องค์กรบริหารส่วนตำบล (อบต.) มีโครงสร้างบริหารคือสภาองค์กรบริหารส่วนตำบล และนายกองค์กรบริหารส่วนตำบล โดยมีนายอำเภอเป็นผู้กำกับดูแล
๔. การบริหารราชการส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ ที่มีฐานะเป็นทบวงการเมืองและนิติบุคคล มี ๒ แห่ง คือ กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเหล่านี้ นอกจากจะจัดตั้งเพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต การส่งเสริมอาชีพ การพัฒนาศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยี การเกษตรประจำตำบลให้ เป็นแหล่งการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร การส่งเสริมกลุ่มอาชีพให้มี ความเข้มแข็งและพึ่งตนเองได้ สวัสดิการสังคมให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ป่วยเอดส์ และผู้ด้อยโอกาส การส่งเสริมอาชีพและจัดหางานที่เหมาะสม การให้การสงเคราะห์เบี้ยยังชีพตามสิทธิได้รับการสงเคราะห์ การจัดกิจกรรมการออกกำลังกาย การตรวจสุขภาพประจำปี การจัดหาที่อยู่อาศัย/แหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคในกรณีมีปัญหา การเปิดโอกาสให้แสดงศักยภาพของตนและมีส่วนร่วมในกิจกรรมของท้องถิ่น การส่งเสริมให้มีอาสาสมัคร กิจกรรมกลุ่ม ชมรมและสมาคมการพัฒนาเด็กและเยาวชนเด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และเด็กในโรงเรียนให้ได้รับอาหารเสริมนม หรืออาหารเสริม

อื่น ๆ เด็กและเยาวชนมีการรวมกลุ่มเพื่อจัดทำกิจกรรมที่ส่งเสริมการพัฒนาท้องถิ่น ศาสนา การกีฬา และนันทนาการ การให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัยการพัฒนา สตรีจัดกิจกรรมให้คำแนะนำหญิงมีครรภ์ และหลังคลอดในการดูแลสุขภาพของแม่และเด็ก การรู้จัก ป้องกันตนเองจากการทำงานที่มีลักษณะอันตรายต่อสุขภาพ การส่งเสริมสุขภาพกายและสุขภาพจิต แก่สตรีวัยรุ่นและวัยทอง การสาธารณสุขเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับโภชนาการที่เป็นปัญหาสำคัญใน ท้องถิ่น จัดหาวัสดุอุปกรณ์ในการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ เสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรค จัดกิจกรรมลดมลภาวะและส่งเสริมอนามัยสิ่งแวดล้อมของประชาชนในท้องถิ่น ยังมีอีกสิ่งที่สำคัญ และถือได้ว่าเป็นแกนหลักของการบริหารองค์กร คือ ผู้บริหาร ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ ขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ ซึ่งบุคคลเหล่านี้มีภาระหน้าที่ในการขับเคลื่อนและกำหนดนโยบายในการ บริหารงานองค์กร บุคคลเหล่านี้จึงต้องมีคุณธรรมและจริยธรรมในการบริหารงาน ดังนั้น หลักธรรม ในทางพระพุทธศาสนาจึงมีส่วนสำคัญเพราะจะเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจไม่ให้หลงผิดไปในทางทุจริต หลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ จึงเป็นหลักธรรมอย่างหนึ่งที่เหมาะสมในการนำมาประยุกต์ใช้ในการ บริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ดังนั้น องค์กรบริหารส่วนตำบลจึงมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และปี พ.ศ. ๒๕๕๐ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยก็ยังคงให้ความสำคัญในการปกครองท้องถิ่นทุก ๆ ด้าน หลักการเพื่อให้ส่วนราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบริหารงานจัดการบ้านเมืองที่ดี ตามหลักธรรมาภิบาล และให้ตระหนักถึงการนำหลักธรรมมาใช้ในการบริหารงาน หลักสังคหวัตถุ ๔ ก็เป็นหลักธรรมอันหนึ่งซึ่งช่วยในการบริหารงานในองค์กรเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ซึ่งหลักธรรม ดังกล่าวประกอบด้วย ทาน ปิยวาจา อตถจริยา และสมานัตตนา เป็นหลักการสงเคราะห์ หรือเป็น ธรรมเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจคน และประสานหมู่ชนไว้ในความสามัคคี เป็นธรรมที่จะช่วยให้องค์กรมี การบริหารงานที่ดี เพราะเมื่อคนในองค์กรมีการใช้สังคหวัตถุ ๔ ในการปฏิบัติงานอย่างถูกต้อง มีการ ร่วมมือกันด้วยความเต็มใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความเสมอภาคกัน ขยันขันแข็งในการทำงาน สิ่งเหล่านี้ จะเป็นปัจจัยที่จะทำให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น^๒ เทศบาลตำบลเจริญราษฎร์จึงเป็น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งหนึ่งที่ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ

เทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ได้รับการยกฐานะมาจาก องค์กรบริหารส่วนตำบลเจริญราษฎร์ เมื่อวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๒ ตามประกาศ กระทรวงมหาดไทย มีพื้นที่ ๓๓.๔๒ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๒๐,๘๘๗.๕๐ ไร่ ภูมิประเทศเป็น

^๒พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), **ธรรมนุญชีวิต**, (กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬารัตนบวรวิหาร, ๒๕๔๓),

ที่ราบสูงและที่ราบลุ่มเหมาะแก่การทำเกษตรกรรม และมีภูเขาตอยหลวงเป็นแนวยาวทางทิศตะวันตก

เทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ เป็นเทศบาลตำบลขนาดกลาง มีสภาเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ นายกเทศมนตรีตำบลเจริญราษฎร์ ซึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจบริหารงานเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์และมีพนักงานประจำที่เป็นข้าราชการส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ทำงานประจำวัน โดยมีปลัดเทศบาลเป็นหัวหน้างานบริหาร ภายในองค์กรมีการแบ่งออกเป็นหน่วยงานต่าง ๆ ตามภาระหน้าที่ของเทศบาลตำบล เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบ เช่น สำนักงานปลัดเทศบาล กองคลัง กองช่าง กองสาธารณสุข มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารงานของเทศบาลให้มีประสิทธิภาพทั่วถึงทุกพื้นที่ เพื่อแสดงศักยภาพในการทำงานให้กับองค์กร เพื่อสร้างสมดุลระหว่างงานกับชีวิต ความพอใจให้กับบุคลากรในการทุ่มเทกำลังกาย และกำลังใจในการทำงานอย่างเต็มที่ ซึ่งเขตการปกครองในเขตเทศบาล มีทั้งหมด ๘ หมู่บ้าน ซึ่งมีจำนวนประชากรรวม ๑,๕๕๖ ครัวเรือนมีทั้งหมด ๓,๙๔๙ คน แยกเป็นชาย ๑,๙๓๓ คน หญิง ๒,๐๑๖ คน มีวัดในเขตเทศบาลจำนวน ๕ วัดและ ๑ สำนักสงฆ์ ประชากรทั้งหมด ๑๐๐ % นับถือศาสนาพุทธ^๓

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาวิเคราะห์การบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนในตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ว่ามีแนวทางการบริหารงานองค์กร และนำแนวทางดังกล่าวมาพัฒนาการบริหารงานองค์กรให้มีประสิทธิภาพตามแนวนโยบายการบริหารงานของรัฐบาลสืบต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา

๑.๒.๒ เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคการบริหารงานตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา จำแนกปัจจัยตามส่วนบุคคล

๑.๒.๓ เพื่อศึกษาแนวทางในพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา

^๓เทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://www.charoenrat.go.th>, [๖ สิงหาคม ๒๕๕๙]

๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑.๓.๑ วิธีการบริหารงานตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา เป็นอย่างไร

๑.๓.๒ ปัญหาอุปสรรคการบริหารงานตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา

๑.๓.๓ ผลการวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการบริหารงานตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา

๑.๓.๔ แนวทางในการพัฒนาของการบริหารงานตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “ศึกษาวิเคราะห์การบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักสังคหวัตถุ ๔” เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ระหว่าง การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากแบบสอบถาม (Questionnaire) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ดังนี้

๑.๔.๑ **ด้านเนื้อหา** : การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ คือ ด้านทาน ด้านปิยวาจา ด้านอัตถจริยา และด้านสมานัตตตา ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา

๑.๔.๒ **ด้านเอกสาร** : โดยการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารสำคัญที่เกี่ยวข้องกับหลักการบริหารงานองค์กร และหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ จากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Sources) คือ พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๓๙ และรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Sources) ได้แก่ หนังสือบทความ เอกสารวิชาการ เอกสารงานวิจัยที่นักปราชญ์ชาวพุทธในสังคมไทยได้รจนาเขียนบันทึกศึกษาไว้แล้ว พร้อมทั้งวิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (internet)

๑.๔.๓ **ขอบเขตด้านพื้นที่** : ด้านพื้นที่ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขต คือ เทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านประชากร

เมื่อศึกษาจากเอกสารเพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นแล้วผู้วิจัยจะทำการสำรวจเก็บข้อมูลภาคสนาม โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) แบบมีโครงสร้าง จากประชากรผู้ให้ข้อมูลหลักที่มีบทบาทในการบริหารงานองค์กรส่วนท้องถิ่นตามหลักสังคหวัตถุ ๔ จำนวน ๒ กลุ่ม ดังนี้

๑) ผู้ให้ข้อมูลในแบบสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และสมาชิกสภาเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ ผู้นำชุมชน ในเขตเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา จำนวน ๗ คน

๒) ผู้ให้ข้อมูลในแบบสอบถาม ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิลงเสียงประชามติในตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา จำนวน ๓๔๖ คน

๑.๕ สมมุติฐานในการวิจัย

สมมุติฐานที่ ๑ ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา แตกต่างกัน

สมมุติฐานที่ ๒ ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา แตกต่างกัน

สมมุติฐานที่ ๓ ประชาชนที่มีระดับอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา แตกต่างกัน

สมมุติฐานที่ ๔ ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา แตกต่างกัน

สมมุติฐานที่ ๕ ประชาชนที่มีระดับรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา แตกต่างกัน

๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง เทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา

สังคหวัตถุ ๔ หมายถึง หลักพุทธธรรมอันที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของผู้อื่นไว้ได้ด้วย หลักการสงเคราะห์ คือ ช่วยเหลือกันในการบริหารงานองค์กร เพื่อให้เกิดสัมพันธ์ไมตรีต่อกันเป็น เครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของกันและกัน ในการปฏิบัติงานต่อพนักงานและเพื่อนร่วมงานในองค์กร ประกอบด้วย หลักทาน หลักปิยวาจา หลักอหัตถจริยา และหลักสมานัตตตา

การบริหารงาน หมายถึง ศิลปะในการทำให้สิ่งต่างๆ ได้รับการกระทำจนเป็น ผลสำเร็จ กล่าวคือ ผู้บริหารไม่ใช่เป็นผู้ปฏิบัติ แต่เป็นผู้ใช้ศิลปะทำให้ผู้ปฏิบัติทำงานจนสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ ผู้บริหารตัดสินใจเลือกแล้ว

บุคลากร หมายถึง ข้าราชการเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์และข้าราชการหรือพนักงาน ของเทศบาลที่มีกฎหมายจัดตั้งซึ่งได้รับการบรรจุ และแต่งตั้งให้ปฏิบัติราชการโดยได้รับเงินเดือนจาก งบประมาณหมวดเงินเดือนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือจากเงินงบประมาณ

ประชาชน หมายถึง ประชาชนทุกคนที่อยู่ในเขตการดูแลของเทศบาลตำบล เจริญราษฎร์

๑.๗ ทบทวนเอกสารและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์การบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยาตามหลักสังคหวัตถุ ๔ มีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑.๗.๑ หนังสือ

ธงชัย สันติวงษ์^๔ ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการบริหารเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ต่อการดำเนินงานขององค์การเพราะเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะชี้ให้เห็นความสำเร็จหรือความล้มเหลว ความมีประสิทธิ ภาพหรือความไร้ประสิทธิภาพของหน่วยงาน การบริหารเป็นเครื่องมือบ่งชี้ให้ทราบ ถึง ความเจริญก้าวหน้าของสังคมความก้าวหน้าของวิทยาการต่าง ๆ การบริหารเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะ นำไปสู่ความก้าวหน้า การบริหารเป็นลักษณะ การทำงานร่วมกันของกลุ่มคนในองค์กรซึ่งมีการ วินิจฉัยสั่งการ นักบริหารจะต้องคำนึงถึงปัจจัยแวดล้อมต่าง ๆ การวินิจฉัยสั่งการเป็นเครื่องแสดงถึง

^๔ธงชัย สันติวงษ์, องค์การและการบริหาร, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๓),

ความสามารถของนักบริหาร และความเจริญเติบโตของการบริหารชีวิตประจำวันของมนุษย์ไม่ว่าครอบครัวหรือองค์กรโดยอ้อมเกี่ยวข้องกับการบริหารอยู่เสมอ การบริหารจึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจและจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ในสังคม คำว่าบริหารมาจากคำว่า Administration มีความหมายเหมือนกับคำว่า Management ฉะนั้น จึงมีการใช้ ทั้งสองคำนี้ในลักษณะเดียวกัน แต่คำว่า Management มักจะใช้ในการบริหารองค์กรหรือหน่วยงานที่มุ่งในด้านกำไร แต่การบริหารงานในวงการศึกษาหรือการบริหารงานโครงการสุขภาพในสถานศึกษานั้นไม่ได้มุ่งหวังผลกำไรหรือขาดทุน จึงใช้คำว่า Administration จึงจะเหมาะสมที่สุด

การบริหารนับว่าเป็นศาสตร์ทางสังคมเป็นการจัดการระเบียบภายในองค์กรอย่างเป็นระบบ คือ มีหลักเกณฑ์และทฤษฎีที่เชื่อถือได้อันเกิดจากการค้นคว้าทางวิทยาศาสตร์ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่องค์กรสูงสุดองค์กรที่ประสบความสำเร็จนั้น มีปัจจัยสำคัญอยู่หลายด้านรวมทั้งทักษะของผู้บริหารว่ามีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์การทำงานมากน้อยเพียงใด เพียงพอที่จะนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายได้หรือไม่ หรือสามารถประยุกต์เอาความรู้และหลักการทฤษฎีไปใช้ในการปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมอย่างไร ดังนั้นการเรียนรู้ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจึงเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยให้เข้าใจความหมายและสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างแท้จริง ได้มีนักวิชาการมากมายหลายท่านให้ความหมายของการบริหารไว้ซึ่งพอสรุปได้ ดังนี้

วิช วิรัชวิภาวรรณ^๕ กล่าวว่า การบริหารนั้น หมายถึง การแก้ปัญหาให้บรรลุผลตามเป้าหมายลักษณะของการแก้ปัญหาซึ่งอาจดำเนินไปในรูปของการตัดสินใจ และการปฏิบัติงานก็ได้ การบริหาร (administration) มีรากศัพท์มาจากภาษาละติน “Administratiae” หมายถึง ช่วยเหลือหรืออำนวยการ การบริหารมีความสัมพันธ์หรือมีความหมายใกล้เคียงกับคำว่า “minister” ซึ่งหมายถึง การรับใช้หรือผู้รับใช้ หรือผู้รับใช้รัฐ คือ รัฐมนตรี สำหรับความหมายดั้งเดิมของคำว่า administer หมายถึงการติดตามดูแลสิ่งต่าง ๆ

อดิศร เพียงเกษ^๖ กล่าวไว้ว่า การบริหารงานเป็นการบริหารให้ทุกคนได้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและมีงานทำตามความถนัด ภาษาอังกฤษใช้คำว่า “Put the right man on the right job” หลักการจัดงานให้เหมาะสมกับคนเป็นเรื่องที่ยาก เพราะงานบางที่มีแผนจำกัดคนมีจำนวนมากกว่างาน จึงจำเป็นต้องบริหารจัดการให้เหมาะสมและลงตัว

^๕วิช วิรัชวิภาวรรณ, การบริหารจัดการและการบริหารการพัฒนาขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ และหน่วยงานของรัฐ, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม, ๒๕๔๘), หน้า ๕.

^๖อดิศร เพียงเกษ, วิธีเอาชนะใจคน, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑), หน้า ๑๑๑-๑๑๒.

ประพันธ์ สุริหาร^๗ ได้กล่าวว่า การบริหารเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ในการทำงานให้สำเร็จโดยใช้คนอื่นเป็น ความถนัดหรือทักษะส่วนบุคคลอันได้แก่ การวางแผนการจ้ดองค์การสั่งการ และการควบคุมรวมถึงการใช้ทรัพยากรอื่น ๆ เพื่อความสำเร็จขององค์การที่กำหนดไว้ ส่วนการบริหารนั้นเป็นแนวทาง หรือวิธีการที่ผู้บริหารใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้องค์การบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์การที่กำหนดไว้ตามขั้นตอนและหลักเกณฑ์อย่างเป็นระบบ

เนตร พัฒนายาวิราช^๘ เขียนในหนังสือเรื่อง การจัดการสมัยใหม่ว่า แนวคิดทางการบริหารของ เฮนรี ฟาโย ผู้เป็นบิดาของทฤษฎีการจัดการปฏิบัติการ (Operational management theory) หรือบางทีก็ถือกันว่าเป็นบิดาของการบริหารจัดการสมัยใหม่ เชื่อว่าการบริหารนั้นเป็นเรื่องของทักษะและสนใจศึกษาองค์การโดยรวมและมุ่งเน้นที่กิจกรรมการจัดการ (Organizing) ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมห้าอย่าง คือ การวางแผน (Planning), การจัดการ (Organizing), การบังคับบัญชา (Commanding), การประสานงาน (Coordinating), และการควบคุม (Controlling) หรือ POCCC พบว่าพนักงานมีผลผลิตเพิ่มขึ้น เนื่องมาจากการมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน การตระหนักในมิตรภาพ และการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเป็นวิถีทางที่ทำให้ประสบความสำเร็จในองค์การ

วิลเลียม อูชิ^๙ (William Ouchi) ได้กล่าวทฤษฎี ของการบริหาร คือ ทฤษฎี Z โดยหลังจากการศึกษาการบริหารของธุรกิจญี่ปุ่น/และสหรัฐอเมริกา/และได้ทำการประสมประสานกัน โดยมีแนวคิดด้านการบริหาร ดังนี้

- ๑) การจ้างงานระยะยาว
- ๒) การตัดสินใจเป็นเอกฉันท์
- ๓) ความรับผิดชอบเฉพาะบุคคล
- ๔) การประเมินผลและการเลื่อนตำแหน่งแบบค่อยเป็นค่อยไป
- ๕) การควบคุมในตัวเองไม่เป็นทางการโดยมีการวัดผลอย่างชัดเจนและเป็นทางการ
- ๖) เส้นทางอาชีพแบบเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในระดับปานกลาง
- ๗) มีความเกี่ยวข้องในลักษณะครอบครัว

^๗ประพันธ์ สุริหาร, ศัพท์เทคนิคทางการบริหาร, (ขอนแก่น: ภาควิชาบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๕), หน้า ๑๘.

^๘เนตร พัฒนายาวิราช, การจัดการสมัยใหม่, (กรุงเทพมหานคร: เซ็นทรัลเอ็กซ์เพรส, ๒๕๔๖), หน้า ๘.

^๙Ouchi William, *Organization and Management*, (Eaglewood Cliffs: Prentice Hill, 1971), P. 283.

แนวทางการบริหารจัดการและพัฒนาองค์กรสมัยใหม่

นับตั้งแต่พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ มีผลบังคับใช้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (กพร.) ได้จัดทำคู่มือเทคนิคและวิธีการบริหารจัดการสมัยใหม่ ตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ในฉบับที่ว่าด้วยการบริหารคุณภาพโดยรวม (Total Quality Management) องค์ประกอบสำคัญข้อแรกของการบริหารคุณภาพโดยรวม คือ ผู้นำ ซึ่งต้องมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่อไปนี้

ภาวะผู้นำ/การนำองค์กร คือกระบวนการที่เต็มไปด้วยพลังในการกระตุ้นให้ผู้อื่น ผูกพันและเต็มใจทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน ทั้งนี้เพราะ ภาวะผู้นำ คือหลักของ ความสัมพันธ์ กระบวนการของการนำ และต้องทำให้ผู้อื่นทำงาน ดังนั้น การเป็นผู้นำต้องเน้นความสามารถในการสร้างแรงบันดาลใจให้บุคลากรเกิดความมุ่งมั่นและกระตือรือร้นด้วยตนเองในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร กล่าวได้ว่า อำนาจที่แท้จริง ไม่ใช่อำนาจที่มาจากการบังคับ แต่เป็นอำนาจที่เกิดจากความเคารพในแนวทางการบริหารจัดการสมัยใหม่ดังนี้

ผู้นำควรกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และค่านิยมที่มีความชัดเจน และเป็นรูปธรรม และสร้างองค์การที่มุ่งเน้นลูกค้า รวมทั้งกำหนดความคาดหวังให้สูง ทั้งนี้วิสัยทัศน์ พันธกิจ ค่านิยมและความคาดหวังขององค์กรควรทำให้เกิดความสมดุลของความต้องการของผู้มีส่วนได้เสียทั้งหมด

วิสัยทัศน์ (Vision) หมายถึง สภาพที่องค์กรต้องการเป็นในอนาคต วิสัยทัศน์อธิบายถึงทิศทางที่องค์กรจะมุ่งไป สิ่งที่องค์กรต้องการจะเป็น หรือภาพลักษณ์ที่องค์กรต้องการในอนาคต

พันธกิจ (Mission) หมายถึง หน้าที่โดยรวมขององค์กร พันธกิจเป็นการตอบคำถามว่า องค์กรต้องการบรรลุอะไร พันธกิจอาจกำหนดลูกค้าหรือตลาดเป้าหมายที่องค์กรให้บริการ ความสามารถที่โดดเด่นขององค์กร หรือเทคโนโลยีที่องค์กรใช้

ค่านิยม (Core Values) หมายถึง หลักการที่ชี้นำ และหรือพฤติกรรมที่พนักงานและองค์กรควรปฏิบัติ ค่านิยมสะท้อนและเสริมสร้างวัฒนธรรมที่พึงประสงค์ขององค์กร ค่านิยมช่วยและชี้นำการตัดสินใจของพนักงาน ช่วยให้องค์กรบรรลุพันธกิจและวิสัยทัศน์ด้วยวิธีการที่เหมาะสม

วัฒนธรรมองค์กร (Corporate Culture) หมายถึง ผลรวมของค่านิยม ประเพณีธรรมเนียมปฏิบัติและสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นความหมายใช้บ่งชี้ถึงเอกลักษณ์ที่เด่นของกิจการต่าง ๆ ได้แก่ วัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ โดยองค์การที่มีค่านิยมและพฤติกรรม การทำงานที่ส่งผลให้บุคลากรประสบความสำเร็จแบ่งออกเป็น ๔ มิติ ได้แก่

๑. เน้นความสำเร็จ โดยเน้นเป้าหมายการทำงานร่วมกัน
๒. เน้นสัจจะแห่งตน โดยเน้นการพัฒนาบุคลากร การมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

๓. เน้นบุคคลและการกระตุ้น โดยเน้นการสามารถเสนอความคิดเห็นได้อย่างอิสระ และการทำงานเป็นทีม

๔. เน้นไมตรีสัมพันธ์ โดยเน้นการมีสัมพันธภาพที่ดี

ผู้นำควรทำให้มั่นใจว่ามีการจัดทำกลยุทธ์ระบบ และวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุผลการดำเนินงาน มีการปรับปรุงและมีการถ่ายทอดไปสู่การปฏิบัติอย่างทั่วถึงในทุกระดับขององค์กร

ผู้นำควรสร้างแรงบันดาลใจ สร้างบรรยากาศ จูงใจและกระตุ้นให้พนักงานทุกคนมีส่วนร่วมในการทำให้องค์กรประสบความสำเร็จ มีการพัฒนาและเรียนรู้มีนวัตกรรม และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

ผู้นำควรปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีโดยการมีพฤติกรรมที่มีจริยธรรม และการมีส่วนร่วมในการวางแผน การสื่อสาร การสอนงาน การพัฒนาบุคลากร การทบทวนผลการดำเนินการขององค์กร และการยกย่องชมเชยบุคลากร

ผู้นำควรสื่อสาร และกระตุ้นให้เกิดการสื่อสารที่ตรงไปตรงมา และเป็นไปในลักษณะสองทิศทางทั่วทั้งองค์กร การสื่อสารเป็นเครื่องมือที่สำคัญมากที่สุดประการหนึ่งของการเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพ เมื่อศึกษาแนวโน้มของการบริหารจัดการสมัยใหม่ จะพบว่าให้ความสำคัญกับการสื่อสารในองค์กรจากผู้นำเป็นอย่างมาก

การสื่อสารในองค์กร ผู้นำควรสื่อสารกับบุคลากรทุกคนอย่างสม่ำเสมอ ชัดเจน และง่ายต่อการเข้าใจโดยคนทุกระดับ โดยอาจมีการกำหนดช่องทางวิธีการ และความถี่ในการสื่อสารทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ สื่อสารอย่างตรงไปตรงมา เปิดเผย จริงใจ มีการสื่อสารในทุกโอกาสทุกรูปแบบ^{๑๐}

๑.๗.๒ วิทยานิพนธ์

ด้วยขนาดองค์กรในปัจจุบันมีขนาดใหญ่ขึ้นความสลับซับซ้อนของปัญหาที่เพิ่มมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นในส่วนของภาครัฐ หรือเอกชนก็มักจะประสบปัญหาทั้งในส่วนของพนักงานระบบการจัดการตัวบริหาร หรือสภาพแวดล้อมภายนอก เช่น นวัตกรรมที่ก้าวหน้าหรือเทคโนโลยีที่มีความทันสมัยขึ้นอย่างรวดเร็วจนองค์กรไม่สามารถปรับตัวได้ทัน ส่งผลให้เกิดปัญหาในการบริหารองค์กร ดังนั้นจึงมีผู้ให้ความสนใจในการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารไว้มากมาย ดังต่อไปนี้

^{๑๐} สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, **คู่มือเทคนิคและวิธีการบริหารจัดการสมัยใหม่ตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี**, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สหมิตรพรินต์ติ้ง, ๒๕๔๘), หน้า ๒๓-๒๔.

พระจันทะมุน นารทปณโณ (แสงสุริจันทร)^{๑๑} ทำการศึกษาเรื่อง “ศึกษาพุทธวิธีในการวางแผนการบริหารองค์กร” ผลการศึกษาพบว่า การบริหารองค์กรตามแนวพระพุทธศาสนาซึ่งมีพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้บริหาร มีสมาชิกองค์กรคือ พุทธบริษัท ๔ ทุกหมู่เหล่า พระองค์ทรงเป็นผู้บริหารที่ยึดหลักธรรมเป็นหลักในการนำพาสมาชิกในองค์กรไปสู่แนวทางแห่งความหลุดพ้นจากทุกข์ทั้งปวง อันเป็นเป้าหมายสูงสุดในพระพุทธศาสนาได้อย่างยอดเยี่ยมตามทัศนะของพระพุทธศาสนา การที่จะเป็นผู้บริหารที่ดีต้องเริ่มด้วยการพัฒนาที่จิตของตนเองก่อนแล้วใช้หลักธรรมในการบริหารงานซึ่งหลักธรรมสำหรับผู้บริหารได้แก่ อธิปไตย ๓ สังคหวัตถุ ๔ พละ ๔ อิทธิบาท ๔ โยนิโสมนสิการและพรหมวิหารธรรม ๔ อีกทั้งผู้บริหารต้องรู้จักใช้หลักธรรมในการสร้างศรัทธาให้เกิดขึ้นแก่ตนเอง

นายสุข คุณกลาง^{๑๒} ทำการศึกษาเรื่อง “การศึกษาพฤติกรรมการบริหารงานตามหลักพุทธธรรมของผู้บริหารโรงเรียน : กรณีศึกษาผู้บริหารโรงเรียนรางวัลพระราชทาน จังหวัดนนทบุรี” ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนได้นำหลักพุทธธรรมมาใช้บริหารงานในบทบาทหน้าที่ผู้บริหารตามแนวคิดของ กุลิกและเออร์วิค ๗ ด้าน ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์กร การบริหารงานบุคคล การสั่งการ การประสานงาน การรายงาน และการงบประมาณ หลักพุทธธรรมที่ได้นำมาใช้ในการบริหารงานตามบทบาทหน้าที่ของผู้บริหาร มีทั้งสิ้น ๕ หมวด ๙ หลักพุทธธรรม ประกอบด้วย หมวด ๒ ได้แก่ ธรรมมีอุปการะมาก ๒ และธรรมเป็นโลกบาล ๒ หมวด ๓ ได้แก่ ไตรสิกขา ๓ หมวด ๔ ได้แก่ อิทธิบาท ๔ พรหมวิหาร ๔ และสังคหวัตถุ ๔ หมวด ๗ ได้แก่ สัมปยุตธรรม ๗ และอปริหานิยธรรม ๗ และหมวด ๑๐ ได้แก่ ทศพิธราชธรรม ๑๐ และผู้บริหารโรงเรียนนำหลักพุทธธรรมมาใช้ในการบริหารงานทุกด้าน โดยมีได้เจาะจงว่าเมื่อใดจะเลือกใช้หลักพุทธธรรมใด แต่ใช้หลักพุทธธรรมหลายหลัก หลายข้อธรรม แบบผสมผสาน คละเคล้ากันไป และประพฤติปฏิบัติตามหลักพุทธธรรมอย่างเป็นปกติวิสัย จนทำให้ผู้อื่นรับรู้ได้ในการบริหารตน บริหารคนและบริหารงานและหลักพุทธธรรมสำคัญที่ถูกนำมาใช้ในการบริหารงานมากที่สุด คือ หลักสัมปยุตธรรม ๗ และหลักทศพิธราชธรรม

^{๑๑}พระจันทะมุน นารทปณโณ (แสงสุริจันทร), “ศึกษาพุทธวิธีในการวางแผนการบริหารองค์กร” *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒).

^{๑๒}นายสุข คุณกลาง, “การศึกษาพฤติกรรมการบริหารงานตามหลักพุทธธรรมของผู้บริหารโรงเรียน : กรณีศึกษาผู้บริหารโรงเรียนรางวัลพระราชทาน จังหวัดนนทบุรี”, *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, ๒๕๕๗).

พุกษา พุทธรักษ์^{๑๓} ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการสหกรณ์การเกษตรตามหลักสังคหวัตถุ ๔ : กรณีศึกษา สหกรณ์การเกษตรในเขตจังหวัดนครนายก” ผลการวิจัยพบว่า ข้อมูลการบริหารจัดการสหกรณ์ทั้ง ๔ ด้าน โดยหลักสังคหวัตถุ ๔ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ระดับการบริหารจัดการในด้านทานที่น้อยที่สุดได้แก่สหกรณ์ได้ให้ความช่วยเหลือและให้สวัสดิการต่าง ๆ แก่สมาชิกอย่างเหมาะสมและพอเพียง ในการที่จะให้สหกรณ์ให้ความช่วยเหลือและให้สวัสดิการต่าง ๆ แก่สมาชิกอย่างพอเพียงได้นั้น เป็นสิ่งที่สามารถทำได้ถ้าบุคคล ๓ ฝ่ายร่วมมือกัน ดังนี้สมาชิกของสหกรณ์มีความสำนึกในการเป็นเจ้าของสหกรณ์มีความเชื่อมั่นในสหกรณ์มีความรักดีช่วยอุดหนุนกิจการของสหกรณ์ตลอดจนให้ความร่วมมือแก่สหกรณ์ด้วยความซื่อสัตย์และจริงใจต่อสหกรณ์ คณะกรรมการดำเนินการ มีความสามัคคีพร้อมเพรียงกัน ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต โดยไม่แสวงหาผลประโยชน์เพื่อตนหรือพวกพ้อง ในทางมิชอบ พร้อมทำให้ความเสมอภาคต่อบรรดาสมาชิกโดยทั่วหน้ากัน ยึดถือและปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับและกฎหมายสหกรณ์ผู้จัดการและฝ่ายจัดการ รู้จักงานในหน้าที่ของตนเป็นอย่างดีมีความซื่อสัตย์สุจริต อุทิศเวลาให้แก่สหกรณ์ยกย่องให้เกียรติกับสมาชิกทุกคนด้วยดีทั่วหน้ากัน ด้วยเหตุนี้ถ้าทั้ง ๓ ฝ่าย ทำได้ดังนี้ สหกรณ์ก็จะดำเนินงานไปได้ด้วยดี ประสพผลสำเร็จ เมื่อสหกรณ์ประสพผลสำเร็จแล้ว ความช่วยเหลือและสวัสดิการต่าง ๆ แก่สมาชิกก็จะมีอย่างเพียงพอ

รุ่งนภา ตาอินทร์^{๑๔} ได้วิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับรางวัลบริหารจัดการที่ดี กรณีศึกษาองค์กรบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว อำเภอมะริม จังหวัดเชียงใหม่” ผลการวิจัยพบว่า ๗ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องอย่างมากกับการการบริหารองค์กร คือ ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์กร ปัจจัยด้านกลยุทธ์ ปัจจัยด้านระบบและวิธีการบริหารงาน ปัจจัยด้านบุคลากร ปัจจัยด้านผู้นำ ปัจจัยด้านทักษะการบริหารและปัจจัยด้านค่านิยมร่วมหรือวัฒนธรรมองค์กร เป็นปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จขององค์กร ปัจจัยทั้ง ๗ ประการมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จที่องค์กร

^{๑๓}พุกษา พุทธรักษ์, “การบริหารจัดการสหกรณ์การเกษตรตามหลักสังคหวัตถุ ๔ : กรณีศึกษา สหกรณ์การเกษตรในเขตจังหวัดนครนายก”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑).

^{๑๔}รุ่งนภา ตาอินทร์, “ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับรางวัลบริหารจัดการที่ดี กรณีศึกษาองค์กรบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว อำเภอมะริม จังหวัดเชียงใหม่”, *วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๑).

นรากร พลหาญ^{๑๕} ได้วิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่” ผลการวิจัยพบว่า ๑. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างสูงโดยมีการปฏิบัติงานตามหลักความคุ้มค่าสูงที่สุด รองลงมาคือการปฏิบัติงานตามหลักความรับผิดชอบต่อสังคม หลักความโปร่งใส หลักคุณธรรม หลักการมีส่วนร่วม และการปฏิบัติงานตามหลักนิติธรรมตามลำดับ ๒. ความตระหนักมุ่งมั่นของบุคลากรในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่เพื่อสร้างธรรมาภิบาลโดยรวมอยู่ในระดับสูงทั้งนี้อาจเป็นเพราะบุคลากรในส่วนงานต่าง ๆ มีความเข้าใจในนโยบายและการปฏิบัติงานตามภารกิจที่ตนเองได้รับมอบหมายมีความตั้งใจปฏิบัติตามภารกิจและรับผิดชอบต่องาน มีการทุ่มเทความรู้ ความสามารถให้กับการปฏิบัติงานในตำแหน่งและหน้าที่ของตนบุคลากรมีความผูกพันในงานที่ปฏิบัติ และเสียสละทุ่มเทให้เวลากับการปฏิบัติงาน ทั้งยังมีทัศนคติที่ดีต่อการทำงานปฏิบัติงานด้วยความสุจริต โปร่งใสและเปิดเผย มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอเพื่อความก้าวหน้าในหน้าที่การงานจึงส่งผลให้บุคลากรในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีความตระหนักมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานเพื่อสร้างธรรมาภิบาล ๓. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรในส่วนงานต่าง ๆ โดยรวมอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสังคมในยุคปัจจุบัน เป็นยุคของข้อมูลข่าวสารที่มีช่องทางในการเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ ได้จากหลายช่องทางโดยสะดวกและมีความรวดเร็วประกอบกับทางภาครัฐและส่วนงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้กำหนดแนวทางและพัฒนาส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ดังจะเห็นได้จากการแบ่งปันความรู้ในกระบวนการเรียนรู้ (KM) ของหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีเนื้อหาและสาระเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลส่งผลให้บุคลากรในมหาวิทยาลัยโดยส่วนใหญ่ มีความตื่นตัวในการศึกษาหาความรู้ เกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลอยู่ตลอดเวลา จึงทำให้บุคลากรส่วนใหญ่ในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลในระดับสูง

๑.๘ วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “ศึกษาวิเคราะห์การบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักสังคหวัตถุ ๔” เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ระหว่าง การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากแบบสอบถาม (Questionnaire) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) โดยดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

^{๑๕}นรากร พลหาญ, “การวิเคราะห์การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๒).

๑.๘.๑ รูปแบบของการวิจัย

๑) การวิจัยเชิงเอกสาร : โดยการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารสำคัญที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ จากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Sources) คือพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๓๙ และหลักการบริหารงานองค์กรตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.๒๕๓๗ รวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Sources) ได้แก่ หนังสือบทความ เอกสารวิชาการ เอกสารงานวิจัยที่นักปราชญ์ชาวพุทธในสังคมไทยได้รจนาเขียนบันทึกศึกษาไว้แล้ว พร้อมทั้งวิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (internet)

๒) การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) จากกลุ่มประชากรเป้าหมายในเขตเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยกำหนดประชากรที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น ๓ กลุ่ม ได้แก่

๑) ผู้ให้ข้อมูลในแบบสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และสมาชิกสภาเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ ผู้นำชุมชน ในเขตเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา จำนวน ๗ คน

๒) ผู้ให้ข้อมูลในแบบสอบถาม ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิลงเสียงประชามติในตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา จำนวน ๓๔๖ คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย ด้วยการจับสลาก ดังตารางต่อไปนี้

$$\text{สูตร กลุ่มตัวอย่าง} = \frac{\text{จำนวนผู้มีสิทธิในเขตเลือกตั้ง}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}} \times \text{จำนวนกลุ่มตัวอย่าง}$$

ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	ทต.เจริญราษฎร์	รวม
จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	๓,๒๙๘	๓,๒๙๘
ขนาดกลุ่มตัวอย่าง	๓๔๖	๓๔๖

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานภายในองค์กร และความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริการของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา แบ่งออกเป็น ๔ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เช่น เพศ สถานภาพ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ เป็นต้น

ตอนที่ ๒ สอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานภายในองค์กรของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา โดยแบ่งออกเป็น ๕ ระดับ (Rating Scale) ตามเกณฑ์ดังนี้

๕ หมายถึง บริหารงานดีมากที่สุด

๔ หมายถึง บริหารงานดีมาก

๓ หมายถึง บริหารงานดีปานกลาง

๒ หมายถึง บริหารงานดีน้อย

๑ หมายถึง บริหารงานดีน้อยที่สุด

ตอนที่ ๓ สอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานองค์กรของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ เป็นแบบสอบถามปลายเปิด

๑.๘.๒ การสร้างเครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดการสร้างเครื่องมือวิจัย ดังนี้

๑. ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถาม

๒. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยาใน ๔ ด้าน ได้แก่ ทาน ปิยวาจา อุตถจริยา สมานัตตตาของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา

๓. นำแบบสอบถามให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความเที่ยงตรง เพื่อให้คำแนะนำหรือข้อเสนอแนะ

๔. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

๕. นำแบบสอบถามไปทดลอง (Try out) กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓๐ คน แล้วนำแบบสอบถามมาหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นมากกว่าหรือเท่ากับ ๐.๕๐ ถือว่า แบบสอบถามมีความเชื่อมั่น

๖. สร้างแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปเก็บข้อมูล

๑.๘.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามขั้นตอนต่อไปนี้

๑ นำแบบถามไปเก็บข้อมูลในภาคสนาม

- ๒ แจกแบบสอบถามและชี้แจงการกรอกแบบสอบถาม
- ๓ เก็บแบบสอบถามพร้อมตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม
- ๔ เก็บรวบรวมข้อมูล

๑.๘.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยกำหนดวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติวิจัย ดังนี้

ตอนที่ ๑ แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้สถิติ ร้อยละ ในรูปตารางและพรรณนาความ

ตอนที่ ๒ สอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานภายในองค์กรของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยกำหนดเกณฑ์แปลความหมาย ดังนี้

- ๕ หมายถึง บริหารงานดีมากที่สุด
- ๔ หมายถึง บริหารงานดีมาก
- ๓ หมายถึง บริหารงานดีปานกลาง
- ๒ หมายถึง บริหารงานดีน้อย
- ๑ หมายถึง บริหารงานดีน้อยที่สุด

ตอนที่ ๓ สอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาและข้อเสนอแนะ ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

นำข้อมูลจากที่ได้ทั้งหมดมาวิเคราะห์ ประมวลความ สรุปผล และนำเสนอผลการวิจัยโดยการพรรณนาเชิงวิเคราะห์

๑.๘.๕ สรุป และนำเสนอผลของการศึกษาวิจัย

นำข้อมูลจากที่ได้ทั้งหมดมาวิเคราะห์ ประมวลความ สรุปผล และนำเสนอผลการวิจัยโดยวิธีการพรรณนาเชิงวิเคราะห์

๑.๙ ประโยชน์ที่ได้รับ

๑.๙.๑ ได้ทราบถึงวิธีการบริหารงานตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ของเทศบาลตำบล เจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา

๑.๙.๒ ได้ทราบถึงปัญหาอุปสรรคการบริหารงานตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา จำแนกปัจจัยตามส่วนบุคคล

๑.๙.๓ ได้ทราบถึงแนวทางในพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา

๑.๙.๔ ผลที่ได้จากการวิจัยสามารถสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานโดยยึดหลักสังคหวัตถุ ๔ เพื่อทำให้เกิดการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพได้

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของเทศบาลตำบล เจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ผู้วิจัยได้นำเสนอแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดย แบ่งเป็นส่วนตามลำดับดังต่อไปนี้

๒.๑ การบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๒.๒ ข้อมูลพื้นฐานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา

๒.๓ หลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ในพระไตรปิฎก

๒.๑ การบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๒.๑.๑ ความหมายของการบริหาร

คำว่า บริหาร มาจากภาษาบาลีว่า บริหาร มาจากศัพท์ว่า ปริ แปลว่า รอบ และ หร ธาตุ ในความนำไป ดังนั้น คำว่า บริหาร จึงแปลว่า นำไป โดยรอบ อีกสำนวนหนึ่ง คำว่า บริหาร แปลว่า อ้อมหนี, หลีกหนี, หลบหนี ดังในประโยคภาษาบาลีว่า “ปญฺหํ ปริหริตํ สมตฺถโ” แปลว่า ผู้สามารถเพื่อการอ้อมหนี หลีกหนี หลบหนี ซึ่งปัญหา หรือแปลว่า ผู้สามารถบริหารปัญหาและนำ ปัญหาไปโดยรอบหรือกำจัดให้หมดสิ้นไป และ ๒) คำว่า บริหาร แปลมาจากภาษาอังกฤษว่า Administer และ Administration แปลความหมาย คือ การปกครองดำเนินการอำนวยการจัดการให้ วางส่งเสริมและบำรุง^๑

พะยอม วงศ์สารศรี^๒ กล่าวว่า การบริหาร (Administration) หมายถึง กระบวนการ ที่ผู้จัดการใช้ศิลปะและกลยุทธ์ต่างๆ ดำเนินกิจการตามขั้นตอนต่างๆ โดยอาศัยความร่วมมือร่วมใจ ของสมาชิกในองค์กร การตระหนักถึงความสามารถ ความถนัด ความต้องการ และความมุ่งหวังด้าน ความเจริญก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของสมาชิกในองค์กรควบคู่ไปด้วยองค์การจึงจะสัมฤทธิ์ผลตาม เป้าหมายที่กำหนดไว้ และหมายถึงการทำงานต่างๆ ให้เสร็จลุล่วงไปโดยอาศัยผู้อื่นเป็นผู้ทำโดยมี ทรัพยากรด้านบุคคลเข้าร่วมทำงานในองค์กร ซึ่งเป็นผู้ใช้ทรัพยากรด้านเครื่องจักร อุปกรณ์ วัสดุ ดิน เงินทุน และข้อมูลสารสนเทศต่างๆ

^๑สิริภพ เหลลาภะ, พุทธศาสนการเมือง, (กรุงเทพมหานคร: สหธรรมิก, ๒๕๕๕), หน้า ๑๔๐.

^๒พะยอม วงศ์สารศรี, องค์กรและการจัดการ, (กรุงเทพมหานคร: พรานนกการพิมพ์, ๒๕๕๒),

ธงชัย สันติวงษ์^{๑)} กล่าวว่า การบริหารเป็นเรื่องของการนำเอากฎหมายและนโยบายต่าง ๆ ไปปฏิบัติให้เกิดผล ซึ่งเป็นหน้าที่ของข้าราชการที่จะทำงานด้วยความเต็มใจด้วยความเที่ยงธรรม และอย่างมีประสิทธิภาพตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้

พิทยา บวรวัฒนา^{๒)} กล่าวว่า การบริหารเป็นกระบวนการตามแนวทางหรือนโยบาย การสั่งการ การอำนวยความสะดวก การสนับสนุน และการตรวจสอบ ให้ผู้ปฏิบัติสามารถดำเนินงานให้ได้ตามเป้าหมายที่ต้องการซึ่งการบริหารเป็นการกำหนดแนวทางหรือนโยบายการสั่งการ การอำนวยความสะดวก การสนับสนุน และการตรวจสอบให้ผู้ปฏิบัติสามารถดำเนินงานให้ได้ตามเป้าหมายที่ต้องการ

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ^{๓)} กล่าวว่า การบริหารในฐานะที่เป็นการบวนการ หรือกระบวนการบริหารเกิดได้หลายแนวคิด เช่น โปสต์คอร์ด (POSDCoRB) เกิดจากแนวคิดของลูเธอร์ กูลิค (Luther Gulick) และลินดอล เออร์วิก (Lyndall Urwick) ประกอบด้วยขั้นตอนการบริหาร ๗ ประการ ได้แก่ การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การบริหารงานบุคคล (Staffing) การอำนวยความสะดวก (Directing) การประสานงาน การรายงาน (Reporting) และการงบประมาณ (Budgeting) ขณะที่กระบวนการบริหารตามแนวคิดของเฮนรี ฟาโยล (Henry Fayol) ประกอบด้วย ๕ ประการ ได้แก่ การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การบังคับการ (Commanding) การประสานงาน และการควบคุมงาน (Controlling) หรือรวมเรียกว่า พอคค^{๔)}

และผู้บริหารงานที่ดีจะต้องมีวิธีการบริหารงานที่จะทำให้ชนะใจลูกน้อง ธรรมะสำหรับผู้บริหารงาน คือ จะต้องมีความหนักแน่นมั่นคง และสามารถเป็นเสาหลักในการสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ลูกน้องได้มีความสามารถในการแบ่งงานให้ลูกน้องทำตามความชำนาญของแต่ละคน และรู้จักกระจายอำนาจให้แก่ลูกน้องได้ช่วยแบ่งเบาภาระของตนเอง ดังนั้นผู้บริหารงานที่ดีจึงเป็นผู้ที่คอยดูแลภาพรวมในการทำงานของบุคคลในองค์การ^{๕)}

^{๑)} ธงชัย สันติวงษ์, **องค์การและการบริหาร**, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๓), หน้า ๑๑ - ๑๓.

^{๒)} พิทยา บวรวัฒนา, **การบริหารเชิงบูรณาการ**, (นนทบุรี: สำนักงานข้าราชการพลเรือน, ๒๕๔๖), หน้า ๒.

^{๓)} วิรัช วิรัชนิภาวรรณ, **การบริหารเมืองหลวงและการบริหารท้องถิ่น : สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น และไทย**, (กรุงเทพมหานคร: โฟร์เพช, ๒๕๔๕), หน้า ๓๙.

^{๔)} อ่างแล้ว.

^{๕)} พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี (ว.วชิรเมธี), **คนสำราญงานสำเร็จ**, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร: บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), ๒๕๕๐), หน้า ๒๕ - ๓๒.

การบริหารงาน คือ การใช้ศาสตร์และศิลป์เพื่อนำเอาทรัพยากรการบริหารมาบริหารให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดให้อย่างมีคุณภาพซึ่งมีองค์ประกอบ ดังนี้^๘

- ๑) การบริหารอาศัยปัจจัยบุคคลเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ
- ๒) การบริหารต้องใช้ทรัพยากรการบริหารเป็นองค์ประกอบพื้นฐาน
- ๓) การบริหารมีลักษณะการดำเนินการเป็นกระบวนการ
- ๔) การบริหารเป็นการดำเนินงานร่วมกันของบุคคล ฉะนั้นจึงต้องอาศัยความร่วมมือของกลุ่มเพื่อให้เกิดพลังร่วมของกลุ่มในการที่จะทำให้ภารกิจบรรลุตามวัตถุประสงค์

เดัน ชะเนติยง^๙ องค์ประกอบของการบริหารที่สำคัญและมีความจำเป็นต่อองค์การดังนี้

๑. วัตถุประสงค์ที่แน่นอนกล่าวคือจะต้องรู้ว่า จะดำเนินการไปทำไมเพื่ออะไรและต้องการอะไรจากการดำเนินการเช่นต้องมีวัตถุประสงค์ในการให้บริการหรือในการผลิตต้องรู้ว่า จะผลิตเพื่อใครต้องการผลตอบแทนเช่นใดถ้าหากไม่มีเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์แล้วก็ไม่มีความหมายที่จะบริหารการดำเนินงานต่าง ๆ จะไม่มีผลสำเร็จเพราะไม่มีเป้าหมายกำหนดไว้แน่นอน

๒. ทรัพยากรในการบริหารได้แก่วัตถุและเครื่องใช้เพื่อประกอบการดำเนินงานรวมถึงความสามารถในการจัดการทรัพยากรในการบริหารได้แก่ 4Ms คือ มนุษย์ (Man) เงิน (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Material) และความสามารถในการจัดการ (Management) หรือ 6Ms ที่มีเครื่องจักร (Machine) และตลาด (Market) เพิ่มเข้ามาซึ่งในปัจจุบันมีความจำเป็นมากขึ้น

๓. มีการประสานงานระหว่างกันหรือเรียกได้ว่ามีปฏิริยาระหว่างกันกล่าวคือเป้าหมายและวัตถุประสงค์รวมทั้งทรัพยากรในการบริหารทั้ง 4Ms หรือ 6Ms ดังกล่าวจะต้องมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและเกิดปฏิริยาระหว่างกันหรือกล่าวได้ว่าจะต้องมีระบบของการทำงานร่วมกันและที่เกิดขึ้นจริงด้วยการนำปัจจัยทั้งหลายเบื้องต้นมาไว้ร่วมกันแล้วไม่เกิดปฏิริยาระหว่างกันไม่เกิดความสัมพันธ์ระหว่างกันการบริหารก็จะไม่เกิดขึ้น

๔. ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารงานนั้นสิ่งที่วัดผลสำเร็จของงานว่าบรรลุเป้าหมายของวัตถุประสงค์ขององค์การก็คือประสิทธิผลขององค์การหมายถึงความสามารถขององค์การในอันที่จะบริหารงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การในการใช้ทรัพยากรขององค์การที่มีอยู่ระยะสั้นโดยเปรียบเทียบกับปัจจัยนำเข้าและค่าใช้จ่ายกับปัจจัยนำออกและรายได้ขององค์การ

^๘ สมยศ นาวิการ, **พฤติกรรมองค์การ**, (กรุงเทพมหานคร: บรรณกิจ, ๒๕๔๔), หน้า ๑๘.

^๙ เดัน ชะเนติยง, **การบริหารงานบุคคล**, (กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท., ๒๕๓๓), หน้า ๕๒.

สุธี สุทธิสมบูรณ์^{๑๐} ได้กล่าวถึง การดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้โดยอาศัยปัจจัยต่าง ๆ อันได้แก่คน (Man) เงิน (Money) วัสดุสิ่งของ (Material) และวิธีการปฏิบัติงาน (Method) เป็นอุปกรณ์ในการดำเนินงาน

จักรกฤษณ์ นรนิติผดุงการ^{๑๑} ได้เสนอระบบการจัดการด้านปัจจัยในการบริหารงาน (CHAKRITS 5 M : Social Development Component) ไว้ดังนี้

การที่นักจัดการพัฒนาสังคมไม่ว่าจะปฏิบัติอยู่ในระดับใดจะสามารถนำเอานโยบายของฝ่ายการเมืองหรือนโยบายและคำสั่งของผู้บังคับบัญชาไปปฏิบัติจัดทำให้เกิดผลสำเร็จได้เป็นอย่างดีนั้นนอกเหนือจากที่เขาผู้นั้นจะต้องมีความสำนึกถึงสังคมและประชาชนกลุ่มเป้าหมายที่ตนเองถูกวางตัวหรืออาสาเข้าในความรับผิดชอบในการสร้างผลประโยชน์แล้วนักจัดการผู้นั้นยังจำเป็นที่จะต้องมีความรู้และความสามารถที่จะกำหนดระบบงานระเบียบและเทคนิคในการปฏิบัติงานสร้างความพร้อมและมีความสามารถที่จะใช้สิ่งเหล่านี้ให้เป็นเครื่องมือที่มีประโยชน์ในการทำงานของตนและหน่วยงานของตนอีกด้วยด้วยระบบงานและระเบียบเทคนิคในการปฏิบัติที่กล่าวถึงสามารถแยกออกเป็น ๕ ด้าน ดังนี้

M 1 (Mechanism) ได้แก่ด้านการจัดการองค์กรซึ่งหมายถึงการกำหนดรูปแบบและภารกิจขององค์กรการแบ่งส่วนขององค์กรการกำหนดกิจกรรมของแต่ละหน่วยงานการกำหนดตำแหน่งงาน (Position) พร้อมหน้าที่ในความรับผิดชอบและอำนาจ (Authority) ของแต่ละตำแหน่งแต่ละส่วนแต่ละระดับ (Level) และขององค์กรเป็นส่วนรวมการกำหนดโครงสร้างและความสัมพันธ์ของงานส่วนต่าง ๆ ของแต่ละองค์กรสร้างระบบการควบคุมให้ทุกส่วนขององค์กรได้เป็นไปอย่างสืบเนื่องและมีเอกภาพ

M 2 (Money) ได้แก่ด้านการเงินที่จะต้องหาเงินมาเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมตามที่กำหนดเวลาที่ถูกต้องสอดคล้องกันดังนั้นการพิจารณาเรื่องแหล่งเงินการจัดสรรเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในกิจกรรมและรายการต่าง ๆ ให้ได้สัดส่วนที่จะได้ผลตอบแทนสูงสุดและการควบคุมใช้จ่ายให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์โดยไม่รั่วไหลสูญเสียชีวิตหรือฟุ่มเฟือยโดยไม่จำเป็นแต่ในขณะเดียวกันเพื่อที่จะสนับสนุนให้ทำงานได้ดำเนินการไปอย่างราบรื่นจนสามารถบรรลุเป้าหมายได้เป็นอย่างดีการเงินจึงเป็นส่วนสำคัญที่จะต้องดูแลนอกจากนี้การรายงานฐานะทางการเงินเพื่อแสดงผลการปฏิบัติงานและเพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงในระยะต่อไปก็เป็นกิจกรรมสำคัญของการจัดการด้วย

^{๑๐}สุธี สุทธิสมบูรณ์, **หลักการบริหารเบื้องต้น**, (กรุงเทพมหานคร: สวัสดิการสำนักพิมพ์ ก.พ., ๒๕๓๖), หน้า ๑๒.

^{๑๑}จักรกฤษณ์ นรนิติผดุงการ, **การจัดการด้านปัจจัยในการบริหารงาน**, (กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๕๑), หน้า ๑-๓.

M 3 (Manpower) ได้แก่ด้านบุคคลซึ่งการจัดการที่ดีจำเป็นจะต้องได้บุคคลที่มีความรู้ความสามารถมีคุณสมบัติที่จำเป็นอย่างอื่นมาบรรจุให้กับตำแหน่งหน้าที่การทำงานที่กำหนดไว้ และจะต้องให้มีจำนวนพอเพียงไม่มากเกินไปหรือน้อยไปการจัดการด้านบุคลากรยังควบคุมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการให้ค่าตอบแทนและผลประโยชน์ที่สมบูรณกับภาวะการณ์ปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรความจำเป็นที่จะต้องดูแลความเรียบร้อยของการปฏิบัติงานและการเพิ่มพูนความรู้สมรรถภาพในการปฏิบัติงานให้แก่บุคลากรภายในหน่วยเป็นระยะ ๆ ด้วย

M 4 (Material & Buildings) ได้แก่การจัดการและมีไว้ซึ่งเครื่องมือเครื่องใช้วัสดุอุปกรณ์สำหรับปฏิบัติงานสถานที่บริหารที่เหมาะสมทันสมัยเพียงพอและมีประสิทธิภาพที่ จะสามารถช่วยให้การดำเนินงานตามหน้าที่ของหน่วยงานนั้น ๆ อย่างได้ผลหรือเป็นประโยชน์ที่สุดทั้งนี้การจัดการด้านนี้ยังหมายความรวมถึงการเสาะแสวงหาการคิดค้นการออกแบบการควบคุมการใช้งานการบำรุงรักษาและเปลี่ยนชิ้นส่วนประกอบการซ่อมแซมสิ่งทีบกพร่องชำรุดเสียหายหรือที่มีประสิทธิภาพในการใช้งานต่ำกว่าระดับที่ต้องการและการถอดถอนจากประจำการหรือรื้อถอนเพื่อจัดหาหรือจัดทำสิ่งทดแทนภายในกำหนดเวลาที่สมควรได้

M 5 (Methodology and Information) ได้แก่องค์ความรู้และข้อมูลข่าวสารอื่นที่มีค่านักการจัดการจะต้องนำมาใช้ในการวางแผนงานการเลือกใช้กลยุทธ์ (Strategy) และกิจกรรม (Activity) ที่ควรดำเนินการการจัดหน่วยงานและวางระบบงานการติดต่อสื่อสารการอำนวยความสะดวกติดตามและควบคุมงานการประสานงานการทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ หรือภาคเอกชนชุมชนประชาชนอาสาสมัครและรูปแบบต่าง ๆ ให้ถูกต้องเหมาะสมมีประสิทธิภาพได้ผลประเมิณผลการปฏิบัติงานและผลงานการแก้ไขปรับปรุงงานวิธีการทำงานเพื่อให้งานของหน่วยงานเข้าเป้าหมายเป็นที่พึงพอใจแก่สังคมและประชาชนกลุ่มเป้าหมายโดยทั่วไปในสังคม

วากเนอร์และโฮลเลนเบค^{๑๒} (Wagner & Hollenbeck) ให้ความหมายของการบริหารจัดการว่าเป็นกระบวนการวางแผนการจัดองค์การการดำเนินงานและการควบคุมเพื่อความสำเร็จตามเป้าหมาย

โฮล (Holt)^{๑๓} กล่าวว่า การบริหารเป็นศิลปะของการทำงานให้บรรลุเป้าหมายซึ่งพร้อมด้วยกระบวนการวางแผนการจัดองค์การการเป็นผู้นำและการควบคุม

^{๑๒}Wagner, J.A., & Hollenbeck, J.R. *Management of organization behavior*, (New Jersey: Prentice – Hall, 1995), p. 74.

^{๑๓}Holt, D.H., *Management printciples and practices*, (New Jersey: Prentice – Hall, ๑๙๙๓), p.๓.

จันทรานี สงวนนาม^{๑๔} สรุพบว่า การบริหารเป็นเรื่องของการทำกิจกรรมโดยผู้บริหารและสมาชิกในองค์กรเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพด้วยการใช้ทรัพยากรและเทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ปราชญา กล้าผจญ และสมศักดิ์ คงเที่ยง^{๑๕} กล่าวว่า การบริหารคือ กระบวนการมีการวางแผนการจัดองค์การการสั่งการและการควบคุมซึ่งจะทำให้งานดำเนินไปได้อย่างเรียบร้อยและกระบวนการต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดเสมอ

วิโรจน์ สารรัตนะ^{๑๖} กล่าวว่า การบริหารเป็นกระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์การโดยอาศัยหน้าที่ทางการบริหารที่สำคัญคือการวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การนำ (Leading) และการควบคุม (Controlling)

พนัส หันนาคินทร์^{๑๗} สรุพบว่า การบริหารคือ กระบวนการที่ผู้บริหารใช้อำนาจตลอดจนใช้ทรัพยากรต่าง ๆ เช่นคนเงินวัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่หรือคาดว่าจะมีการดำเนินงานของสถาบันหรือหน่วยงานนั้น ๆ ให้ดำเนินไปสู่จุดมุ่งหมายที่ต้องการ

สมพงษ์ เกษมสิน^{๑๘} สรุพบว่า การบริหารคือ การใช้ศาสตร์และศิลปะนำเอาทรัพยากรการบริหารมาประกอบตามกระบวนการบริหารให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

จุมพล สวัสดิยากร สรุพบว่า การบริหารคือ การที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมกันทำงานเพื่อจุดประสงค์อย่างเดียวกัน^{๑๙}

จากความหมายของการบริหารที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่าการบริหารหมายถึง กระบวนการในการทำงานร่วมกันของผู้บริหารและสมาชิกในองค์การโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

^{๑๔}จันทรา นีสวงนาม, **ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา**, (กรุงเทพมหานคร: บุ๊คพอยท์, ๒๕๔๕), หน้า ๑๑.

^{๑๕}ปราชญา กล้าผจญ และสมศักดิ์ คงเที่ยง, **หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา**, (กรุงเทพมหานคร: บพิธการพิมพ์, ๒๕๔๕), หน้า๑๒.

^{๑๖}วิโรจน์ สารรัตนะ, **การบริหารหลักการทฤษฎีและประเด็นการศึกษา**, (กรุงเทพมหานคร: ทิพย์วิสุทธิ, ๒๕๔๕), หน้า๓.

^{๑๗}พนัส หันนาคินทร์, **ประสบการณ์ในงานบริหารบุคลากร**, (กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๒), หน้า ๑๐.

^{๑๘}สมพงษ์ เกษมสิน, **การบริหาร**, (กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ลักษณ์, ๒๕๔๒), หน้า ๒๑.

^{๑๙}จุมพล สวัสดิยากร, **หลักการบริหารและมนุษยสัมพันธ์**, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สุวรรณภูมิ, ๒๕๔๒), หน้า ๑๐.

กระบวนการบริหาร และ ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญต่อการบริหาร เป็นแนวทางหรือกรอบแนวคิดในการให้ความหมายการบริหารมีลักษณะเป็นทั้งศาสตร์และศิลปะ กล่าวคือ การบริหารจัดเป็นศาสตร์สาขาหนึ่งซึ่งเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป เพราะมีองค์ประกอบของความรู้ (Knowledge) มีหลักเกณฑ์ (Principle) และทฤษฎี (Theory) ที่เกิดจากการศึกษาค้นคว้าเชิงวิทยาศาสตร์ เป็นศาสตร์ทางสังคมซึ่งอยู่กลุ่มเดียวกับวิชาจิตวิทยาสังคมวิทยาและรัฐศาสตร์ ส่วนในทางปฏิบัตินั้นจะขึ้นอยู่กับความสามารถประสบการณ์ และทักษะของผู้บริหารแต่ละคนที่จะนำความรู้ หลักการ และทฤษฎี ไปปรับหรือประยุกต์ใช้ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นเรื่องศิลปะ ดังนั้น นักบริหารที่เก่งต้องมีศาสตร์และศิลปะ^{๒๐}

การบริหาร (Administration) จะประกอบได้ด้วยหน้าที่หลัก หรือลักษณะองค์ประกอบหลักที่สำคัญทั้งหมดเจ็ดประการ ดังนี้

๑. การตัดสินใจ (Decision Making) คือ กระบวนการในการไตร่ตรอง เลือกสรรความหลากหลายเป็นกระบวนการกำหนดปัญหาและประเมินทางเลือกเพื่อให้บรรลุผลที่ต้องการ

๒. การจัดการองค์การ (Organizing) คือ กระบวนการที่ใช้ในการกำหนดโครงสร้างการบริหารและการจัดสรรงาน

๓. การจัดคนเข้าทำงาน (Staffing) คือ กระบวนการที่ผู้บริหารจะดำเนินการคัดเลือกฝึกอบรม ส่งเสริมสนับสนุน และการให้พนักงานออกจากงาน

๔. การวางแผน (Planning) คือ กระบวนการที่ผู้บริหารคาดการณ์ในสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และค้นหาแนวทางการดำเนินงาน

๕. การควบคุม (Controlling) คือ กระบวนการวัดผลของการดำเนินงาน และใช้เป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์

๖. การติดต่อสื่อสาร (Communication) คือ กระบวนการถ่ายทอดความคิดไปให้ผู้อื่นเพื่อดำเนินการให้ได้ผลตามที่ต้องการ

๗. การสั่งการหรือการเป็นผู้นำ (Directing Leadership) คือ กระบวนการในการนิเทศงานแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อให้พนักงานมีผลการปฏิบัติงานเกิดขึ้นตามเครื่องชี้วัดที่กำหนดในวัตถุประสงค์

^{๒๐} เด่น ชะเนติยง, การบริหารงานบุคคล, หน้า ๕๒.

๒.๑.๒ ความหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่นเป็นผลมาจากแนวความคิดของหลักการกระจายอำนาจ ซึ่งเป็นวิธีการที่รัฐบาลกลางได้มอบอำนาจหน้าที่บางอย่างในการปกครอง และการจัดทำบริการสาธารณะสุข ให้แก่ท้องถิ่นรับไปดำเนินการด้วยงบประมาณ และเจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินงานของตนเอง ตลอดจนดำเนินการในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นโดยเฉพาะตามที่ได้รับมอบหมาย เพราะหลักการกระจายอำนาจยึดถือเสรีภาพ ของประชาชนเป็นสำคัญโดยให้ประชาชนมีอิสระตามสมควรในการดำเนินการปกครองและจัดทำบริการสาธารณะต่าง ๆ ได้เอง เป็นการปกครองตนเองตามหลักของการปกครองระบอบประชาธิปไตย

คำว่า “การปกครองท้องถิ่น” หรือ Local Government มีผู้ได้ให้ความหมายและอธิบายไว้แตกต่างกันไป แต่ในหลักการสำคัญมักคล้ายกัน เพื่อเป็นประโยชน์ในการศึกษาวิเคราะห์รูปแบบการจําต้องคํการและการดำเนินการปกครองขององค์การปกครองท้องถิ่นรูปแบบต่าง ๆ จึงสรุปได้ดังนี้

“การปกครองท้องถิ่น” หมายถึง การปกครองชุมชนหรือท้องถิ่นใด ๆ ของประเทศ โดยมีองค์การหรือหน่วยการปกครองที่ได้จัดตั้งขึ้นเป็นนิติบุคคล ซึ่งประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ที่ประชาชนเลือกเข้ามาเพื่อดำเนินงานตามกำหนดระยะเวลา โดยมีงบประมาณเป็นของตนเอง และมีอำนาจอิสระในการดำเนินการของท้องถิ่นตามที่รัฐบาลกลางมอบหมาย ทั้งนี้ส่วนกลางหรือรัฐบาลกลางเพียงแต่ควบคุมเท่านั้น

ตามหลักของการกระจายอำนาจทางการปกครอง (Decentralization) คือ การจัดระเบียบการปกครองซึ่งรัฐ หรือส่วนกลางมอบอำนาจหน้าที่ในการจัดทำบริการสาธารณะบางอย่าง ซึ่งเดิมราชการบริหารส่วนกลางเป็นผู้ดำเนินงานอยู่ในท้องถิ่นให้ท้องถิ่นรับไปดำเนินการด้วยงบประมาณและเจ้าหน้าที่ของท้องถิ่น โดยราชการบริหารส่วนกลางเพียงแต่กำกับดูแลเท่านั้น ไม่ได้เข้าไปบังคับบัญชาสั่งการ ซึ่งสำหรับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทยนั้น เป็นที่ทราบและเข้าใจเป็นอย่างดีว่าสามารถจำแนกออกเป็น ๒ ประเภทด้วยกัน คือ

๑. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบทั่วไป อันประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

๒. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ คือ กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา

๒.๑.๓ แนวคิดทฤษฎีการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการบริหารมี นักบริหาร นักวิชาการ ตลอดจนนักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารเป็นวิธีการทำให้งานสำเร็จโดยอาศัยผู้อื่น (Getting things done through other people) และกล่าวว่าหน้าที่ของผู้บริหารเป็นกรอบในการพิจารณาของผู้บริหารให้สำเร็จมี ๕ ประการ ตามคำย่อภาษาอังกฤษว่า “POSDC” ดังนี้คือ^{๒๑}

๑. P คือ Planning หมายถึง การวางแผน เป็นการกำหนดแนวทางการดำเนินงานในปัจจุบัน เพื่อความสำเร็จที่จะตามมาในอนาคต ผู้บริหารที่ดีต้องมีวิสัยทัศน์ เพื่อกำหนดทิศทางขององค์กร

๒. O คือ Organizing หมายถึง คือ การจัดองค์กร เป็นการกำหนดโครงสร้างความสัมพันธ์ของสมาชิกและสายบังคับบัญชาภายในองค์กร มีการแบ่งงานกันทำและการกระจายอำนาจ

๓. S คือ Staffing หมายถึง งานบุคลากร เป็นการสรรหาบุคลากรใหม่การพัฒนาบุคลากรและการใช้คนให้เหมาะสมกับงาน

๔. D คือ Directing หมายถึง การอำนวยการ เป็นการสื่อสารเพื่อให้เกิดการดำเนินการตามแผนผู้บริหารต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและต้องมีภาวะผู้นำ

๕. C คือ Controlling หมายถึง การกำกับดูแลเป็นการควบคุมคุณภาพของการปฏิบัติงานภายในองค์กรรวมทั้งกระบวนการแก้ปัญหาภายในองค์กร

จึงสรุปได้ว่า “POSDC” นั้นเป็นหลักทางการบริหารที่มีการคิดค้นและเริ่มใช้มาเป็นเวลานานซึ่งหลักนี้มีหลักการ กฎเกณฑ์ และทฤษฎีที่เชื่อถือได้ซึ่งการบริหารเป็นกระบวนการนำเอาการตัดสินใจและนโยบายไปปฏิบัติ แต่การที่จะนำหลักการนี้ไปบริหารให้ประสบความสำเร็จนั้นตัวผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานเองนั้นจะต้องเข้าใจหลักนี้เป็นอย่างดี และจะต้องมีความสามัคคี เชื่อใจกัน และกันในการดำเนินงานเพื่อที่จะให้งานนั้น ๆ ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของงานได้

สรุปได้ว่าการบริหาร คือ ศาสตร์และศิลป์แห่งการทำงานให้สำเร็จโดยอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย ซึ่งนักบริหารมีหน้าที่ในการวางแผน จัดการองค์กร อำนวยการ และควบคุมทรัพยากรบุคคลและทรัพยากรอื่น ๆ ให้ดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกันเพื่อบรรลุเป้าหมายที่วางไว้

หลักวิชาการด้านการบริหาร คือ “กระบวนการบริหาร” และ “ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญต่อการบริหาร” เป็นแนวทางหรือกรอบแนวคิดในการให้ความหมายการบริหารมีลักษณะเป็นทั้งศาสตร์และศิลปะ กล่าวคือ การบริหารจัดเป็นศาสตร์สาขาหนึ่งซึ่งเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป เพราะมี

^{๒๑}พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), พุทธวิธีในการบริหาร, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๙), หน้า ๓-๕.

องค์ประกอบของความรู้ (Knowledge) มีหลักเกณฑ์ (Principle) และทฤษฎี (Theory) ที่เกิดจากการศึกษาค้นคว้าเชิงวิทยาศาสตร์ เป็นศาสตร์ทางสังคมซึ่งอยู่กลุ่มเดียวกับวิชาจิตวิทยาสังคมวิทยา และรัฐศาสตร์ ส่วนในทางปฏิบัตินั้นจะขึ้นอยู่กับความสามารถประสบการณ์ และทักษะของผู้บริหาร แต่ละคนที่จะนำความรู้ หลักการ และทฤษฎี ไปปรับหรือประยุกต์ใช้ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นเรื่องศิลปะ ดังนั้นนักบริหารที่เก่งต้องมีศาสตร์และศิลปะ^{๒๒}

แนวคิดการบริหารได้รับการพัฒนาขึ้นมาตามแบบวิธีการทางวิทยาศาสตร์จนเกิดเป็นทฤษฎีการบริหารที่มุ่งจะวิเคราะห์ศึกษาถึงการบริหาร อย่างเป็นระบบโดยเฮนรี ฟาโย นักบริหารชาวฝรั่งเศส ซึ่งได้วางรากฐานสำคัญของทฤษฎี การบริหารทั่วไปอันเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวาง ทฤษฎี อันหนึ่งที่ว่าด้วยหน้าที่ในการบริหาร.๕ ประการคือ การวางแผน การจัดองค์การ การบังคับบัญชา การประสานงาน และการควบคุม ต่อมาได้พัฒนาและปรับปรุงจนกลายเป็นตารางการบริหาร เช่น ทฤษฎีของลูเธอร์ กูลิค ศาสตราจารย์การบริหารรัฐกิจชาวอเมริกันที่ได้ขยายแนวคิดของฟาโย กำหนดหน้าที่ในการบริหารที่เรียกกันว่า POSDCoRB” Planning (การวางแผน) Organizing (การจัดองค์การ) Staffing (การจัดบุคคลเข้าทำงาน) Directing (การสั่งการหรืออำนวยการ) Coordinating (การประสานงาน) Reporting (การรายงานผลการปฏิบัติงาน) Budgeting (การงบประมาณ)^{๒๓}

สรุปได้ว่า แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารนั้นจะครอบคลุมถึงหน้าที่ในการบริหารอันประกอบด้วย การวางแผนการจัดองค์การ การสั่งการหรือการมอบหมายงาน การประสานงาน การรายงาน และการงบประมาณ องค์ประกอบที่สำคัญของการบริหารจะประกอบด้วยวัตถุประสงค์ที่แน่นอน ทรัพยากรในการบริหารมีความประสานระหว่างกันและประสิทธิภาพ ประสิทธิผลในการบริหารงาน ซึ่งแนวคิดเหล่านี้จะครอบคลุมไปถึงการบริหารแบบมีส่วนร่วมและการบริหารเชิงกลยุทธ์

ทฤษฎี การบริหารโดยทั่วไปมีความเชื่ออยู่ว่า เป็นไปได้ที่จะหาทางศึกษาถึงศาสตร์ที่เกี่ยวกับการบริหาร (Administrative) ซึ่งสามารถใช้ได้กับการบริหารทุกชนิดไม่ว่าจะเป็นการบริหารอุตสาหกรรมหรืองานรัฐบาลโดยมีสาระสำคัญเกี่ยวกับการบริหาร (Management Functions) ซึ่งประกอบด้วยหน้าที่ทางการบริหาร ๕ ประการ^{๒๔} คือ

^{๒๒} เด่น ชะเนติยง, การบริหารงานบุคคล, หน้า ๕๒.

^{๒๓} สุปรีชา.กมลาคัน, กลยุทธ์การบริหาร, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, ๒๕๔๕), หน้า ๒.

^{๒๔} Price, Alan, Human Resource Management, In a Business Context, 2 edition, London: Thomson Learning, 2004), p. 110.

๑. การวางแผน (Planning) หมายถึง ภาระหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องทำการคาดการณ์ล่วงหน้าถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่จะมีผลกระทบต่อธุรกิจ และกำหนดขึ้นเป็นแผนปฏิบัติงานหรือวิถีทางที่จะปฏิบัติเอาไว้เพื่อเป็นแนวทางของการทำงานในอนาคต

๒. การจัดองค์การ (Organizing) หมายถึง ภาระหน้าที่ที่ผู้บริหารจะต้องจัดให้มีโครงสร้างของงานต่าง ๆ และอำนาจหน้าที่ทั้งนี้เพื่อให้เครื่องจักร สิ่งของ และตัวคนอยู่ในส่วนประกอบที่เหมาะสมในอันที่จะช่วยให้งานขององค์การบรรลุผลสำเร็จได้

๓. การบังคับบัญชาสั่งการ (Commanding) หมายถึง หน้าที่ในการสั่งการงานต่าง ๆ ของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา ซึ่งจะกระทำให้ผลสำเร็จด้วยดี โดยที่ผู้บริหารจะต้องกระทำตนเป็นตัวอย่างที่ดีจะต้องเข้าใจคณงานของตนจะต้องเข้าใจถึงข้อตกลงในการทำงานของคณงานและองค์การที่มีอยู่ รวมถึงจะต้องมีการติดต่อสื่อสารกับผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างใกล้ชิดทั้งชั้น และล่องนอกรวมทั้งยังต้องทำการประเมินโครงสร้างขององค์การและผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาของตนเป็นประจำอีกด้วย หากโครงสร้างขององค์การที่เป็นอยู่ไม่เหมาะสมก็จำเป็นต้องปรับปรุงเช่นเดียวกัน ถ้าผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาคนใดหย่อนประสิทธิภาพ การไล่ออกเพื่อปรับปรุงกำลังคนที่มีอยู่ให้เหมาะสมยิ่งขึ้นก็เป็นสิ่งจำเป็นต้องทำ

๔. การประสานงาน (Coordinating) หมายถึง ภาระหน้าที่ที่จะต้องเชื่อมโยงงานของทุกคนให้เข้ากันได้ และกำกับให้ไปสู่จุดมุ่งหมายเดียวกัน

๕. การควบคุม (Controlling) หมายถึง ภาระหน้าที่ในการที่จะต้องกำกับให้สามารถประกันได้ว่ากิจกรรมต่าง ๆ ที่ทำไปนั้นสามารถเข้ากันได้กับแผนที่ได้วางไว้แล้ว

การเรียนรู้ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจึงเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยให้เข้าใจความหมาย และสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างแท้จริง ได้มีนักวิชาการมากมายหลายท่านได้สรุปไว้ ดังนี้

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ^{๒๕} ในปี พ.ศ. ๒๕๔๕ แบ่งวัตถุประสงค์การบริหารตามหลักของการจัดตั้งหน่วยงานไว้ ๖ ส่วน ดังนี้

ส่วนที่หนึ่ง การบริหารงานของหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งเรียกว่า การบริหารรัฐกิจ (public administration) หรือการบงการภาครัฐ มีวัตถุประสงค์หลักในการจัดตั้ง คือ การให้บริการสาธารณะ (public services) ซึ่งครอบคลุมถึงการอำนวยความสะดวก การรักษาความสงบเรียบร้อย ตลอดจนการพัฒนาประชาชนและประเทศชาติ

^{๒๕}วิรัช วิรัชนิภาวรรณ, การบริหารเมืองหลวงและการบริหารท้องถิ่น : สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น และไทย, หน้า ๓๖-๓๘.

ส่วนที่สอง การบริหารงานของหน่วยภาคธุรกิจซึ่งเรียกว่า การบริหารธุรกิจ (business administration) หรือการบริหารภาคเอกชน หรือการบริหารของหน่วยงานของเอกชนซึ่งมีวัตถุประสงค์หลักของการจัดตั้งเพื่อการแสวงหากำไร หรือการแสวงหากำไรสูงสุด (maximum profits) ในการทำธุรกิจ การค้าขาย การผลิตอุตสาหกรรมหรือให้บริการ

ส่วนที่สาม การบริหารของหน่วยงานที่ไม่สังกัดภาครัฐ (non-governmental organization) ซึ่งเรียกย่อว่า หน่วยงาน เอ็นจีโอ (NGO.) เป็นการบริหารงานของหน่วยงานที่ไม่แสวงหาผลกำไร (non-profit administration) มีวัตถุประสงค์หลักในการจัดตั้ง คือ การไม่แสวงหาผลกำไร (non-profit)

ส่วนที่สี่ การบริหารงานของหน่วยงานระหว่างประเทศ (international organization) มาวัตถุประสงค์หลักของการจัดตั้ง คือ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เช่น การบริหารงานของสหประชาชาติ (United Nations Organization) องค์การการค้าระหว่างประเทศ (World Trade Organization) และกลุ่มประเทศอาเซียน (ASEAN)

ส่วนที่ห้า การบริหารงานขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ การบริหารงานขององค์กรส่วนนี้เกิดขึ้นหลังจากประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พ.ศ. ๒๕๔๐) โดยบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญได้กำหนดให้มีองค์กรตามรัฐธรรมนูญ เช่น การบริหารงานของศาลรัฐธรรมนูญ ศาลปกครอง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คณะกรรมการการเลือกตั้ง

ส่วนที่หก การบริหารงานของหน่วยงานภาคประชาชน มีวัตถุประสงค์หลักในการจัดตั้งเพื่อปกป้องรักษาผลประโยชน์ของประชาชน โดยส่วนรวมซึ่งเป็นประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ และถูกเอารัดเอาเปรียบตลอดมา เช่น การบริหารงานของหน่วยงานของเกษตรกร กลุ่มผู้ใช้แรงงาน และกลุ่มผู้ให้บริการ

จากการได้ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการบริหารองค์กรพบว่า มีนักวิชาการได้อธิบายความหมายและหลักทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารองค์กรดังนี้

๑) ทฤษฎีการบริหารของ Fayol (Fayol's Principles of Management)^{๒๖}

Fayol ได้นำเสนอหลักการบริหาร ๑๔ ประการ โดยกล่าวว่า หลักการดังกล่าวมีความยืดหยุ่น และสามารถปรับให้เข้ากับความต้องการได้ตลอดเวลา ข้อสำคัญอยู่ที่การเข้าใจวิธีการใช้ หลักการเหล่านี้ซึ่งเป็นศิลปะที่จำเป็นต้องใช้สติปัญญา ประสบการณ์ การตัดสินใจ และการกำหนดสัดส่วนในการนำมาใช้ หลักการ ๑๔ ประการมีดังนี้

^{๒๖}ศิริพงษ์ เศาภายน, หลักการบริหารการศึกษา : ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร: บริษัท บุ๊ค พอยท์ จำกัด, ๒๕๕๑), หน้า ๒๔-๒๖.

๑. การแบ่งงานกันทำ (Division of Work) ผู้ปฏิบัติงานทุกฝ่ายและผู้บริหารก็ มุ่งมั่นในการทำงานอย่างเดียวกัน จึงควรแบ่งงานกันทำเพื่อนำความสามารถ ความมั่นใจ และความถูกต้องมาเพิ่มผลผลิตของงาน

๒. อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ (Authority and Responsibility) อำนาจ หน้าที่เป็นสิ่งที่ใช้ในการสั่งการ และใช้พลังที่จะให้คนเชื่อถือถึงสิ่งที่จะเห็นความแตกต่างได้อย่างชัดเจน ระหว่างอำนาจของผู้บริหารที่อยู่ในที่ทำงานกับอำนาจที่เกิดจากบุคลิกภาพซึ่งรวมถึงสติปัญญา ประสบการณ์ คุณธรรม และความสามารถที่จะเป็นผู้นำ

๓. ความมีวินัย (Discipline) แนวทางที่ดีที่สุดที่จะทำให้เกิดความมีวินัยที่ดี คือ ข้อตกลงต่าง ๆ ต้องมีความชัดเจนและยุติธรรมให้มากที่สุด การกำหนดบทลงโทษควรพิจารณา นำมาใช้อย่างรอบคอบ

๔. ความมีเอกภาพในการบังคับบัญชา (Unity of Command) ในการปฏิบัติงาน ใดๆ ผู้ปฏิบัติควรได้รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาเพียงผู้เดียวเท่านั้น

๕. ความมีเอกภาพในการอำนวยการ (Unity of Direction) ในการจัดกิจกรรม หนึ่งๆ ควรมีหัวหน้าเพียงคนเดียวต่อหนึ่งแผนงานที่มีเป้าหมายเดียวกัน

๖. ความสนใจของบุคคลต้องเป็นรองความสนใจของคนส่วนรวม (Subordination of Individual Interests to General Interests) หลักการข้อนี้หมายถึง ในเชิงธุรกิจ ความสนใจ ของผู้ปฏิบัติหนึ่งคนหรือหนึ่งกลุ่มจะไม่นำมาเป็นความสนใจของคนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องผลที่ได้รับจาก ความมุ่งมั่นและเป็นตัวอย่างของผู้บังคับบัญชารวมทั้งการยอมรับข้อตกลงจากส่วนรวมให้มากที่สุด จะทำให้การแนะนำของผู้บังคับบัญชามีความมั่นคง

๗. การให้ผลตอบแทน (Remuneration) ควรมีความเป็นธรรมและทำให้เกิดความ พึงพอใจให้มากที่สุดทั้งในด้านบุคลากรและในด้านความเที่ยงธรรม

๘. การรวมอำนาจไว้ที่ส่วนกลาง (Centralization)

๙. สายการบังคับบัญชา (Scalar Chain) เป็นการแสดงความห่างกันระหว่างผู้มี อำนาจสูงสุดและผู้มีตำแหน่งต่ำสุด ถ้าระยะที่ห่างกันไม่มีความจำเป็นก็ไม่ควรทำ แต่ถ้าต้องการสงวน ระยะทางนี้ไว้เมื่อต้องการตัดสินใจก็จำเป็นต้องทำ

๑๐. คำสั่ง (Order) ในการสั่งการทางสังคมเพื่อให้เป็นไปตามที่ต้องการจำเป็น จะต้องให้ผู้รับคำสั่งอยู่ในบริเวณที่รับคำสั่ง และผู้ปฏิบัติทุกคนจะต้องอยู่ในที่ที่มีการสั่งการ

๑๑. ความเสมอภาค (Equity) ในการกระตุ้นให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติหน้าที่ของตนไม่ว่าจะเป็นการอาสาเข้ามาทำหรือทำตามหน้าที่ก็ตาม ผู้บริหารจะต้องให้ความเมตตาและให้ผลตอบแทนที่เป็นธรรมกับทุกคน ความเสมอภาคนี้ไม่รวมถึงการบังคับขู่เข็ญให้ทำ

๑๒. ความมั่นคงในหน้าที่การงาน (Stability of Tenure of Personnel) ผู้ปฏิบัติงาน แต่ละคนจำเป็นต้องใช้เวลาในการปฏิบัติงานใหม่ และความสำเร็จในการทำงานให้ได้ผลดี การจะทำให้เกิดผลดังกล่าวต้องอาศัยประสบการณ์เดิม ซึ่งถ้าเขาสามารถดึงประสบการณ์เดิมาช่วยได้จะทำให้การทำงานนั้นสำเร็จ ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งงานหรือปรับออกก่อนที่ผู้ปฏิบัติงานจะดึงประสบการณ์เดิมาใช้ จึงเป็นสิ่งที่ควรพิจารณา

๑๓. ความคิดริเริ่ม (Initiative) การคิดที่แตกต่างไปจากแผนงานเดิมที่วางไว้ และสามารถสร้างสรรค์งานนั้นให้สำเร็จได้ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ทั้งจากผู้ที่มีความเฉียบแหลมจนถึงผู้มีประสบการณ์ความคิดริเริ่มของผู้ปฏิบัติงานจะช่วยเพิ่มความเข้มแข็งให้กับทางธุรกิจได้ดี

๑๔. ความสามัคคี (Esprit de corps) ความสามัคคีคือพลัง เป็นสโลแกนที่ผู้บริหารจะต้องสร้างให้เกิดขึ้นกับบุคคลในองค์กร

๒) หลักการบริหารของ กิวลิก (Luther Gulick and Lyndall Urwick)^{๒๗}

กิวลิก (Luther Gulick and Lyndall Urwick) ได้เสนอแนวคิดกระบวนการบริหารงานเป็นลำดับ ๗ ขั้น และได้นำเอาตัวอักษรนำหน้าของแต่ละขั้นมาสร้างเป็นคำว่า POSDCoRB ลำดับขั้นการบริหารงานมี ๗ ขั้น ดังนี้

๑. การวางแผน (Planning) เป็นการกำหนดวิธีการปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้า และกำหนดเป้าประสงค์ที่แน่นอน หลักสำคัญของการวางแผนมี ๓ ประการคือ การวางแผนงานต้องสอดคล้องกับนโยบาย การวางแผนต้องอาศัยหลักวิชาหรือความรู้ทางวิทยาการ และการวางแผนต้องอาศัยข้อมูลเพื่อช่วยให้อำนาจตัดสินใจได้อย่างถูกต้องและมีเหตุผล

๒. การจัดองค์การ (Organizing) เป็นการจัดโครงสร้างการบริหารตามลำดับขั้นของการบังคับบัญชา กำหนดอำนาจหน้าที่ตามตำแหน่งต่าง ๆ และแบ่งความรับผิดชอบของแต่ละตำแหน่งการจ้างองค์การอาจจะจัดเป็นหน่วยงานหลัก หน่วยงานที่ปรึกษา และหน่วยงานให้ความช่วยเหลือ

^{๒๗} นพินทร์ กินาวงศ์ และวราภาส ประสมสุข, หลักบริหารการศึกษาตามแนวพุทธธรรม, วารสารศึกษาศาสตร์ ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๒, ๒๕๔๙, หน้า ๖๓-๘๔.

๓. การจัดคนเข้าทำงาน (Staffing) เป็นหลักการบริหารบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเข้าทำงานในเวลาอันเหมาะสม

๔. การควบคุมงาน (Directing) เป็นกระบวนการวินิจฉัยสั่งการของผู้บริหารพร้อมทั้งการติดตามดูแลการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามเป้าหมาย การควบคุมงานยังหมายถึงการให้คำแนะนำหรือการนิเทศงานของผู้บริหารด้วย

๕. การประสานงาน (Coordinating) เป็นการติดต่อการสร้างความสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นในหน่วยงานต่าง ๆ ตามโครงสร้างของงาน เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพสูง ไม่ทำงานซ้ำซ้อนหรือขัดแย้งกัน การทำงานให้ผสมกลมกลืนกันในหน่วยงานต่าง ๆ ทำให้ผลงานตรงตามเป้าหมาย การประสานงานเป็นกิจกรรมที่ทุกหน่วยงานจะต้องกระทำ เพราะการประสานงานช่วยให้การปฏิบัติการกิจแต่ละขั้นดำเนินไปอย่างราบรื่น

๖. การเสนอรายงาน (Reporting) เป็นการรายงานผลการปฏิบัติงานจากหน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้งการประชาสัมพันธ์ภายในหน่วยงาน การเสนอรายงานช่วยให้ผู้บังคับบัญชาทราบความก้าวหน้าของงานทุกระยะ ทำให้สะดวกแก่การประสานงานในองค์กร

๗. การงบประมาณ (Budgeting) เป็นการจัดทำงบประมาณการเงินการใช้จ่ายเงิน การควบคุมบัญชี และตรวจสอบบัญชี หน้าที่สำคัญของผู้บริหารในด้านการงบประมาณเกี่ยวข้องกับการจัดเตรียมขออนุมัติงบประมาณ การพิจารณาให้ความเห็นชอบงบประมาณ การใช้จ่ายเงินตามงบประมาณและการตรวจสอบใช้จ่าย

๓) หลักการบริหารงานของเวเบอร์ (Max Weber)^{๒๘}

เวเบอร์ (Max Weber) ได้เสนอแนวคิดที่ว่า ระบบราชการที่ดี ต้องเป็นรูปแบบขององค์การที่มีประสิทธิภาพสูงสุด เป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางที่ได้รับการฝึกอบรมมาอย่างดี ซึ่งแต่ละทักษะเป็นส่วนเฉพาะ เครื่องมือสำคัญของระบบราชการต้องไม่ถือเป็นเรื่องส่วนตัวอย่างมาก ซึ่งทำให้องค์ประกอบทางอารมณ์และทางส่วนตัวที่ขาดเหตุผลเหลือน้อยที่สุด และทำให้บุคลากรในระบบราชการทำงานอย่างอิสระ โดยปราศจากแรงเสียดทานหรือมีความสับสนน้อยที่สุด มีหลักการจัดการ ๖ ประการ ดังนี้

๑. การแบ่งงาน (Division of Labor) โดยอาศัยความเชี่ยวชาญตามหน้าที่

๒. อำนาจที่ลดหลั่นชัดเจน (Well-Defined Hierarchy of Authority) เป็นการแบ่งอำนาจหน้าที่ตามสายงานให้ชัดเจนจากระดับบนถึงระดับล่าง

^{๒๘} นีพนธ์ กินาวงศ์ และวรภาส ประสมสุข, หลักบริหารการศึกษาตามแนวพุทธธรรม, หน้า ๖๓-๘๔.

๓. ระบบเกี่ยวกับกฎระเบียบ (System of Rules)

๔. ระบบวิธีดำเนินงาน (System of Procedures) มีวิธีดำเนินงานในการจัดการกับสถานการณ์ทำงานอย่างเป็นระบบ

๕. การไม่ถือเป็นเรื่องส่วนตัว (Impersonality) ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในองค์การต้องไม่ถือเป็นเรื่องส่วนตัว แต่เป็นเรื่องขององค์การเท่านั้น

๖. การคัดเลือกและการเลื่อนตำแหน่งตามความสามารถทางวิชาการ (Selection and Promotion Based on Technical Competence) เลือกระบรจุบุคลากรตามความรู้ความสามารถและเลื่อนตำแหน่งตามความรู้ความสามารถเช่นเดียวกัน

๒.๑.๔ ประเภทการบริหารงานองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

หลักของการกระจายอำนาจทางการปกครองเป็นการจัดระเบียบการปกครองซึ่งรัฐ หรือส่วนกลางมอบอำนาจหน้าที่ในการจัดทำบริการสาธารณะบางอย่างโดยท้องถิ่น รัฐบาลส่วนกลางเพียงแต่กำกับดูแลเท่านั้น ไม่ได้เข้าไปบังคับบัญชาสั่งการ ซึ่งสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทยสามารถจำแนกออกเป็น ๒ ประเภทด้วยกัน คือ

๑. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบทั่วไป
๒. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ

(๑) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบทั่วไป

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบทั่วไป คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการจัดตั้งขึ้น โดยมีลักษณะหรือองค์ประกอบที่มีความคล้ายคลึงกันทั่วประเทศ แต่ทั้งนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบทั่วไปอาจจะมีหลายประเภทก็ได้ เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบทั่วไปของประเทศไทยจะมีอยู่ด้วยกัน ๓ ประเภท ได้แก่ องค์กรบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล (นคร/เมือง/ตำบล) และองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งในแต่ละประเภทจะมีการกำหนดลักษณะหรือองค์ประกอบให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งประเทศ คือ จะมีกฎหมายกำหนดวิธีการในการจัดตั้งรูปแบบการบริหารจัดการ อำนาจหน้าที่ วิธีการในการจัดทำบริการสาธารณะ การบริหารงานบุคคล การคลังและงบประมาณเป็นแบบแผนเดียวกันทั่วประเทศ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีลักษณะ หรือองค์ประกอบบางประการแตกต่างไปจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่ว ๆ ไป ความแตกต่าง นี้สืบเนื่องมาจากลักษณะเฉพาะของท้องถิ่นนั้น ๆ เอง เช่น เป็นท้องถิ่นที่มีความเจริญทางเศรษฐกิจมาก เป็นท้องถิ่นที่มีประชากรอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น หรือเป็นท้องถิ่นที่เป็นสถานที่

ท้องถิ่นที่มีชื่อเสียงมีนักท่องเที่ยวจำนวนมาก เป็นต้น โดยลักษณะเฉพาะของท้องถิ่นนั้นทำให้การใช้รูปแบบการบริหารจัดการแบบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วไปไม่เหมาะสม ไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงต้องมีการคิดค้นหารูปแบบการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษขึ้นเพื่อตอบสนองต่อความต้องการดังกล่าว^{๒๙}

๒.๑.๕ รูปแบบการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

รูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหลายรูปแบบ จะแตกต่างกันไปตามความเจริญ จำนวนประชากร และขนาดพื้นที่ที่ต้องมีอำนาจ (Autonomy) ในการปฏิบัติหน้าที่ตามความเหมาะสม

หน่วยการปกครองท้องถิ่น ต้องมีสิทธิตามกฎหมายที่จะดำเนินการปกครองตนเอง โดยสิทธิ แบ่งออกเป็น ๒ ประการ คือ ๑) สิทธิที่จะตรากฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๒) สิทธิในการกำหนดงบประมาณเพื่อบริหารกิจการตามอำนาจหน้าที่ที่มีอยู่ มีองค์กรที่จำเป็นในการบริหารและปกครองตนเอง ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น

ในส่วนองค์ประกอบของการปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องมีอาณาเขตที่แน่นอน ชัดเจน (Area) ต้องมีอำนาจอิสระ (Autonomy) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องมีสิทธิตามที่กฎหมายรับรองเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองทั้งโดยตรงและโดยอ้อม และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องมีองค์กรที่แน่นอนชัดเจนในการบริหารจัดการงานของท้องถิ่น

ในปัจจุบันการปกครองท้องถิ่นไทย ประกอบไปด้วย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรวม ๕ รูปแบบ ดังนี้

(๑) องค์การบริหารส่วนจังหวัด (Provincial Administration Organization)

องค์การบริหารส่วนจังหวัด^{๓๐} (อบจ.) คือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีขนาดใหญ่ที่สุดของประเทศไทย มีจังหวัดละหนึ่งแห่ง ยกเว้นกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ องค์การบริหารส่วนจังหวัด มีเขตพื้นที่รับผิดชอบครอบคลุมทั้งจังหวัด จัดตั้งขึ้นเพื่อบริการสาธารณประโยชน์ในเขตจังหวัด ตลอดทั้งช่วยเหลือพัฒนางานของเทศบาลและ อบต. รวมทั้งการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อไม่ให้งานซ้ำซ้อน

^{๒๙} สนิท จรอนันต์, ความเข้าใจเรื่องการปกครองส่วนท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร: บริษัท สุขุมและบุตร จำกัด, ๒๕๔๓), หน้า ๒๙.

^{๓๐} “อบจ.” [ออนไลน์], แหล่งที่มา <http://www.dla.go.th>, [๕ มีนาคม ๒๕๖๐]

การจัดรูปแบบขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งเป็นการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ได้มีการปรับปรุงแก้ไขและวิวัฒนาการตามลำดับ โดยจัดให้มีสภาจังหวัดขึ้นเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. ๒๔๗๖ ตามความในพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. ๒๔๗๖ ฐานะของสภาจังหวัด ขณะนั้น มีลักษณะเป็นองค์กรแทนประชาชน ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาหารือแนะนำแก่คณะกรรมการจังหวัด ยังมีได้มีฐานะเป็นนิติบุคคลที่แยกต่างหากจากราชการบริหารส่วนภูมิภาคหรือเป็นหน่วยงานการปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎหมาย ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๘๑ ได้มีการตราพระราชบัญญัติสภาจังหวัด พ.ศ. ๒๔๘๑ ขึ้น โดยมีความประสงค์ที่จะแยกกฎหมายเกี่ยวกับสภาจังหวัดไว้โดยเฉพาะสำหรับสาระสำคัญของพระราชบัญญัติฯ นั้น ยังมีได้มีการเปลี่ยนแปลงฐานะและบทบาทของสภาจังหวัดไปจากเดิม กล่าวคือ สภาจังหวัดยังคงทำหน้าที่เป็นสภาที่ปรึกษาของคณะกรรมการจังหวัดเท่านั้น จนกระทั่งได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๔๙๕ ซึ่งกำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นหัวหน้าปกครองบังคับบัญชาข้าราชการ และรับผิดชอบบริหารราชการส่วนจังหวัดของกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ โดยตรงแทนคณะกรรมการจังหวัดเดิม โดยผลแห่งพระราชบัญญัติฯ นี้ ทำให้สภาจังหวัดมีฐานะเป็นสภาที่ปรึกษาของผู้ว่าราชการจังหวัด

แต่เนื่องจากบทบาทและการดำเนินงานของสภาจังหวัดในฐานะที่ปรึกษา ซึ่งคอยให้คำแนะนำและควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของจังหวัด ไม่สู้จะได้ผลสมตามความมุ่งหมายเท่าใดนัก จึงทำให้เกิดแนวคิดที่จะปรับปรุงบทบาทของสภาจังหวัด ให้มีประสิทธิภาพโดยให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนในการปกครองตนเองยิ่งขึ้น ในปี พ.ศ. ๒๔๙๘ อันมีผลให้เกิด องค์การบริหารส่วนจังหวัด ขึ้นตามกฎหมายโดยมีฐานะเป็นนิติบุคคล แยกจากจังหวัด ในฐานะที่เป็นราชการบริหารราชการส่วนภูมิภาค ต่อมาได้มีการประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ ๒๑๘ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๑๕ ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทว่าด้วยการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน กำหนดให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีฐานะเป็นหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง

อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดมีหน้าที่พัฒนาจังหวัด ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา สาธารณสุข การอาชีพ สาธารณูปโภคต่างๆ เช่น

๑. จัดสร้างระบบสาธารณูปโภคที่เทศบาลและ อบต. ทำไม่ได้ เพราะขาดงบประมาณ เช่น สร้างบ่อบำบัดน้ำเสีย

๒. จัดทำโครงการที่เกี่ยวข้องทั้งเทศบาลและ อบต. เช่น การก่อสร้างถนนสายหลัก

๓. การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เช่น จัดรถบรรทุกน้ำ ช่วยเหลือพื้นที่แห้งแล้ง

๔. การใช้ที่ดินเพื่อประโยชน์ของท้องถิ่น เช่น จัดให้มีสถานที่พักผ่อน สวนสาธารณะ

๕. การบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งจารีตประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น

(๒) เทศบาล (Municipality)

เทศบาล^{๓๑} เป็นรูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งที่ใช้ในประเทศไทย ปัจจุบัน การปกครองรูปแบบเทศบาลเป็นการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นดำเนินการปกครองตนเองตามระบอบประชาธิปไตย เกิดขึ้นในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยเริ่มจากการจัดตั้งสุขาภิบาลกรุงเทพฯ ร.ศ. ๑๑๖ (พ.ศ. ๒๔๔๐) โดยมีพระราชกำหนดสุขาภิบาลกรุงเทพฯ ร.ศ. ๑๑๖

ในส่วนภูมิภาค มีการตราพระราชบัญญัติจัดการสุขาภิบาลท่าฉลอม ร.ศ. ๑๒๔ (พ.ศ. ๒๔๔๘) ขึ้นมีวิวัฒนาการเรื่อยมา จนถึงปี พ.ศ. ๒๔๗๕ ได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ได้มีการกระจายอำนาจการปกครองที่สมบูรณ์แบบยิ่งขึ้น

โดยมีการจัดตั้งเทศบาลขึ้นในปี พ.ศ. ๒๔๗๖ โดยมีการตราพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. ๒๔๗๖ มีการยกฐานะสุขาภิบาลขึ้นเป็นเทศบาลหลายแห่ง ต่อมาได้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงยกเลิกกฎหมายเกี่ยวกับเทศบาลหลายครั้ง จนในที่สุดได้มีการตราพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ยกเลิกพระราชบัญญัติเดิม ทั้งหมดขณะนี่ยังมีผลบังคับใช้ซึ่งมีการแก้ไขครั้งสุดท้าย โดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๓ ในปัจจุบันเทศบาลทั่วประเทศมีจำนวนประมาณสองพันแห่ง

การจัดตั้งเทศบาลกระทำโดยพระราชกฤษฎีกาและมีการแบ่งเทศบาลออกเป็น ๓ ประเภท แต่ละประเภทมีเงื่อนไขการจัดตั้ง ดังนี้

๑. เทศบาลตำบล ใช้เกณฑ์รายได้เป็นตัวกำหนด คือ พื้นที่ใดจะจัดตั้งเทศบาลตำบลจะต้องมีรายได้ไม่ต่ำกว่า ๑๒ ล้านบาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน) ประชากร ๗,๐๐๐ คนขึ้นไป อยู่กันหนาแน่นไม่ต่ำกว่า ๑,๕๐๐ คนต่อ ๑ ตารางกิโลเมตร

๒. เทศบาลเมือง คือ ท้องถิ่นที่เป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัด หรือท้องถิ่นที่มีประชากร ๑๐,๐๐๐ คนขึ้นไป อยู่กันหนาแน่นไม่ต่ำกว่า ๓,๐๐๐ คนต่อ ๑ ตารางกิโลเมตร

๓. เทศบาลนคร คือ ท้องถิ่นที่มีประชากรตั้งแต่ ๕๐,๐๐๐ คนขึ้นไป อยู่หนาแน่นไม่ต่ำกว่า ๓,๐๐๐ คนต่อ ๑ ตารางกิโลเมตร

^{๓๑}“เทศบาล”, [ออนไลน์], แหล่งที่มา <http://www.royin.go.th>, [๕ มีนาคม ๒๕๖๐].

อำนาจหน้าที่ของเทศบาลตำบลมีหน้าที่ที่ต้องทำในเขตเทศบาล ดังนี้

มาตรา ๕๐ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลตำบลมีหน้าที่ที่ต้องทำในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้

- (๑) รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน
- (๒) ให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำ
- (๓) รักษาความสะอาดของถนน หรือทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

- (๔) ป้องกันและระงับโรคติดต่อ
- (๕) ให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง
- (๖) ให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม
- (๗) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
- (๘) บำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
- (๙) หน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของเทศบาล

การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของเทศบาลต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน โดยใช้วิธีการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี และให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลการจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจสอบ การประเมินผลการปฏิบัติงาน และการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับว่าด้วยการนั้นและหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

มาตรา ๕๑ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลตำบลอาจจัดทำกิจการใดๆ ในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้

- (๑) ให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา
- (๒) ให้มีโรงฆ่าสัตว์
- (๓) ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือและท่าข้าม
- (๔) ให้มีสุสานและฌาปนสถาน
- (๕) บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร
- (๖) ให้มีและบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์รักษาคนเจ็บไข้
- (๗) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
- (๘) ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ
- (๙) เทศพาณิชย์

ทั้งนี้การดำเนินงานดังกล่าวเทศบาลมีอำนาจตราเทศบัญญัติโดยไม่ขัดหรือแย้งต่อบัญญัติแห่งกฎหมายในกรณีต่อไปนี้

๑. เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามหน้าที่ของเทศบาลที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้
๒. เมื่อมีกฎหมายบัญญัติให้เทศบาลตราเทศบัญญัติหรือให้อำนาจตราเทศบัญญัติในเทศบัญญัตินั้น จะกำหนดโทษปรับผู้ละเมิดเทศบัญญัติไว้ด้วยก็ได้ แต่ห้ามมิให้กำหนดเกินกว่าหนึ่งพันบาท

นอกจากนี้อำนาจหน้าที่ของเทศบาลตำบลดังกล่าว ไม่เป็นการตัดอำนาจหน้าที่ของกระทรวง ทบวง กรม หรือองค์การหรือหน่วยงานของรัฐในอันที่จะดำเนินกิจการใด ๆ เพื่อประโยชน์ของประชาชน ในเทศบาล แต่ต้องแจ้งให้เทศบาลทราบล่วงหน้าตามสมควร ในกรณีนี้หากเทศบาลมีความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินกิจการดังกล่าวให้กระทรวง ทบวง กรม หรือองค์การ หรือหน่วยงานของรัฐ นำความเห็นชอบของเทศบาลไปประกอบการพิจารณาดำเนินการนั้นด้วย

(๓) องค์การบริหารส่วนตำบล (Sub district Administration Organization)

องค์การบริหารส่วนตำบล^{๓๒} มีชื่อย่อเป็นทางการว่า อบต. มีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงฉบับที่ ๖ พ.ศ. ๒๕๕๒ โดยยกฐานะจากสภาตำบลที่มีรายได้โดยไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปีเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละหนึ่งแสนห้าหมื่นบาท

องค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย สภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

๑. สภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหมู่บ้านละสองคน ซึ่งเลือกตั้งขึ้นโดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น กรณีที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียงหนึ่งหมู่บ้านให้มีสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหกคน และในกรณีมีเพียงสองหมู่บ้านให้มีสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลหมู่บ้านละสามคน

๒. องค์การบริหารส่วนตำบลมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบล หนึ่งคน ซึ่งมาจากการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรง การเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

^{๓๒}“อบต.” [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://www.local.moi.go.th>, [๕ มีนาคม ๒๕๖๐].

อบต. มีหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วน ตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๔๒)

๑. พัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (มาตรา ๖๖)

๒. มีหน้าที่ต้องทำตามมาตรา ๖๗ ดังนี้

๑) จัดให้มีและบำรุงทางน้ำและทางบก

๒) การรักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

๓) ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ

๔) ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๕) ส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

๖) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็กและเยาวชน ผู้สูงอายุและพิการ

๗) คุ้มครอง ดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๘) บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของ

ท้องถิ่น

๙) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย

(๔) กรุงเทพมหานคร (Bangkok Metropolitan Administration)

กรุงเทพมหานคร (กทม.)^{๓๓} มีฐานะเป็นเมืองหลวงของประเทศไทย และเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล ดำเนินงานตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.๒๕๒๘ หน้าที่จัดบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร โดยแบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น ๕๐ เขต มีสำนักงานใหญ่เรียกว่า ศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร

^{๓๓} อรรถัย ก๊กผล, ผศ. ดร, “กรุงเทพมหานคร”, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://www.polsci.tu.ac.th>, [๕ มีนาคม ๒๕๖๐].

กรุงเทพมหานคร มีโครงสร้างการบริหารในปัจจุบันดังนี้

๑. ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร : ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นผู้บริหารสูงสุดของกรุงเทพมหานคร มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน มีวาระ ๔ ปี

๒. สภากรุงเทพมหานคร : สภากรุงเทพมหานครทำหน้าที่เป็นฝ่ายนิติบัญญัติของกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย สมาชิกสภากรุงเทพมหานครมาจากการเลือกตั้งมีวาระในการดำรงตำแหน่ง ๔ ปี

๓. สำนัก และสำนักงานเขต : การบริหารของกรุงเทพมหานครมีการแบ่งโครงสร้างการบริหารประกอบด้วยสำนักและสำนักงานเขต สำนักงานเป็นการแบ่งการบริหารงานกรุงเทพมหานครตามหน้าที่ความรับผิดชอบ ปัจจุบันประกอบด้วย ๑๖ สำนัก ส่วนสำนักงานเขตเป็นการแบ่งการบริหารงานตามพื้นที่ และมีบทบาทความรับผิดชอบในการจัดบริการสาธารณะให้ประชาชนโดยตรง ผู้บังคับบัญชาหรือผู้บริหารของสำนักงานเขต คือ ผู้อำนวยการเขต ซึ่งเป็นข้าราชการกรุงเทพมหานคร

อำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร ในปัจจุบันมาจาก ๒ ส่วน ได้แก่ อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ และอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒

๑. อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ ตามมาตรา ๘๙ เช่น

- ๑) การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน
- ๒) การทะเบียนตามที่กฎหมายกำหนด
- ๓) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- ๔) การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง
- ๕) การผังเมือง
- ๖) การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก หรือทางน้ำ และทางระบายน้ำ
- ๗) การวิศวกรรมจราจร
- ๘) การขนส่ง
- ๙) การจัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้ามและที่จอดรถ
- ๑๐) การดูแลรักษาที่สาธารณะ
- ๑๑) การควบคุมอาคาร
- ๑๒) การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย
- ๑๓) การจัดให้มีและบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

- ๑๕) การพัฒนาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
- ๑๖) การสาธารณสุขปศุสัตว์
- ๑๗) การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล
- ๑๘) การสาธารณสุขการ
- ๑๙) การสังคมสงเคราะห์
- ๒๐) การส่งเสริมการกีฬา
- ๒๑) การส่งเสริมการประกอบอาชีพ
- ๒๒) การพาณิชย์ของกรุงเทพมหานคร

๒. อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจฯ กำหนดว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอำนาจหน้าที่จัดการบริการสาธารณะ ครอบคลุมทั้งเขตจังหวัด ได้แก่ กรุงเทพมหานคร และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษเต็มพื้นที่จังหวัด ให้มีอำนาจหน้าที่ซึ่งกำหนดไว้ในมาตรา ๑๖ และมาตรา ๑๖ รวมกัน เช่น

- ๑) การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง
- ๒) การสาธารณสุขการ
- ๓) การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรีคนชรา และผู้ด้อยโอกาส
- ๔) การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
- ๕) การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่
- ๖) การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาคและสิทธิเสรีภาพของประชาชน
- ๗) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น
- ๘) การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง
- ๙) การกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย
- ๑๐) การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล
- ๑๑) การขนส่งและการวิศวกรรมจราจร
- ๑๒) การดูแลรักษาที่สาธารณะ
- ๑๓) การควบคุมอาคาร
- ๑๔) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- ๑๕) การรักษาความสงบเรียบร้อย การส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกันและรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

- ๑๖) การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของประชาชน
- ๑๗) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น
- ๑๘) การส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสม
- ๑๙) การจัดตั้งและดูแลระบบบำบัดน้ำเสียรวม
- ๒๐) การกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลรวม
- ๒๑) การจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่าง ๆ

(๕) เมืองพัทยา (Pataya City)

เมืองพัทยา^{๓๔} คือ หน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ ที่จัดตั้งโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. ๒๕๒๑ โดยการยุบเลิกสุขาภิบาลนาเกลือซึ่งเจตนารมณ์ในการจัดตั้งเมืองพัทยาให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษของรัฐบาลสมัยนั้น ก็เพื่อทดลองนำเอาระบบการจัดการปกครองแบบผู้จัดการเมือง (City Manager) หรือที่เรียกกันว่า รูปแบบสภา-ผู้จัดการ ที่เทศบาลหลายแห่งในประเทศสหรัฐอเมริกาใช้อยู่นำมาทดลองใช้ในประเทศไทย โดยหากเป็นไปตามระบบของประเทศสหรัฐอเมริกานั้น จะต้องมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น (local council) และส่วนท้องถิ่นจะเป็นผู้จัดหาว่าจ้างผู้ที่มีความเหมาะสมมาเป็นผู้จัดการเมือง กล่าวคือ สภาเป็นผู้ว่าจ้างผู้จัดการซึ่งจะอยู่ในวาระที่กำหนด เช่น ๒ ปี หรือ ๔ ปี รูปแบบนี้ผู้บริหารมาจากการว่าจ้าง เพื่อให้ได้ผู้บริหารมืออาชีพและปลอดจากการเมือง

การจัดโครงสร้างการบริหารงานภายในของเมืองพัทยาทตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ.๒๕๒๑ แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน คือ สภาเมืองพัทยาและปลัดเมืองพัทยา

อำนาจหน้าที่ของเมืองพัทยาทตามมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. ๒๕๒๑ ได้กำหนดให้เมืองพัทยาทมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการในเรื่องดังต่อไปนี้

- ๑) การรักษาความสงบเรียบร้อย
- ๒) การส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ
- ๓) การวางผังเมืองและการควบคุมการก่อสร้าง
- ๔) การจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยและการปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรม
- ๕) การรักษาความสะอาดของถนน ทางเดิน และที่สาธารณะ
- ๖) การกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
- ๗) การจัดให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา
- ๘) การจัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ และที่จอดรถ

^{๓๔} สมคิด เลิศไพฑูรย์, ศ. ดร., “พัทยา”, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://library.nhrc.or.th>, [๕ มีนาคม ๒๕๖๐].

- ๙) การควบคุมอนามัยในร้านจำหน่ายอาหาร โรงมหรสพ และสถานบริการอื่น
- ๑๐) การควบคุมและส่งเสริมกิจการท่องเที่ยว
- ๑๑) หน้าที่อื่นตามที่กฎหมายระบุเป็นหน้าที่ของเทศบาลนคร หรือของเมืองพัทยา

๒.๑.๖ ลักษณะการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ลักษณะหรือหลักการสำคัญของการปกครองท้องถิ่น เป็นการปกครองชุมชนหรือท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งของประเทศ ซึ่งเป็นหน่วยการปกครองที่อยู่ในระดับพื้นฐานล่างสุดของสถาบันการปกครองประเทศ และเป็นระดับรองลงมาจากการปกครองระดับภูมิภาค และระดับประเทศหรือรัฐบาลกลาง ดังนั้น รัฐบาลกลางจะต้องคำนึงถึงประชาชนและความมั่นคงของรัฐหรือของประเทศโดยส่วนรวม

การจัดตั้งองค์การหรือหน่วยการปกครองที่ได้จัดตั้งขึ้นเป็นนิติบุคคลแยกไปต่างหากจากรัฐบาลกลาง เพื่อดำเนินการปกครองและจัดทำบริการสาธารณะในเขตพื้นที่ที่กำหนด โดยมีรายได้ทรัพย์สิน และฝายนิติบัญญัติ หรืออาจจัดทำเป็นรูปแบบอื่นก็ได้ตามสภาพและความเหมาะสมของท้องถิ่นนั้น ๆ การที่กำหนดให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นเป็นนิติบุคคลก็เพื่อแสดงให้เห็นว่ามีการจัดองค์การปกครองท้องถิ่นแยกออก ต่างหากจากหน่วยการปกครองส่วนภูมิภาคหรือรัฐบาลกลาง ทำให้อำนาจอิสระและสิทธิต่าง ๆ ที่จะดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายด้วย มีอำนาจในการเก็บภาษีและรายได้อื่น ๆ ตามที่กฎหมายกำหนดเพื่อมาจัดทำงานงบประมาณกำหนดการใช้จ่ายในการดำเนินกิจการต่าง ๆ สร้างสรรค์ความเจริญให้กับท้องถิ่น ส่วนในด้านเจ้าหน้าที่ปฏิบัติประจำก็เป็นการจ้างโดยใช้เงินงบประมาณของท้องถิ่น และมีหน้าที่ปฏิบัติตามนโยบายของผู้บริหารท้องถิ่น

นอกจากนี้ การเลือกตั้งนับได้ว่าเป็นลักษณะสำคัญของการปกครองท้องถิ่น เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้าไปมีส่วนร่วมในองค์กรฝ่ายบริหาร หรือฝายนิติบัญญัติ โดยต้องเป็นไปตามรูปแบบประชาธิปไตยและตามกำหนดระยะเวลาที่กำหนดไว้ตามกฎหมายด้วย โดยรัฐบาลต้องให้ความเป็นอิสระในการดำเนินกิจการของท้องถิ่นไม่ต้องรับคำสั่งจากส่วนกลาง มีอำนาจวินิจฉัยตัดสินใจและสั่งการในการปฏิบัติหน้าที่ภายในขอบเขตที่กฎหมายกำหนด ตลอดจนดำเนินการด้วยงบประมาณและเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานของตนเอง ส่วนกลางเพียงแต่ควบคุมเท่านั้น อีกทั้งต้องอยู่ในขอบเขตที่เหมาะสมเพื่อความมั่นคงของรัฐและประโยชน์ส่วนรวม^{๓๔}

^{๓๔} สุรชัย เจนประโคน, ลักษณะหรือหลักการปกครองส่วนท้องถิ่น, (สมุทรปราการ: วิทยาลัยชุมชนจังหวัดสมุทรปราการ, ๒๕๕๔), บทความวิชาการ.

ลักษณะการบริหารที่สำคัญมี ๕ ลักษณะ คือ

๑. การบริหารเป็นการทำงานกับคนและโดยอาศัยคน หมายความว่า การบริหารเป็นกระบวนการทางสังคม คือ อาศัยกลุ่มคนที่ร่วมกันทำงานเพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์การ ผู้บริหารจะต้องรับผิดชอบให้สำเร็จโดยอาศัยความร่วมมือของบุคคลอื่น มิฉะนั้นจะทำงานไม่สำเร็จสาระสำคัญของการบริหารในข้อนี้แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จจะต้องมีสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ คือ มีความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคลที่ดี มีความเป็นผู้นำและสามารถทำงานเป็นทีมได้ มีความสามารถในการปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้หากมีการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ และมีความสามารถทำให้งานบรรลุเป้าหมายได้

๒. การบริหารทำให้งานบรรลุเป้าหมายขององค์การ เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ขององค์การต้องอาศัยความร่วมมือกันของคนทุกคนจึงจะทำให้สำเร็จลงได้ เป้าหมายเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้บริหารจะต้องทำให้บรรลุได้นั้นจะต้องมีลักษณะสำคัญ ๓ ประการ คือ เป้าหมายต้องสูงแล้วสามารถทำให้สำเร็จ เป้าหมายสูงเกินไปก็ทำให้สำเร็จไม่ได้ เป้าหมายต่ำเกินไปก็ไม่ท้าทายไม่มีคุณค่า ประการที่สอง การจะไปถึงเป้าหมายจะต้องมีระบบงานที่ดีมีแผนงานที่มีประสิทธิภาพ ประการสุดท้ายจะต้องระบุเวลาที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายนั้น

๓. การบริหารเป็นการสมดุลระหว่างประสิทธิผลและประสิทธิภาพ คำว่า ประสิทธิภาพ หมายความว่า ทำงานบรรลุผลสำเร็จตามที่กำหนด ส่วนคำว่า ประสิทธิภาพ หมายความว่า ทำงานโดยใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดหรือเสียค่าใช้จ่ายต่ำสุด การทำงานให้สำเร็จอย่างเดียวไม่พอแต่จะต้องคำนึงถึงค่าใช้จ่ายที่ประหยัดอีกด้วย การทำให้ได้ทั้งสองอย่างคืองานบรรลุผลตามที่ต้องการ และการใช้ทรัพยากรต่ำสุดจึงเป็นความสมดุลระหว่างประสิทธิผลและประสิทธิภาพ

๔. การบริหารเป็นการใช้ทรัพยากรที่มี อยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดเป็นที่รู้จัก โดยทั่วไปว่าเราอาศัยในโลกที่มีทรัพยากรจำกัด การใช้ทรัพยากรต่าง ๆ จึงต้องตระหนัก ๒ ข้อใหญ่ๆ คือ เมื่อใช้ทรัพยากรใดไปแล้วทรัพยากรนั้นจะหมดสิ้นไปไม่สามารถกลับคืนมาใหม่ได้ และจะต้องเลือกใช้ทรัพยากรให้เหมาะสมอย่าให้เกิดสิ้นเปลืองโดยเปล่าประโยชน์ ดังนั้นการบริหารกับเศรษฐศาสตร์จึงมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด เศรษฐศาสตร์เป็นการศึกษาถึงการกระจายการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างไร ส่วนผู้บริหารในองค์การจะต้องผลิตสินค้าและบริหารให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๕. การบริหารจะต้องเผชิญกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จจะต้องสามารถคาดคะเนเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างถูกต้อง และสามารถปรับตัวเองให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงนั้น^{๓๖}

ฉะนั้นการจะบริหารงานองค์กรส่วนท้องถิ่นให้เป็นไปได้ต้องมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลเป็นไปตามแนวทางกฎระเบียบและเจตนารมณ์ในการบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้กับประชาชน จะต้องมียุทธศาสตร์ประกอบที่สำคัญในการบริหารงานดังต่อไปนี้

๑) โครงสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้กำหนดโครงสร้างออกเป็นรูปแบบสภากับฝ่ายบริหาร ได้แก่

- (๑) มีการแบ่งแยกฝ่ายสภาและฝ่ายบริหารออกจากกัน
- (๒) ฝ่ายบริหารทำหน้าที่ในการบริหารกิจการภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- (๓) ฝ่ายสภา ทำหน้าที่ในการตรวจสอบการทำงานของฝ่ายบริหารและทำหน้าที่ในการออกกฎหมายในระดับท้องถิ่น
- (๔) สภาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มาจากการเลือกตั้งของประชาชนโดยตรง
- (๕) หัวหน้าฝ่ายบริหารมาจากการเลือกตั้งโดยตรง

๒) กฎหมายที่สำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- (๑) องค์การบริหารส่วนจังหวัดใช้ พ.ร.บ.องค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ (แก้ไขฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๔๖)
- (๒) เทศบาลใช้ พ.ร.บ.เทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ (แก้ไข ฉบับที่ ๑๓ พ.ศ. ๒๕๕๒)
- (๓) องค์การบริหารส่วนตำบลใช้ พ.ร.บ.สภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ (แก้ไข ฉบับที่ ๕ พ.ศ. ๒๕๔๖)
- (๔) กรุงเทพมหานคร ใช้ พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘
- (๕) เมืองพัทยา ใช้ พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. ๒๕๔๒

^{๓๖}เสนาะ ตีเยาว์, **หลักการบริหาร**, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๔), หน้า ๑-๒.

๓) รูปแบบการกระจายอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๗๘ กำหนดว่า “รัฐ” จะต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการท้องถิ่นได้เอง พัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น และระบบสาธารณสุข โภค และสาธารณสุขการ ตลอดทั้งโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศในท้องถิ่นให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั่วประเทศ รวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดนั้น” นอกจากนี้ในการดำเนินการปกครองส่วนท้องถิ่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ยังได้ระบุไว้ในหมวด ๙ รวมทั้งหมด ๙ มาตรา อันเริ่มตั้งแต่มาตราที่ ๒๘๒ ถึงมาตรา ๒๙๐ ซึ่งโดยรวมแล้วพบว่ามาตราทั้งหมดกล่าวถึงการที่รัฐจะต้องให้ความเป็นอิสระแก่ท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเอง ตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงิน การคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะโดยรัฐบาลเป็นเพียงผู้ทำหน้าที่ในการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่าที่จำเป็นภายในกรอบของกฎหมายเท่านั้น

เพื่ออนุวัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๒๘๔ จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติ

กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๓ ขึ้น ซึ่งมีเนื้อหาสาระในการกำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง โดยพยายามถ่ายโอนภารกิจหน้าที่หลายประการที่รัฐดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน ขณะเดียวกันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็สามารถรับผิดชอบในการดำเนินการได้ รวมทั้งกำหนดให้มีการจัดสรรรายได้ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เหมาะสมกับภารกิจที่ได้รับมอบหมายตามระเบียบบริหารราชการแผ่นดินของประเทศไทย ได้แบ่งโครงสร้างการบริหารราชการแผ่นดินออกเป็น ๓ ส่วน ได้แก่ การบริหารราชการส่วนกลาง การบริหารราชการส่วนภูมิภาค และการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น โดยการบริหารราชการส่วนกลางเป็นการรวมอำนาจ (Centralization of Power) การบริหารราชการส่วนภูมิภาคเป็นการแบ่งอำนาจ (De concentration of Power) และการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นเป็นการกระจายอำนาจ (Decentralization of Power) การพัฒนาประเทศที่ผ่านมา มีลักษณะการบริหารแบบรวมศูนย์อำนาจไว้ที่ส่วนกลาง เพื่อความมั่นคงและความสะดวกในการบริหารงาน และด้วยเงื่อนไขและข้อจำกัดอันเนื่องมาจากระบบโครงสร้าง ระบบงบประมาณ บุคลากร และศักยภาพในการดำเนินงาน

๔) สาระสำคัญของแผนการกระจายอำนาจ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๓

(๑) แผนกำหนดกรอบแนวคิด เป้าหมาย และแนวทาง

แผนกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นแผนที่กำหนดกรอบรางวัล เป้าหมาย และแนวทางการกระจายอำนาจ ให้เป็นไปตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ เพื่อให้การกระจายอำนาจบรรลุเจตนารมณ์ ที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ โดยยึดหลัก การมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย ไม่เป็นแผนที่เบ็ดเสร็จ มีกระบวนการที่ยืดหยุ่น และสามารถปรับวิธีการ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ และการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่เพิ่มขึ้น

(๒) วิสัยทัศน์การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น

ในช่วง ๔ ปีแรก (พ.ศ. ๒๕๔๔-๒๕๔๗) ของการถ่ายโอนภารกิจ ตามกรอบของกฎหมายว่าด้วยการกำหนดแผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะเป็นช่วงของการปรับปรุง ระบบการบริหารงานภายใน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ราชการบริการส่วนกลาง และราชการบริหารส่วนภูมิภาค รวมทั้งการพัฒนายุทธศาสตร์ การสร้างความพร้อม ในการรับรอง การถ่ายโอนภารกิจ บุคลากร งบประมาณ และทรัพย์สิน รวมทั้งการแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ในช่วงที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๔๘-๒๕๕๓)

หลังจากการถ่ายโอนในช่วง ๔ ปีแรกสิ้นสุดลง จนถึงระยะเวลาการถ่ายโอนในปีที่เหลือ (พ.ศ. ๒๕๔๘-๒๕๕๓) ตามกรอบของกฎหมาย ว่าด้วยการกำหนดแผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะเป็นช่วงเปลี่ยนผ่าน มีการปรับบทบาท ของราชการบริหารส่วนกลาง ราชการบริหารส่วนภูมิภาค องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาสังคม (ภาคประชาชน) ที่จะเรียนรู้ร่วมกัน ในการถ่ายโอนภารกิจ มีการปรับกลไกความสัมพันธ์ ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กับราชการบริการส่วนภูมิภาคอย่างกลมกลืน รวมทั้งปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ในช่วงเวลาหลังจากปีที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๕๔ เป็นต้นไป)

ในช่วงเวลาหลังจากปีที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๕๔ เป็นต้นไป) ประชาชนในท้องถิ่นจะมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น สามารถเข้าถึงบริการสาธารณะได้อย่างทั่วถึง และเป็นธรรม ประชาชนจะมีบทบาท ในการตัดสินใจ การกำกับดูแล และการตรวจสอบ ตลอดจนการสนับสนุน การดำเนินกิจกรรมของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างเต็มที่ ในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะมีการพัฒนา

ศักยภาพทางด้านการบริหารจัดการ และการคลังท้องถิ่น ที่พึ่งตนเอง และเป็นอิสระมากขึ้น ผู้บริหาร และสภาท้องถิ่น จะเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และมีวิสัยทัศน์ในการบริหาร ราชการ ส่วนภูมิภาค จะเปลี่ยนบทบาทจากฐานะผู้จัดทำบริการสาธารณะ มาเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ และ กำกับดูแลการดำเนินงาน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เท่าที่จำเป็น ภายใต้ขอบเขตที่ชัดเจน และการปกครองส่วนท้องถิ่น จะเป็นการปกครองตนเองของประชาชน ในท้องถิ่นอย่างแท้จริง

(๓) กรอบแนวคิดการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหลักการ และสาระสำคัญ ๓ ด้าน คือ

๑. ด้านความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบาย และการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ย่อมมีอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหารจัดการ การบริหารงานบุคคล และการเงินการคลังของตนเอง

๒. ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน และการบริหารราชการส่วนภูมิภาค รัฐต้องกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พึ่งตนเอง และตัดสินใจในกิจการของตนเองได้มากขึ้น โดยปรับบทบาท และภารกิจของราชการบริหารส่วนกลาง และราชการบริหารส่วนภูมิภาค รวมทั้งเพิ่มบทบาทให้ส่วนท้องถิ่น เข้าดำเนินการแทน เพื่อให้ราชการบริหารส่วนกลาง และราชการบริหารส่วนภูมิภาค รับผิดชอบในภาคกิจมหภาค และภารกิจที่เกินกว่าขีดความสามารถ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะดำเนินการได้ โดยกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในด้านนโยบาย และด้านกฎหมายเท่าที่จำเป็น ให้การสนับสนุน ส่งเสริมด้านเทคนิควิชาการ และตรวจสอบติดตาม ประเมินผล

๓. ด้านประสิทธิภาพการบริหารของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รัฐต้องกระจายอำนาจให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณะที่ดีขึ้น หรือไม่ต่ำกว่าเดิม มีคุณภาพมาตรฐาน การบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความโปร่งใส มีประสิทธิภาพ และรับผิดชอบต่อผู้ใช้บริการให้มากขึ้น รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชน ภาคประชาสังคม และชุมชนมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ และติดตามตรวจสอบ

(๔) วัตถุประสงค์ของแผนการกระจายอำนาจ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น วัตถุประสงค์ที่สำคัญ คือ เพื่อให้มีการกระจายอำนาจให้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง ตาม พ.ร.บ. กำหนดแผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๒ โดยกำหนดกรอบทิศทาง และแนวทางการกระจายอำนาจที่ชัดเจน มีกระบวนการที่ยืดหยุ่น ตลอดจนกำหนดแนวทางการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ

(๕) เป้าหมายของแผนการกระจายอำนาจ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีการถ่ายโอนภารกิจ ในการจัดบริการสาธารณะของรัฐ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภายใน ๔ ปี หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใด ที่ไม่สามารถรับการถ่ายโอนอำนาจหน้าที่ และภารกิจภายใน ๔ ปี ให้ดำเนินการถ่ายโอนภายใน ๑๐ ปี

กำหนดการจัดสรรภาษีและอากร เงินอุดหนุน และรายได้อื่น ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยในปี ๒๕๔๔ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐ ของรายได้รัฐบาล และในปี ๒๕๔๙ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๕ ของรายได้รัฐบาล การจัดตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปี ให้รัฐจัดสรรเงินอุดหนุน ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามความต้องการ และความจำเป็นจัดระบบของการถ่ายโอนบุคลากร จากหน่วยงานของรัฐ เพื่อให้สอดคล้องกับการถ่ายโอนภารกิจปรับปรุงกฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้อง ให้สอดคล้องกับการถ่ายโอนอำนาจ และหน้าที่

(๖) แนวทางการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การถ่ายโอนภารกิจ : อะไร เมื่อไร และอย่างไร

การถ่ายโอนภารกิจตามแผนการกระจายอำนาจ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะไม่ครอบคลุมงาน หรือกิจกรรมที่เกี่ยวกับความมั่นคง การพิจารณาพิพากษาคดี การต่างประเทศ และการเงินการคลัง ของประเทศโดยรวม

ภารกิจให้บริการสาธารณะ ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำได้ สามารถถ่ายโอนภายในสี่ปี อย่างไรก็ตาม ถ้าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดยังไม่พร้อม ให้ขยายเวลาเตรียมความพร้อม ได้ภายในสิบปี โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องทำแผนเตรียมความพร้อม และราชการบริหารส่วนกลาง และราชการบริหารส่วนภูมิภาค ให้การสนับสนุนแนะนำด้านการบริหารจัดการ และเทคนิควิชาการ

รูปแบบการถ่ายโอน ได้กำหนดลักษณะการถ่ายโอนไว้ ๓ ลักษณะ คือ

ภารกิจที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการเอง โดยแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการ หรือบริการสาธารณะนั้นๆ ได้เอง หรือร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ

๕) ความสำคัญของการกระจายอำนาจ

การกระจายอำนาจการปกครองมีความสำคัญในทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม โดยสรุปได้เป็นสองประเด็นใหญ่ๆ คือ

๑. การกระจายอำนาจเป็นรากแก้วของระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย เพราะวาระบอบประชาธิปไตยต้องประกอบด้วยโครงสร้างส่วนบน คือ ระดับชาติ และโครงสร้างส่วน

ฐานราก คือ ระดับท้องถิ่น การปกครองตนเองในรูปแบบของการปกครองท้องถิ่นอย่างแท้จริง คือ รากแก้วเป็นฐานเสริมสำคัญยิ่งของการพัฒนาระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

๒. การกระจายอำนาจมีความสำคัญในทางเศรษฐกิจและสังคม ในด้านการพัฒนาชนบทโดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งลักษณะดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้ก็จะต้องมีการกระจายอำนาจอย่างแท้จริง

การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น เป็นยุทธศาสตร์หนึ่งในการบริหารจัดการบ้านเมืองของรัฐในระบบประชาธิปไตย โดยมุ่งลดบทบาทของรัฐส่วนกลาง (decentralize) ลงเหลือภารกิจหลักเท่าที่ ต้องทำ เท่าที่จำเป็น และให้ประชาชนได้มีส่วนในการบริหารงานชุมชนท้องถิ่น ตามเจตนารมณ์ของประชาชนมากขึ้น การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น จึงเป็นการจัดความสัมพันธ์ทางอำนาจ หน้าที่ใหม่ระหว่างส่วนกลางกับส่วนท้องถิ่น ให้สอดคล้องกับสภาพการณ์บ้านเมือง ที่เปลี่ยนแปลงไปในสภาวะที่สังคมมีกลุ่มที่หลากหลาย มีความต้องการ และความคาดหวังจากรัฐที่เพิ่มขึ้น และแตกต่างกัน ชัดแย้งกัน ในขณะที่รัฐเองก็มีขีดความสามารถ และทรัพยากรที่จำกัด ในการตอบสนองปัญหา ความต้องการ ที่เกิดขึ้นในแต่ละท้องถิ่นได้ทันต่อเหตุการณ์ และตรงกับความต้องการของท้องถิ่น

การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น เป็นการกระจายสิ่งต่อไปนี้ จากส่วนกลางให้กับท้องถิ่น หน้าที่ เป็นการกระจายหน้าที่ ที่เป็นประโยชน์โดยตรงกับท้องถิ่น ให้ท้องถิ่นรับผิดชอบ ดำเนินการเอง

อำนาจการตัดสินใจ เป็นการกระจายอำนาจการตัดสินใจดำเนินการ ตามหน้าที่ที่ ส่วนกลางกระจายไปให้ท้องถิ่นดำเนินการ

ทรัพยากรการบริหาร เป็นการกระจายบุคลากร งบประมาณ เทคโนโลยี ที่เหมาะสม ให้กับท้องถิ่น

ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ เป็นการกระจายความรับผิดชอบต่อภารกิจ หน้าที่ที่รัฐกับ ผู้บริหารท้องถิ่น และประชาชน ร่วมกันรับผิดชอบ

ความพร้อม เป็นการกระจายความพร้อม ที่มีอยู่ในส่วนกลางให้กับท้องถิ่น เพื่อสร้างขีด ความสามารถให้แก่ท้องถิ่น เป็นการทำให้ท้องถิ่นมีความเข้มแข็ง สามารถบริหารจัดการท้องถิ่นได้ อย่างมีประสิทธิภาพ

๖) หลักการของการกระจายอำนาจ

หลักการกระจายอำนาจ มีองค์ประกอบสำคัญ ๔ ประการ คือ

๑. ความเป็นนิติบุคคล (Artificial Person) การกระจายอำนาจการปกครองนั้น จะต้องมียุติบุคคลเป็นนิติบุคคลต่างหากจากองค์การของรัฐบาลกลาง การมีองค์การเป็นนิติบุคคล ก็เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ องค์การเหล่านี้จะต้องมีงบประมาณ ทรัพย์สิน หนี้สิน และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเป็นของตนเอง

๒. มีอำนาจอิสระในการบริหาร (Autonomy) ความเป็นอิสระในการบริหารงานในหน้าที่เป็นหลักการที่สำคัญประการหนึ่งของการกระจายอำนาจ เพราะหากองค์กรนั้นไม่มีอำนาจในการปฏิบัติหน้าที่ ก็ไม่ต่างไม่ผิดไปจากหน่วยการปกครองส่วนภูมิภาค ซึ่งมีฐานะเป็นตัวแทนของรัฐบาลกลางที่ประจำอยู่ในภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศ

๓. มีส่วนร่วมในการเลือกตั้งผู้บริหารและเลือกผู้ทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติ การมีส่วนร่วม ในการปกครองตนเองในท้องถิ่นของประชาชน อาจจะทำให้หลายระดับแล้วแต่ความสามารถ และความสนใจของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ เป็นสำคัญ เช่น ประชาชนบางคนอาจจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมของท้องถิ่น

๔. มีงบประมาณเป็นของตนเอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ด้วยตนเอง รวมไปถึงการมีอำนาจในการบริหารงบประมาณที่ได้มานั้นด้วย การให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจในการจัดเก็บภาษี และจัดเก็บรายได้ด้วยตนเอง เป็นการมอบ อำนาจการตัดสินใจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมดตั้งแต่การวางแผนการจัดเก็บ การบริหาร และการบริการประชาชนในเขตพื้นที่รับผิดชอบ

สรุปได้ว่า การกระจายอำนาจการปกครองเป็นวิธีการหนึ่งในการจัดปกครองประเทศที่ รัฐมอบอำนาจบางส่วนให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อบริหารสาธารณะบางอย่าง โดยให้มี ความเป็นอิสระ ในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและไม่อยู่ภายใต้การบังคับบัญชา ของส่วนราชการ แต่จะอยู่ในกำกับของส่วนกลาง

๒.๒ ข้อมูลพื้นฐานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา

๒.๒.๑ ประวัติและความเป็นมาของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์

เทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ได้รับการยกฐานะมา จากองค์การบริหารส่วนตำบลเจริญราษฎร์ เมื่อวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๒ ตามประกาศ กระทรวงมหาดไทย มีพื้นที่ ๓๓.๔๒ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๒๐,๘๘๗.๕๐ ไร่

ภูมิประเทศเป็นที่ราบสูงและที่ราบลุ่มเหมาะแก่การทำเกษตรกรรม และมี
ภูเขาตอยหลวงเป็นแนวยาวทางทิศตะวันตก

ทิศเหนือ	ติดกับ ตำบลป่าแฝก
ทิศตะวันออก	ติดกับ ตำบลบ้านเหล่า
ทิศใต้	ติดกับ ตำบลศรีถ้อย
ทิศตะวันตก	ติดกับ อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย

เขตการปกครอง จำนวนหมู่บ้านในเขตเทศบาล เต็มทั้งหมู่บ้าน ๘ หมู่ ได้แก่ หมู่ที่ ชื่อ
หมู่บ้าน ชื่อผู้ใหญ่บ้าน หมายเหตุ

- หมู่ที่ ๑ บ้านป่าเมี่ยง นายโสภณ ตระกูลพิทักษ์
หมู่ที่ ๒ บ้านพิจิตรพัฒนา นายพีรตน์ อินจันทร์
หมู่ที่ ๓ บ้านต้นผึ้ง นายสำราญ จักป้อ
หมู่ที่ ๔ บ้านห้วยเจริญราษฎร์ นายประเทือง ทองดี
หมู่ที่ ๕ บ้านสันตันม่วง นายเกษม ใจบุญทา
หมู่ที่ ๖ บ้านสันม่วงใหม่ นางกาญจนา ชูเลิศ
หมู่ที่ ๗ บ้านสันสลี นายสงกรานต์ ชัยยา
หมู่ที่ ๘ บ้านสันดอนแก้ว นายวุฒิชัย จันทร์เพย กำนัน

จำนวนครัวเรือนและประชากรในเขตตำบลเจริญราษฎร์แบ่งออกเป็น ๘ หมู่บ้าน ดังนี้

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนหลังคาเรือน	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม (ชาย/หญิง)
๑	บ้านป่าเมี่ยง	๕๘	๘๒	๘๑	๑๖๐
๒	บ้านพิจิตรพัฒนา	๕๗	๖๒	๖๒	๑๒๔
๓	บ้านต้นผึ้ง	๓๔๗	๓๙๗	๔๔๒	๘๓๙
๔	บ้านห้วยเจริญราษฎร์	๓๔๒	๔๒๑	๔๗๐	๘๙๑
๕	บ้านสันตันม่วง	๒๑๙	๓๐๕	๒๗๖	๕๘๑
๖	บ้านสันม่วงใหม่	๒๐๔	๑๘๔	๑๙๐	๓๗๔

๗	บ้านสันสลี	๑๒๗	๑๙๙	๑๘๓	๓๘๒
๘	บ้านสันดอนแก้ว	๑๙๗	๒๗๘	๓๑๒	๕๙๐
	รวม	๑,๕๕๖	๑,๙๓๓	๒,๐๑๖	๓,๙๔๙

สภาพทางเศรษฐกิจ

๑. อาชีพทำการเกษตร ทำสวน และรับจ้างทั่วไป
๒. หน่วยธุรกิจในเขตเทศบาล
๓. กองทุนหมู่บ้าน ๘ กองทุน
๔. โรงสีข้าว ๓ แห่ง
๕. สุรากลั่นชุมชน ๒ แห่ง
๖. ตลาดสด ๒ แห่ง

สภาพสังคม

- ๑) การศึกษา
 - โรงเรียนประถมศึกษา ๒ แห่ง ที่หมู่ ๓, ๕
 - ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ๑ แห่ง
 - ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ๒ แห่ง
 - จำนวนผู้ที่ไม่ได้รับการศึกษา คิดเป็นร้อยละ ๑๙
 - จำนวนผู้ที่ได้รับการศึกษาภาคบังคับ คิดเป็นร้อยละ ๘๑
- ๒) สถาบันและองค์กรทางศาสนา
 - วัด ๕ แห่ง หมู่ที่ ๔, ๕, ๖, ๗, ๘
 - สำนักสงฆ์ ๑ แห่ง หมู่ที่ ๒
 - พระธาตุ ๒ แห่ง
- ๓) การสาธารณสุข
 - โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเจริญราษฎร์ ๑ แห่ง หมู่ที่ ๓
 - อัตราการมีและใช้ส้วมราดน้ำ ร้อยละ ๑๐๐
- ๔) ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
 - จุดตรวจ ๑ แห่ง
- ๕) การไฟฟ้า
 - มีไฟฟ้าใช้ทุกหมู่บ้าน

๖) แหล่งน้ำ

- ลำน้ำ / ลำห้วย ๘ สาย
- หนอง และอื่น ๆ ๑ แห่ง

๗) แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น

- ฝาย ๑๐ แห่ง
- บ่อน้ำตื้น ๗๖๗ แห่ง
- บ่อโยก ๒๔ แห่ง
- อ่างเก็บน้ำ ๕ แห่ง
- ประปาหมู่บ้าน ๔ แห่ง กำลังดำเนินการขอเพิ่มอีก ๔ หมู่บ้าน
- บ่อบาดาล ๒๗ แห่ง
- ฝายน้ำล้น ๒๕ แห่ง

ข้อมูลอื่น ๆ

๑) ทรัพยากรในพื้นที่

- มีสวนลื่นจิมี่แหล่งน้ำธรรมชาติ และมีป่าไม้ซึ่งมีพื้นที่หลายพันไร่ และเป็นป่าที่ยังอุดมสมบูรณ์อยู่เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีค่ายิ่งแก่การสงวนและอนุรักษ์ไว้

มวลชนจัดตั้ง

- ลูกเสือชาวบ้าน - รุ่น - คน
- ไทยอาสาป้องกันชาติ - รุ่น - คน
- กองหนุนเพื่อความมั่นคง - รุ่น - คน
- อื่น ๆ (ระบุ) อปพร. ๒ รุ่น ๙๐ คน
- ชรบ. ๑ รุ่น ๙๐ คน

๒.๓ หลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ในพระไตรปิฎก

จากการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับสังคหวัตถุ ๔ พบว่ามีนักวิชาการนำเสนอไว้หลายท่าน ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษาตามหัวข้อ ดังนี้

มนุษย์ขึ้นชื่อว่าเป็นสัตว์สังคม จำเป็นต้องอยู่รวมกันและมีการพึ่งพาอาศัยกัน และการมารวมกันของคนหมู่มากก็มักจะนำไปสู่ความคิดเห็นที่ไม่ตรงกัน อันนำไปสู่ความขัดแย้งในเวลาต่อมา ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีกฎเกณฑ์หรือหลักยึดเพื่อให้คนในสังคมยึดถือและปฏิบัติเพื่อให้เกิดความถูกต้อง เป็นธรรม และนำความเจริญมาสู่สังคม หลักสังคหวัตถุ ๔ ถือว่าเป็นหลักธรรมอย่างหนึ่งซึ่งช่วยประสานคนหมู่มากให้อยู่รวมกันอย่างมีความสุข ซึ่งในพระไตรปิฎกกล่าวถึง หลักธรรมที่เป็นเครื่อง

ยึดเหนี่ยว (สังคหวัตถุ) ๔ ประการ^{๓๗} คือ ทาน (การให้) ปยวจา (วาจาเป็นที่รัก) อตถจริยา (การประพฤติประโยชน์) และ สมานัตตตา (การวางตนสม่ำเสมอ)

๒.๓.๑ ความหมายของสังคหวัตถุ ๔

คำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นสังฆธรรมที่ผู้ปฏิบัติตามทุกคน ย่อมสามารถรู้งามเห็นจริงได้ด้วยตนเอง และทำให้ผู้ปฏิบัติพันทุกข์ เข้าถึงความสุขและความบริสุทธิ์ ภายในได้จริง ธรรมะของพระพุทธองค์เป็นความรู้ อันบริสุทธิ์ เป็นธรรมโอสถขนานเอกที่สามารถเยียวยารักษาจิตใจของมวลมนุษยชาติให้หลุดพ้นจากความโลภ ความโกรธ ความหลง เพราะเมื่อใจปราศจากสิ่งเหล่านี้ใจย่อมสะอาดบริสุทธิ์ มีอานุภาพและเกิดเป็นความเมตตากรุณาปราณี มีแต่ความรักความปรารถนาดีต่อกัน ซึ่งพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงตรัสไว้ในสังคหวัตถุสูตร^{๓๘} ว่า

“ทานญจ เปยยวชชญจ อตถจริยา จ ยา อิธ

สมานัตตตา จ ฌเมสุ ตตถ ตตถ ยถา รหิ”

ทาน (การให้) เปยยวัชชะ (มีวาจาเป็นที่รัก)

สมานัตตตา (การประพฤติประโยชน์) อตถจริยา (วางตนสม่ำเสมอ)

สังคหวัตถุธรรมเหล่านี้ ช่วยอุ้มชูโลกเหมือนลีมส์ล็กที่ยึดคบริดซึ่งเล่นไปไวดได้ ฉะนั้นใน การอยู่ร่วมกันในสังคมนั้น มนุษย์ทุกคนล้วนปรารถนาเป็นที่รักของคนรอบข้าง เป็นที่ยอมรับนับถือ ของทุก ๆ คน และปรารถนาที่จะได้ยินได้ฟังคำยกย่องสรรเสริญ มากกว่าเสียงนินทาว่าร้ายพระพุท ธองค์ได้ทรงสอนวิธีที่จะทำให้ตนเป็นที่รักของสังคมว่า ชั้นแรกให้ปรับที่ตัวของเราเองก่อน คือ ต้องทำ ตัวเราให้เป็นคนน่ารักเสียก่อน โดยการปฏิบัติตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ซึ่งเป็นคุณธรรมที่เป็นเครื่อง ยึดเหนี่ยวใจคนผูกใจคนและประสานหมู่ชนให้มีความสามัคคี เป็นหลักธรรมที่ทำให้คนเป็นที่รัก เป็นที่ ชอบใจของคนทั่วไป เป็นการปลูกไมตรี เต็มน้ำใจต่อกัน ทำให้สังคมเป็นสุข นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการ หลายท่านได้ให้ความหมายของสังคหวัตถุ ๔ ไว้ดังนี้

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต)^{๓๙} ได้ให้ความหมายของสังคหวัตถุ ๔ คือ หลักธรรมที่เป็นเครื่อง ยึดเหนี่ยวน้ำใจคนและประสานหมู่ชนไว้ในสามัคคี

^{๓๗} อจ.นวก. (ไทย) ๒๓/๕/๔๓๙-๔๔๑.

^{๓๘} อจ.จตุกก. (บาลี) ๒๑/๓๒/๓๗.

^{๓๙} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต), ธรรมนุญชีวิต, พิมพ์ครั้งที่ ๘๒, (กรุงเทพมหานคร: บริษัท พิมพ์สวย จำกัด, ๒๕๕๐), หน้า ๒๕.

พระเทพดิลก (ระแบบ จิตญาโณ)^{๕๐} กล่าวว่า สังคหวัตถุ ๔ นี้ พระพุทธเจ้าทรงอุปมา เหมือนกับพาหนะที่จะนำคนไปสู่ความสุขความเจริญในโลก เพราะสังคมของมนุษย์เราจำเป็นต้องอิงอาศัยธรรมะทั้งสี่ประการนี้ ทรงซื่ออกุมที่ตรงกันข้ามว่า ถ้าหากว่าสังคมปราศจากเสียซึ่งธรรมทั้งสี่ ประการแล้ว แม้มารดา บิดา ก็จะไม่ได้รับการนับถือบูชาจากบุตรธิดา โลกจะอยู่ไม่ได้เลย จึงเรียกว่า ธรรมเป็นเครื่องสงเคราะห์ การสงเคราะห์ก็มีอยู่ ๒ ฝ่าย คือ

๑) อามิสสังคหะ คือ สงเคราะห์ด้วยวัตถุสิ่งของ

๒) อัมมสังคหะ คือ สงเคราะห์โดยธรรม ถ้าเรามองในแง่ของคนที่มีแสงสว่างที่พึ่ง สิ่งนี้ ก็เป็นการสนองตอบความต้องการขั้นพื้นฐานของคน เช่น ต้องการความรักและได้รับความรักความอบอุ่นความปลอดภัย ต้องการที่พึ่งพำนักอาศัย ต้องการพักผ่อนหย่อนใจ หรือว่าต้องการร่วมกิจกรรมต่างๆ กัน เป็นต้น ก็ต้องมีธรรมะเป็นเครื่องยึดเหนี่ยว

พระมหาบุญเพียร ปุณณวิริโย^{๕๑} ได้ให้ความหมายว่า สังคหวัตถุ ๔ คือ ข้อปฏิบัติ สำหรับการสงเคราะห์ซึ่งกันและกัน

สรุปได้ว่า สังคหวัตถุ ๔ หมายถึง เครื่องมือ หรือหลักธรรมที่ช่วยประสานคนหมู่มากให้ อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข สังคมมนุษย์อยู่ด้วยคนหมู่มากสิ่งที่จำเป็นในการอยู่ร่วมกันคือการ เอื้อเพื่อเอื้อแก่กัน ช่วยเหลือเสียสละ สงเคราะห์ช่วยเหลือให้กันและกันไม่ว่าด้วยวัตถุสิ่งของ หรือ สงเคราะห์ด้วยธรรมชี้แจงแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์สิ่งที่เป็นคุณงามความดี ด้วยวาจาที่อ่อนหวาน ไพเราะ น่าฟัง นอกจากนี้ทุกคนในสังคมพึงบำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวม ด้วยการเสียสละแรงกาย และใจ ขวนขวายช่วยเหลือผู้มีพระคุณหรือประเทศชาติบ้านเมือง ปฏิบัติตนตามหลักธรรมอย่างเสมอ ดันเสมอปลาย ทั้งต่อหน้าและลับหลัง ไม่เอาเปรียบบุคคลอื่นเป็นต้น สังคหวัตถุนี้เสมือนเป็นคุณ เครื่องมือช่วยขจัดความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสังคมมนุษย์ หากทุกคนในสังคมปฏิบัติได้อย่างสมบูรณ์ก็จะ ทำให้สังคม ประเทศชาติบ้านเมืองอยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุข ทำให้คนอยู่ร่วมกันด้วยความรัก ความสามัคคี ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน กล่าวได้ว่าสังคหวัตถุนี้ทุกคนสามารถนำไปใช้ได้ตั้งแต่ ระดับครอบครัวจนถึงระดับสังคม เป็นธรรมอันจะก่อให้เกิดความผาสุกในบ้านเมืองและประเทศชาติ อย่างแท้จริง

^{๕๐} พระเทพดิลก (ระแบบ จิตญาโณ), **ธรรมปริทรรศน์**, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร: มหามกุฏ ราชวิทยาลัย, ๒๕๔๔), หน้า ๒๖๒.

^{๕๑} พระมหาบุญเพียร ปุณณวิริโย (แก้ววงศ์น้อย), “แนวคิดและวิธีการขัดเกลาทางสังคมในสถาบัน ครอบครัวตามแนวพระพุทธศาสนา”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหา จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๔), หน้า ๑๑๙.

๒.๓.๒ หลักธรรมสังคหวัตถุ ๔

พระพุทธองค์ทรงอุปมาสังคหวัตถุธรรมไว้เหมือนกับยานพาหนะที่จะนำบุคคลไปสู่ความเจริญในโลก เพราะสังคมของมนุษย์เราจำเป็นต้องอิงอาศัยธรรมะทั้ง ๔ ประการนี้ ถ้าหากว่าสังคมปราศจากเสียซึ่งธรรมทั้ง ๔ ประการนี้แล้ว แม้มารดาบิดาก็จะไม่ได้รับการนับถือจากบุตรธิดาโลกจะอยู่ไม่ได้เลย จึงเรียกว่าธรรมเป็นเครื่องสงเคราะห์ การสงเคราะห์มีอยู่ ๒ รูปแบบ คือ อามิสสังคหะ คือ สงเคราะห์ ด้วยวัตถุสิ่งของธรรมสังคหะ สงเคราะห์โดยธรรม องค์ธรรม คือ สังคหวัตถุ เป็นธรรมอันเป็นเครื่องช่วยเหลือกัน หมายถึง การผูกมิตร วิธีที่จะผูกมิตรนั้น จำเป็นต้องมีเครื่องมือยึดเหนี่ยวน้ำใจกัน ให้ต่างคนต่างมีความรักใคร่ นิยมชมชอบสนิทสนมกลมเกลียวเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ทำให้ทวีความรักความเคารพแนบแน่นยิ่งขึ้น ในงานวิจัยนี้ผู้ศึกษาได้นำเสนอความหมายสำหรับหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ที่ใช้กับฆราวาสและนักบริหารซึ่งได้มีผู้รู้ได้ให้ความหมายหลายประการ สังคหวัตถุ ๔ ประกอบด้วย

๑) ทาน (Giving; Generosity; Charity)^{๔๒}

ทาน เป็นการให้สิ่งของแก่คนที่ควรให้ หมายความว่า คนเราเกิดมามีชีวิตอยู่ได้ก็เพราะอาศัยการให้ จะเห็นได้ชัดก็คือ บิดา มารดา ให้ปัจจัยดำรงชีพทุกอย่างแก่บุตรธิดา ครู อาจารย์ ให้ความรู้แก่ลูกศิษย์ ซึ่งการให้ของมีอยู่ ๒ อย่าง คือ อามิสทานให้วัตถุสิ่งของ กับ ธรรมทาน ให้ธรรมหรือวิชาความรู้แก่ผู้อื่น ซึ่งการแบ่งปันวัตถุเพื่อเป็นปัจจัยร่วมกัน

การให้เป็นการให้เพื่อการอนุเคราะห์ด้วยความเมตตาปราณี ให้เพื่อยึดเหนี่ยวน้ำใจ หรือให้เพื่อเป็นการบุญกุศลโดยไม่หวังผลตอบแทนก็ได้ การให้เป็นการสร้างเมตริไว้ต่อกันเป็นการเอื้อเพื่อเอื้อแก่กัน เสียสละแบ่งปันช่วยเหลือกันด้วยสิ่งของรวมไปถึงการให้ความรู้ และแนะนำสั่งสอน

ทานนี้ถือว่าเป็นคุณธรรมเบื้องต้นข้อแรกที่มีอานุภาพมากในการที่จะผูกมัดใจของผู้อื่นได้อย่างดียิ่ง ดังพระพุทธพจน์ที่ว่า “ทท ปโย โหติ ภขนติ น พหุ นรชนผู้ไม่ตระหนี่ให้ทานย่อมเป็นที่รัก ชนเป็นอันมากย่อมคบหานรชนนั้น”

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) ได้ให้ความหมายของทานสำหรับผู้บริหารไว้ดังนี้ ทาน หมายถึง การให้ (โอบอ้อมอารี) นักบริหารที่ดีต้องมีน้ำใจรู้จักเอื้อเพื่อเอื้อแก่เพื่อนร่วมงาน และผู้ใต้บังคับบัญชาการให้ทานจะช่วยให้ผู้อื่นอื่นไว้ได้ ดังพุทธพจน์ที่ว่า “ทโท คนถดมิติดตามิ ผู้ให้ย่อมผูกใจมิตรไว้ได้” นักบริหารอาจให้ทานได้ ๓ วิธี คือ

^{๔๒} อจ. ปญจก. (ไทย) ๒๒/๓๔ - ๓๕/๔๓ - ๔๔.

ก. อามิสทาน หมายถึง การให้สิ่งของแก่เพื่อนร่วมงานและผู้ได้บังคับบัญชา โดยเฉพาะ การให้เพื่อผูกใจในยามที่เขาคตกต่ำ หรือมีความเดือดร้อน ดังภาษิตอังกฤษที่ว่า “เพื่อนแท้ คือ เพื่อนที่ ช่วยเหลือในยามตกยาก” การให้รางวัลหรือขึ้นเงินเดือนจัดเข้าในอามิสทาน

ข. วิทยาทาน คือ ธรรมทาน หมายถึง การให้คำแนะนำหรือสอนวิธีทำงานที่ถูกต้อง รวมถึงการจัดหลักสูตรพัฒนาบุคลากรหรือส่งไปศึกษาและดูงาน

ค. อภัยทาน หมายถึง การให้อภัยเมื่อเกิดข้อผิดพลาดในการทำงาน หรือล่วงเกินซึ่งกัน และกัน การให้อภัยไม่ทำให้ ผู้ให้ต้องสูญเสียอะไร เป็นการลงทุนราคาถูกแต่ได้ผลตอบแทนราคาสูง นั่นคือ ได้มิตรภาพกลับคืนมา และมีคนสนองงานเพิ่มขึ้นอีกคนหนึ่งมีภาษิตจีนที่ว่า “มีมิตร ๕๐๐ คน นับว่ายังไม่ค่อยเกินไป มีศัตรู ๑ คน นับว่ามากเกินไป อับราฮัม ลินคอล์น กล่าวว่า “วิธีทำลายศัตรูที่ดีที่สุด คือ เปลี่ยนศัตรูให้เป็นมิตร” เราจะทำอย่างนั้นได้ก็ต่อเมื่อเรารู้จักให้อภัย^{๕๓}

๒) ปิยวาจา (Kindly Speech)

ปิยวาจา เจรจาด้วยถ้อยคำน่ารัก ไพเราะอ่อนหวาน หมายความว่า การพูดจาก น่ารัก พูดจาด้วยถ้อยคำที่ไพเราะ การพูดนอกจากจะเป็นวาจาที่ไพเราะอ่อนหวานแล้วต้องเป็นวาจาที่เป็น สัจจะและมีประโยชน์แก่ผู้ฟังแล้ว ยังจะเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวน้ำใจได้มั่นคง

พูดถ้อยคำที่น่าฟังเป็นการเจรจาด้วยวาจาที่ดีในเชิงปฏิบัติแล้ว ปิยวาจา คือ เจรจาด้วยถ้อยคำอันเป็นที่รัก ไพเราะพูดให้เกิดประโยชน์ และเกิดความพึงพอใจ พูดถ้อยคำ เป็นที่น่ามาซึ่งความรัก ความปรารถนาดีต่อผู้อื่น ไม่เป็นคำที่หยาบคาย ผรุสวาทเมื่อพูดไปแล้วไม่ ก่อให้เกิดความรู้สึกน้อยเนื้อต่ำใจต่อผู้ฟัง หรือเกิดความรู้สึกถูกกมิด้อย เป็นต้น

ปิยวาจาสำหรับผู้บริหารนั้นคือ การพูดถ้อยคำไพเราะอ่อนหวาน (วจีไพเราะ) นักบริหารที่ดีจะรู้จักผูกใจคนด้วยคำพูดอ่อนหวาน คำพูดหยาบกระด้างผูกใจใครไม่ได้ ตามปกติคนเรา จะมัดสิ่งของต้องใช้ของอ่อน เช่น เชือก หรือลวดมัด ในทำนองเดียวกันเราจะมัดใจคนได้ก็ด้วยถ้อยคำ อ่อนหวาน^{๕๔}

๓) อัถถจริยา (Useful Conduct; Rendering Services; Life of Service; Doing Good) การประพฤติประโยชน์ ทำประโยชน์แก่เขาหลักธรรมข้อนี้มุ่งสอนตน ๒ ด้าน คือ การทำตนให้เป็นประโยชน์ และการทำในสิ่งที่ เป็นประโยชน์ ตลอดถึงช่วยแก้ไขปรับปรุงส่งเสริม ในทางจริยธรรม ๑) การทำตนให้เป็นประโยชน์ หมายถึง ทำตนให้มีคุณค่าในสังคมที่ตนอาศัยอยู่ด้วย

^{๕๓} พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), พุทฺธวิธีกรบริหาร, หน้า ๗๐-๗๕.

^{๕๔} เรื่องเดียวกัน.

การตั้งใจศึกษาเล่าเรียน ฝึกฝนอบรมตนให้เป็นคนเจริญด้วยความรู้ ความสามารถมีคุณธรรม เป็นบุตรที่ดีของบิดามารดา เป็นศิษย์ที่ดีของครู อาจารย์ เป็นนักเรียนที่ดีของสถานศึกษา เป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติ ตลอดจนเป็นศาสนิกชนที่ดีของพระพุทธศาสนาตลอดไป ๒) การทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ คือ เมื่อทำตนให้เป็นประโยชน์แล้ว ก็ต้องสร้างตนให้เป็นประโยชน์กับผู้อื่นด้วยการให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ไม่นิ่งดูตาย มีน้ำใจไมตรีต่อกัน บำเพ็ญสาธารณประโยชน์ ตามสติกำลังความสามารถ

สำหรับผู้บริหาร พึงทำตัวให้เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น (สงเคราะห์ประชาชน) ตรงกับคำพังเพยที่ว่า “อยู่บ้านท่านอย่านิ่งดูตาย หมั่นปั้นวัวปั้นควายให้ลูกท่านเล่น” นักบริหารทำอัตถจริยาได้หลายวิธี เช่น บริการช่วยเหลือยามเขาป่วยไข้ หรือเป็นประธานในงานพิธีของผู้ได้บังคับบัญชา^{๕๕}

๔) สมานัตตตา (Even and Equal Treatment; Equality Consisting in Impartiality, Participation and Behaving Oneself Properly In All Circumstances)^{๕๖}

เอาตัวเข้าสมาน คือ การทำตนเสมอต้นเสมอปลาย ตลอดถึงวางตนเหมาะสมแก่ฐานะภาวะบุคคล เหตุการณ์ และสิ่งแวดล้อม ๑) วางตนให้เหมาะสมกับฐานะที่ตนมีอยู่ในสังคม เช่น เป็นหัวหน้าครอบครัว เป็นบิดามารดา เป็นครูอาจารย์ เป็นเพื่อนบ้าน เป็นต้น ตนอยู่ในฐานะอะไรก็ วางตนให้เหมาะสมกับฐานะที่เป็นอยู่ และทำอย่างเสมอต้นเสมอปลาย ๒) ปฏิบัติตนอย่างสม่ำเสมอต่อคนทั้งหลาย ให้ความเสมอภาค ไม่เอาไรต์เอาเปรียบผู้อื่นเสมอในสุขและทุกข์ คือ ร่วมสุขร่วมทุกข์กัน ร่วมรับรู้ปัญหา และร่วมแก้ปัญหาเพื่อประโยชน์ของสังคม^{๕๗}

การวางตัวสม่ำเสมอ (วางตนพอดี) เป็นคุณสมบัติของนักบริหาร ผู้บริหารที่ดีต้องไม่ทอดทิ้งผู้ร่วมงานทั้งหลาย เขาจึงจะสามารถสร้างทีมงานขึ้นมาได้ นั่นคือถือคติว่า “มีทุกข์ร่วมทุกข์ มีสุขร่วมสุข” นักบริหารต้องกล้ารับผิดชอบในผลการตัดสินใจของตนเอง ถ้าผลเสียตกมาถึงผู้ปฏิบัติตามคำสั่งของตน นักบริหารต้องออกมาปกป้องคนนั้น ไม่ใช่หนีเอาตัวรอดตามลำพัง^{๕๘}

สรุปได้ว่า สังคหัตถ์ ๔ ประกอบไปด้วย ทาน คือ การช่วยเหลือแบ่งปันปัจจัยที่เรามีอยู่แก่ผู้อื่น การมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน ปยวาจา คือ การพูดจาอ่อนหวาน สุภาพ ให้ความเป็นกันเอง ไม่พูดจาทำร้าย ส่อเสียดหรือทำให้ผู้อื่นเสียใจ รู้จักใช้คำพูดอย่างเหมาะสมกับบุคคลและสถานการณ์ อัตถจริยา คือ การบำเพ็ญประโยชน์แก่สาธารณะด้วยแรงกายที่มีอยู่ ทำตนให้เป็น

^{๕๕} อ่างแล้ว.

^{๕๖} พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๘), หน้า ๗๑.

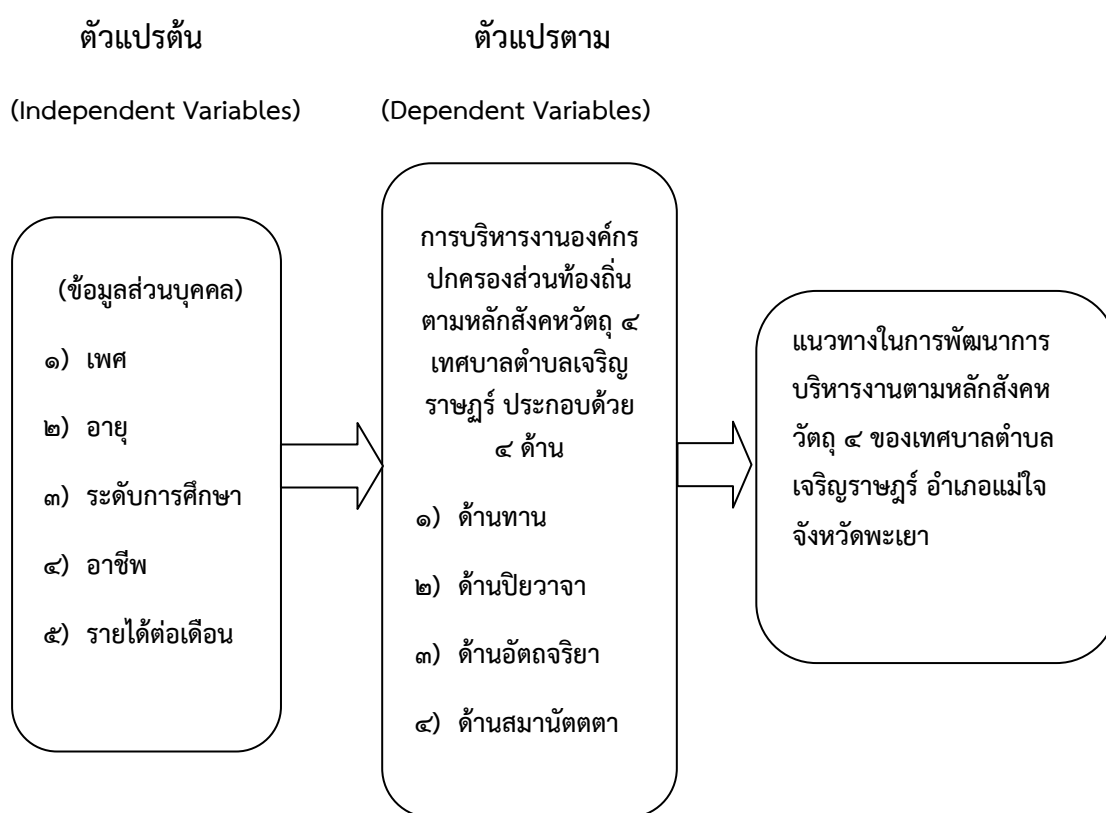
^{๕๗} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), ธรรมบุญชีวิต, หน้า ๙.

^{๕๘} พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), พุทธวิธีการบริหาร, หน้า ๗๐-๗๕.

ประโยชน์ทั้งต่อตนเองและสังคม สมานัตตตา คือ การวางตัวเป็นกลาง การวางตัวเหมาะสมกับฐานะที่เป็นอยู่เสมอต้นเสมอปลาย ประพฤติแต่ในสิ่งที่เป็นประโยชน์

๒.๔ กรอบแนวคิดงานวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ได้กำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา สามารถสรุปแผนภูมิกรอบแนวคิด (Conceptual Framework) ดังนี้

แผนภาพที่ ๒.๑ กรอบแนวคิดงานวิจัย

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ศึกษาวิเคราะห์การบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา” เป็นการศึกษาแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากแบบสอบถาม (Questionnaire) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยตามลำดับ ๕ ขั้นตอน ดังนี้

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

๓.๒ ประชากรกลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “ศึกษาวิเคราะห์การบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา” เป็นการศึกษาแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ระหว่าง การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากแบบสอบถาม (Questionnaire) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant)

๓.๒ ประชากรกลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๓.๒.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๑) ประชากร (Population) ผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติในเขตตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น จำนวน ๓,๒๙๘ คน^๑

^๑สรุปจำนวนผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติ (๗ สิงหาคม ๒๕๕๙) อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา

๒) กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติในตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา มีจำนวนผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติ จำนวน ๓,๒๙๘ คน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ๓๔๖ คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย ด้วยการจับสลาก ดังตารางต่อไปนี้

$$\text{สูตร กลุ่มตัวอย่าง} = \frac{\text{จำนวนผู้มีสิทธิในเขตเลือกตั้ง}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}} \times \text{จำนวนกลุ่มตัวอย่าง}$$

ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	ทต.เจริญราษฎร์	รวม
จำนวนผู้มีสิทธิลงประชามติ	๓,๒๙๘	๓,๒๙๘
ขนาดกลุ่มตัวอย่าง	๓๔๖	๓๔๖

ตารางที่ ๓.๑ จำนวนประชากรผู้มีสิทธิลงประชามติในตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา

ที่	หมู่บ้าน ในเขตตำบลเจริญราษฎร์	จำนวน ผู้มีสิทธิลงประชามติ	จำนวน กลุ่มตัวอย่าง
๑	บ้านป่าเหมี้ยง หมู่ที่ ๑	๙๙	๑๑
๒	บ้านพิจิตรพัฒนา หมู่ที่ ๒	๑๑๐	๑๒
๓	บ้านต้นผึ้ง หมู่ที่ ๓	๗๐๐	๗๓
๔	บ้านห้วยเจริญราษฎร์ หมู่ที่ ๔	๗๔๓	๗๘
๕	บ้านสันตันม่วง หมู่ที่ ๕	๕๒๐	๕๔
๖	บ้านสันม่วงใหม่ หมู่ที่ ๖	๓๐๒	๓๒
๗	บ้านสันสลีบ้านสันสลี หมู่ที่ ๗	๓๑๗	๓๓
๘	บ้านสันดอนแก้ว หมู่ที่ ๘	๕๐๗	๕๓
	รวม	๓,๒๙๘	๓๔๖

๓.๒.๒ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) กำหนดคุณสมบัติไว้ดังนี้

ผู้ให้ข้อมูลในแบบสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และสมาชิกสภาเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ ผู้นำชุมชน ในเขตเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา จำนวน ๗ คน

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน ๗ คน ได้แก่

๑. นายสมบูรณ์ บัวเขียว นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์
๒. นายเงิน ปัญสุวรรณ รองนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์
๓. นายวุฒิชัย จันเพย กำนันตำบลเจริญราษฎร์
๔. นายพีรตนย์ อินจันทร์ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๒
๕. นายสำราญ จักป้อ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๓
๖. นายประเทือง ทองดี ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๔
๗. นายเกษม ใจบุญทา ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๕

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

๓.๓.๑ แบบสอบถาม

๑) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากเอกสาร ตำราและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบความคิดในการสร้างแบบสอบถาม

๒) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารการวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยพิจารณาถึงรายละเอียดต่าง ๆ เพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้

๓) ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

๔) สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการ เก็บรวบรวมข้อมูล

๕) นำเสนอร่างแบบสอบถามต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข

๖) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหา ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา

๗) จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับจริง และนำไปแจกกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

๘) รวบรวมแบบสอบถาม แล้วนำมาวิเคราะห์

๓.๓.๒ ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายปิด (Closed – ended) และแบบสอบถามปลายเปิด (Open – ended) โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น ๓ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถาม เกี่ยวกับข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถาม เกี่ยวกับการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยาใน ๔ ด้าน ได้แก่ ทาน ปิยวาจา อุตถจริยา สมานัตตตาซึ่งมีลักษณะ เป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มี ๕ ระดับโดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

๕ หมายถึง บริหารงานดีมากที่สุด

๔ หมายถึง บริหารงานดีมาก

๓ หมายถึง บริหารงานดีปานกลาง

๒ หมายถึง บริหารงานดีน้อย

๑ หมายถึง บริหารงานดีน้อยที่สุด

การตรวจสอบความเที่ยงตรงและความน่าเชื่อถือผู้ศึกษาได้แจกแบบสอบถามให้แก่ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่สุกและผู้นำชุมชนในเขตองค์กรบริหารส่วนตำบลแม่สุก อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ซึ่งมีคุณสมบัติ ใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการศึกษจำนวน ๓๐ คน เพื่อทดสอบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเข้าใจ คำถามในแบบสอบถามอย่างชัดเจนหรือไม่ เมื่อมีข้อบกพร่องก็จะได้ทำการแก้ไขให้ถูกต้อง แล้วจึงนำ แบบสอบถามแจกให้กับกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการศึกษาดังที่ได้กำหนดไว้แล้ว ในส่วนของกลุ่มตัวอย่าง ที่ทำ การศึกษา

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานองค์กรของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open-Ended)

๓.๓.๓ การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

๑) ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือ ที่สร้างไว้

๒) หาความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จ เสนอประธาน และกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำมา ปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม ซึ่งผู้เชี่ยวชาญทั้ง ๕ ท่าน ประกอบด้วย

(๒.๑) พระครูโสภณปริยัติสุธี, รศ.ดร.

(๒.๒) พระครูพิศาลสรกิจ, ดร.

(๒.๓) ผศ.ดร. ประยงค์ จันทร์แดง มหาวิทยาลัยพะเยา

(๒.๔) ผศ. สารีณี ภาสยะวรรณ มหาวิทยาลัยพะเยา

(๒.๕) ผศ. ธีรยุทธ์ บำบัด มหาวิทยาลัยพะเยา

หาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา โดยหาความสอดคล้องของความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ ระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับวัตถุประสงค์^๒ จากสูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

โดยกำหนดเกณฑ์การพิจารณาดังนี้

+๑ หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับจุดประสงค์การวิจัย

๐ หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับจุดประสงค์การวิจัย

-๑ หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์การวิจัย

^๒สังศรี ชมภูวงศ์, การวิจัย, (นครศรีธรรมราช: สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช, ๒๕๓๗),

เกณฑ์การแปลความหมายค่าดัชนีความสอดคล้องที่ยอมรับได้ซึ่งเครื่องมือการวิจัยฉบับนี้ได้ค่า IOC ระหว่าง ๐.๖-๑.๐ ทุกข้อซึ่งถือว่าเครื่องมือใช้ได้

๓) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขไปทดลองใช้กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง (Try out) จำนวน ๓๐ คน ได้แก่ ประชากรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลแม่สุก อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's Alpha Coefficient)^๓ ของครอนบาคได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .๙๔๖ แสดงให้เห็นว่าเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีความน่าเชื่อถือ ได้สูง

๓.๓.๔ แบบสัมภาษณ์

๑) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากเอกสาร ตำราและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบความคิดในการสร้างแบบสัมภาษณ์

๒) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารการวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยพิจารณาถึงรายละเอียดต่าง ๆ เพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้

๓) ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์

๔) สร้างแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) เพื่อนำมาวิเคราะห์

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๔.๑ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้

๑) ขอนหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยาถึงกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตตำบลเจริญราษฎร์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามจากประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์

๒) นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปเก็บข้อมูลกับประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ที่เป็นกลุ่ม ตัวอย่างจำนวน ๓๔๖ ชุด และเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง แล้ว

^๓สิน พันธุ์พินิจ, เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร: บริษัทจูนพับลิสซิ่งจำกัด), ๒๕๔๗, หน้า ๑๙๑.

นำมาตรวจสอบความถูกต้องได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ทั้งหมดจำนวน ๓๔๖ ชุด คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ ของจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด

๓) นำข้อมูลที่ได้อภิเคราะห์และประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทาง พุทธศาสตร์และสังคมศาสตร์ต่อไป

๓.๔.๒ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้

๑) ขอนหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา พระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยาถึงผู้ให้ ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการให้สัมภาษณ์

๒) ทำการนัดวัน เวลาและสถานที่กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) เพื่อ สัมภาษณ์ ตามที่กำหนดไว้

๓) ดำเนินการสัมภาษณ์ตามวัน เวลาและสถานที่ที่กำหนดนัดไว้ จนครบทุก ประเด็น โดยขออนุญาตใช้วิธีการจดบันทึกและการบันทึกเสียงประกอบการสัมภาษณ์

๔) นำข้อมูลดิบที่ได้มารวบรวมเพื่อวิเคราะห์โดยวิธีการที่เหมาะสมและนำเสนอต่อไป

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๕.๑ การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัย ทาง สังคมศาสตร์ โดยใช้สถิติ ดังนี้

สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) สำหรับอธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่ม ตัวอย่างและพรรณนา ปัจจัยส่วนบุคคล สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ (Frequency), ค่าร้อยละ (Percentage), ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แปลความหมาย ของค่าเฉลี่ยโดยยึดเกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๔.๕๑ – ๕.๐๐ กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ มากที่สุด

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๓.๕๑ – ๔.๕๐ กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ มาก

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๒.๕๑ – ๓.๕๐ กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๑.๕๑ – ๒.๕๐ กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ น้อย

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๑.๐๐ – ๑.๕๐ กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ น้อยที่สุด^๔

สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้สำหรับทดสอบสมมติฐาน เพื่อศึกษาวิเคราะห์การบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา โดยจำแนกตาม ปัจจัยส่วนบุคคล สถิติที่ใช้คือ การทดสอบค่าที (t-test) ในกรณีตัวแปรต้นสองกลุ่ม และการทดสอบ ค่าเอฟ (F-Test) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ในกรณีตัวแปร ต้นตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไป เมื่อพบว่ามีความแตกต่างจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็น รายคู่ด้วยวิธีผลต่างเป็นสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD.) การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด (Open ended Question) วิเคราะห์ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบทนำเสนอเป็น ความเรียงประกอบตาราง โดยการแจกแจงความถี่ของผู้ตอบคำถามปลายเปิด

๓.๕.๒ การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์โดยวิธีการดังนี้

- ๑) นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาถอดเสียงและบันทึกเป็นข้อความ
- ๒) นำข้อความจากการสัมภาษณ์และการจดบันทึกมาจำแนกเป็นประเด็นและเรียบเรียง เฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย
- ๓) วิเคราะห์คำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยใช้ เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท (Context)
- ๔) สังเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยและนำเสนอต่อไป

^๔ชูศรี วงศ์รัตน์, เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย, พิมพ์ครั้งที่ ๗, (กรุงเทพมหานคร: เทพเนรมิตร), ๒๕๔๑, หน้า ๗๕.

บทที่ ๔

วิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการบริหารงาน ของเทศบาล ตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักกรรมสังคหัตถ์ ๔

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาบริหารงานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักกรรมสังคหัตถ์ ๔ การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งเป็นวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ และการสัมภาษณ์เชิงลึก (Qualitative Research) ซึ่งเป็นวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพโดยได้มีการสัมภาษณ์เพิ่มเติม เพื่อความสมบูรณ์ในการนำเสนองานวิจัย ซึ่งผลวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น ๔ ตอน มีรายละเอียด ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันในการแปลความหมายข้อมูล ผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	t-distribution เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ๒ กลุ่ม
F	แทน	F-distribution เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยมากกว่า ๒ กลุ่ม
SS	แทน	ผลรวมกำลังสองของคะแนน
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลรวมกำลังสองของคะแนน
df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of freedom)
P-value	แทน	ค่าที่น้อยที่สุดของระดับความมีนัยสำคัญของข้อมูล
*	แทน	ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕
**	แทน	ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑
***	แทน	ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๐๑

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

งานวิจัยเรื่อง “บริหารงานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔” ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของประชากรกลุ่มตัวอย่างตาม เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา ระดับรายได้ต่อเดือน มีรายละเอียดปรากฏดังในตารางที่ ๔.๑

ตารางที่ ๔.๑ แสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

(n = ๓๔๖)

สถานภาพทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	๑๘๔	๕๓.๒
หญิง	๑๖๒	๔๖.๘
รวม	๓๔๖	๑๐๐
อายุ		
ต่ำกว่า ๒๑ ปี	๑๓	๓.๘
๒๑-๓๐ ปี	๓๓	๙.๕
๓๑-๔๐ ปี	๕๗	๑๖.๕
๔๑-๕๐ ปี	๘๘	๒๕.๔
๕๑-๖๐ ปี	๙๓	๒๖.๙
๖๑ ปี ขึ้นไป	๖๒	๑๗.๖
รวม	๓๔๖	๑๐๐
อาชีพ		
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	๑๔	๔.๐
รับจ้างทั่วไป/ค้าขาย/ธุรกิจ	๑๑๔	๓๒.๙
เกษตรกร	๑๖๘	๔๘.๖
ราชการ/รัฐวิสาหกิจ	๒๖	๗.๕
นักเรียน/นักศึกษา	๑๕	๔.๓
ข้าราชการบำนาญ	๙	๒.๖
อื่นๆ (โปรดระบุ).....		
รวม	๓๔๖	๑๐๐

ระดับการศึกษาสูงสุด		
ไม่ได้เรียนหนังสือ	๑๐	๒.๙
ประถมศึกษา	๑๔๓	๔๑.๓
มัธยมศึกษาตอนต้น	๕๒	๑๕.๐
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	๘๖	๒๔.๙
อนุปริญญา/ปวส.	๒๑	๖.๑
ปริญญาตรี	๓๐	๘.๗
สูงกว่าปริญญาตรี	๔	๑.๒
อื่นๆ (โปรดระบุ).....		
รวม	๓๔๖	๑๐๐
รายได้		
ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท	๓๒๓	๖๗.๑
๑๐,๐๐๑-๑๕,๐๐๐ บาท	๘๒	๒๓.๗
๑๕,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท	๑๖	๔.๖
สูงกว่า ๒๐,๐๐๐ บาท	๑๖	๔.๖
รวม	๓๔๖	๑๐๐

จากตารางที่ ๔.๑ พบว่า ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามเรื่อง “การบริหารงานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหัตถ์ ๔” จำแนกได้ดังนี้

เพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นชายมากกว่าหญิง คือ เป็นชายจำนวน ๑๘๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๒ และเป็นหญิงจำนวน ๑๖๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๘

อายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง ๕๑-๖๐ ปี มีจำนวน ๙๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๙ รองลงมาคือ มีอายุอยู่ระหว่าง ๔๑-๕๐ ปี มีจำนวน ๘๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๔ และน้อยที่สุด คือ ผู้มีอายุน้อยกว่า ๒๑ ปี มีจำนวน ๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๘

อาชีพ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร มีจำนวน ๑๖๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๖ รองลงมาคือ รับจ้าง/ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว มีจำนวน ๑๑๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๙ และน้อยที่สุด คือ ข้าราชการบำนาญ มีจำนวน ๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๖

ระดับการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับประถมศึกษา มีจำนวน ๑๔๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๓ รองลงมาคือ มัธยมศึกษาตอนปลาย ปวช. มีจำนวน ๘๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๙ และน้อยที่สุด คือ สูงกว่าปริญญาตรี มีจำนวน ๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๒

รายได้ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท มีจำนวน ๒๓๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๗.๑ รองลงมาคือ ๑๕,๐๐๑-๑๕,๐๐๐ บาท มีจำนวน ๘๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๗ และน้อยที่สุด คือ ๑๕,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ และ สูงกว่า ๒๐,๐๐๐ บาท มีจำนวน ๑๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๖

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔

ผู้วิจัย ได้สรุปผลการวิเคราะห์การบริหารงานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ทั้ง ๔ ด้าน โดยภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านทาน ด้านปิยวาจา ด้านอรรถจริยา ด้านสมานัตตตา รายละเอียดปรากฏดังแสดงในตารางที่ ๔.๒-๔.๑๖ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๒ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔

การบริหารงาน ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔	ระดับการปฏิบัติ		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. ด้านทาน	๓.๕๐	๐.๙๐๔	ปานกลาง
๒. ด้านปิยวาจา	๓.๕๐	๐.๙๔๐	ปานกลาง
๓. ด้านอรรถจริยา	๓.๑๕	๐.๘๙๓	ปานกลาง
๔. ด้านสมานัตตตา	๓.๔๓	๐.๙๙๙	ปานกลาง
ภาพรวม	๓.๓๙	๐.๙๓๔	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} =๓.๓๙, S.D.=๐.๙๓๔)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ สามารถเรียงลำดับการบริหารงานตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ได้ดังนี้ ด้านปิยวาจา มีระดับสูงสุด

(\bar{X} =๓.๕๐, S.D.=๐.๙๔๐) รองลงมา คือ ด้านทาน (\bar{X} =๓.๕๐, S.D.=๐.๙๐๔) ด้านสมานัตตตา (\bar{X} =๓.๔๕, S.D.=๐.๙๙๙) และที่อยู่ในระดับสุดท้ายคือ ด้านอัตถจริยา (\bar{X} =๓.๑๕, S.D.=๐.๘๙๓)

จะสังเกตเห็นว่าเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา มีการบริหารงานตามหลักธรรมสังคหัตถ์ ๔ ได้แก่ ด้านทาน ด้านปิยวาจา ด้านอัตถจริยา ด้านสมานัตตตา โดยจะเห็นว่าด้านปิยวาจามีระดับสูงสุด ซึ่งอาจเป็นเพราะเจ้าหน้าที่ที่ให้บริการแก่ประชาชนมีการควบคุมอารมณ์เมื่อโกรธหรือไม่พอใจ ไม่ให้พูดส่อเสียด เสแสร้งหรือพูดด้วยถ้อยคำสุภาพ

ตารางที่ ๔.๓ แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหัตถ์ ๔ ด้านทาน

การบริหารงานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหัตถ์ ๔ ด้านทาน	ระดับการปฏิบัติ		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. มีนโยบายเกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนช่วยเหลือประชาชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิต	๓.๖๒	๐.๙๒๖	มาก
๒. มีแผนปฏิบัติการเกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนช่วยเหลือประชาชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิต	๓.๔๖	๐.๙๐๑	ปานกลาง
๓. มีกิจกรรม/โครงการเกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนช่วยเหลือประชาชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิต	๓.๕๓	๐.๙๒๓	มาก
๔. มีกิจกรรม/โครงการเกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนด้านการศึกษา เช่น ทุนการศึกษา การศึกษาดูงาน เป็นต้น	๓.๓๗	๐.๙๗๙	ปานกลาง
๕. มีกิจกรรม/โครงการเกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนด้านศาสนาและวัฒนธรรม	๓.๕๖	๐.๘๙๓	มาก
๖. มีการให้ความสงเคราะห์ช่วยเหลือประชาชนเมื่อได้รับการร้องขอหรือพบเห็น เช่น สงเคราะห์ผู้ยากไร้ คนพิการหรือคนด้อยโอกาส เป็นต้น	๓.๖๕	๐.๘๖๙	มาก
๗. มีการให้ความช่วยเหลือประชาชนเมื่อเกิดอุบัติเหตุต่างๆ อยู่เสมอ	๓.๖๐	๐.๘๕๓	มาก
๘. มีการประเมินผลการดำเนินงานกิจกรรม/โครงการเกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนช่วยเหลือประชาชนอยู่เสมอ	๓.๔๙	๐.๘๗๒	ปานกลาง

๙. มีการนำผลการประเมินการดำเนินงานกิจกรรม/โครงการ เกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนช่วยเหลือประชาชนไป ปรับปรุงและพัฒนาในปีงบประมาณถัดไป	๓.๓๕	๐.๙๒๗	ปานกลาง
รวม	๓.๕๐	๐.๙๐๔	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่า การบริหารงานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ด้านทาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=๓.๕๐$, S.D.=๐.๙๐๔) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า เทศบาลตำบลเจริญราษฎร์กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการให้ความสงเคราะห์ช่วยเหลือประชาชนเมื่อได้รับการร้องขอหรือพบเห็น เช่น สงเคราะห์ผู้ยากไร้ คนพิการหรือคนด้อยโอกาส ($\bar{X}=๓.๖๕$, S.D.=๐.๘๖๙) ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ การส่งเสริมและสนับสนุนช่วยเหลือประชาชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ($\bar{X}=๓.๖๒$, S.D.=๐.๙๒๖) ซึ่งอยู่ในระดับมาก และที่อยู่ในระดับสุดท้าย คือ การนำผลการประเมินการดำเนินงานกิจกรรม/โครงการเกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนช่วยเหลือประชาชนไปปรับปรุงและพัฒนาในปีงบประมาณถัดไป ($\bar{X}=๓.๓๕$, S.D.=๐.๙๒๗) อยู่ในระดับปานกลาง

จะสังเกตได้ว่า ด้านทานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ให้ความสำคัญกับการการให้ความสงเคราะห์ช่วยเหลือประชาชนเมื่อได้พบการร้องขอหรือพบเห็น เช่น สงเคราะห์ผู้ยากไร้ คนพิการหรือคนด้อยโอกาสซึ่งในบางโครงการที่เร่งด่วนทางผู้บริหารขององค์กรได้มอบหมายให้ผู้นำชุมชนซึ่งเป็นผู้คัดสรรผู้ที่จะเข้ารับการช่วยเหลือซึ่งมีความจำกัดด้วยระยะเวลาจึงคัดสรรบุคคลที่เห็นสมควรว่าควรต้องได้รับการช่วยเหลือก่อนจึงไม่ได้แจ้งในรายละเอียดของโครงการให้ประชาชนในหมู่บ้านได้รับทราบอย่างชัดเจนจึงทำให้เกิดความเข้าใจที่ไม่ตรงกันเป็นสาเหตุให้ประชาชนบางส่วนเกิดการไม่พอใจซึ่งประชาชนส่วนนั้นคิดว่าตัวเองก็มีสิทธิ์ที่จะได้รับสิทธิ์นั้นเหมือนผู้อื่น

ตารางที่ ๔.๔ แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานของเทศบาลตำบล
เจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหัตถ์ ๔ ด้านปิยวาจา

การบริหารงานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหัตถ์ ๔ ด้านปิยวาจา	ระดับการปฏิบัติ		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. มีกิจกรรม/โครงการส่งเสริมและสนับสนุนประชาชน เกี่ยวกับการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร	๓.๒๘	๐.๙๘๐	ปานกลาง
๒. มีกิจกรรม/โครงการส่งเสริมและสนับสนุนประชาชน เกี่ยวกับทักษะด้านภาษา เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาท้องถิ่น เป็นต้น	๓.๑๙	๑.๐๙๗	ปานกลาง
๓. ผู้บริหารมีการแนะนำ/อบรมพนักงานให้มีอัธยาศัย การ ต้อนรับ และความเป็นกันเองกับประชาชนที่มาใช้บริการ	๓.๔๙	๐.๙๔๓	ปานกลาง
๔. ผู้บริหารมีการแนะนำ/อบรมพนักงานในการตอบข้อ ซักถามหรือการแนะนำหรือการตอบปัญหาให้แก่ ประชาชนที่มาใช้บริการ	๓.๔๙	๐.๙๓๖	ปานกลาง
๕. ผู้บริหารมีการแนะนำ/อบรมพนักงานให้มีกิริยา วาจา สุภาพ ยิ้มแย้มแจ่มใส มีมารยาทดีกับประชาชนที่มาใช้ บริการ	๓.๕๙	๐.๙๓๒	มาก
๖. ผู้บริหารและพนักงานไปพบปะประชาชนโดยการให้ คำแนะนำ พูดคุยอย่างเป็นกันเอง ไม่ถือตัว	๓.๖๗	๐.๘๘๘	มาก
๗. ผู้บริหารและพนักงานได้แนะนำ พูดคุย หรือให้คำ ปรึกษาหารือกับประชาชนด้วยกิริยา วาจาสุภาพ อ่อน น้อมถ่อมตน	๓.๖๙	๐.๙๐๙	มาก
๘. ผู้บริหารและพนักงานได้กล่าวปราศรัยในที่ชุมชนได้อย่าง เหมาะสมกับงานหรือกิจกรรมที่ดำเนินการอยู่	๓.๖๔	๐.๘๔๐	มาก
รวม	๓.๕๐	๐.๙๔๐	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๔ พบว่า การบริหารงานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ
จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหัตถ์ ๔ ด้านปิยวาจา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} =๓.๕๐,
S.D.=๐.๙๔๐) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า เทศบาลตำบลเจริญราษฎร์มีการบริหารจัดการโดยให้
ผู้บริหารและพนักงานได้แนะนำ พูดคุย หรือให้คำปรึกษาหารือกับประชาชนด้วยกิริยา วาจาสุภาพ
อ่อนน้อมถ่อมตน (\bar{X} =๓.๖๙, S.D.=๐.๙๐๙) ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ผู้บริหารและพนักงาน

ไปพบปะประชาชนโดยการให้คำแนะนำ พูดคุยอย่างเป็นกันเอง ไม่ถือตัว ($\bar{X}=๓.๖๗$, S.D.=๐.๘๘๘) ซึ่งอยู่ในระดับมาก และที่อยู่ในระดับสุดท้าย คือ มีกิจกรรม/โครงการส่งเสริมและสนับสนุนประชาชนเกี่ยวกับทักษะด้านภาษา เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาท้องถิ่น ($\bar{X}=๓.๑๙$, S.D.=๑.๐๙๗) อยู่ในระดับปานกลาง

จะสังเกตได้ว่า ด้านปิยวาจา ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ให้ความสำคัญกับการที่ผู้บริหารและพนักงานได้แนะนำ พูดคุย หรือให้คำปรึกษาหารือกับประชาชนด้วยกิริยา วาจาสุภาพ อ่อนน้อมถ่อมตนซึ่งบุคคลที่เข้ามาใช้บริการในหน่วยงานนั้นมีการศึกษาหลายระดับจึงทำให้ในบางกรณีการมาติดต่อนั้นไม่เข้าใจในขั้นตอนและลำดับการมาติดต่องานในเรื่องของเอกสารเมื่อพนักงานอธิบายก็ยังไม่เข้าใจ ซึ่งทำให้เกิดการเสียเวลาในการเดินเอกสารจนบางครั้งทำให้เกิดการกระทบกระทั่งกันด้วยวาจา จึงเป็นเหตุให้ประชาชนที่มารับบริการนั้นเกิดการไม่พอใจ จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้ในด้านปิยวาจาอยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ ๔.๕ แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักกรรมสังคหัตถ์ ๔ ด้านอัตถจริยา

การบริหารงานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักกรรมสังคหัตถ์ ๔ ด้านอัตถจริยา	ระดับการปฏิบัติ		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. มีนโยบายส่งเสริมและสนับสนุนด้านการบำเพ็ญประโยชน์ต่อประชาชนหรือสาธารณะประโยชน์	๓.๔๙	๐.๘๗๒	ปานกลาง
๒. มีแผนปฏิบัติการในการส่งเสริมและสนับสนุนด้านการบำเพ็ญประโยชน์ต่อประชาชนหรือสาธารณะประโยชน์	๓.๕๑	๐.๘๕๒	มาก
๓. มีกิจกรรม/โครงการส่งเสริมและสนับสนุนด้านการบำเพ็ญประโยชน์ต่อประชาชนหรือสาธารณะประโยชน์	๓.๔๘	๐.๙๐๕	ปานกลาง
๔. ผู้บริหารและพนักงานปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อประชาชนที่มาใช้บริการอยู่เสมอ	๓.๕๘	๐.๘๗๒	มาก
๕. ผู้บริหารและพนักงานให้การช่วยเหลือเกื้อกูลประชาชนด้วยความเต็ม ตั้งใจ และจริงใจที่จะให้ความช่วยเหลือ	๓.๖๕	๐.๙๐๒	มาก
๖. ผู้บริหารและพนักงาน มีความเสียสละตามกำลังทรัพย์กำลังกายในการให้ความช่วยเหลือประชาชนอยู่เสมอ	๓.๔๓	๐.๘๘๖	ปานกลาง

๗. มีการประเมินผลการดำเนินงานกิจกรรม/โครงการส่งเสริมและสนับสนุนด้านการบำเพ็ญประโยชน์ต่อประชาชนหรือสาธารณะประโยชน์อยู่เสมอ	๓.๕๐	๐.๙๑๑	ปานกลาง
๘. มีการนำผลการประเมินการดำเนินงานกิจกรรม/โครงการส่งเสริมและสนับสนุนด้านการบำเพ็ญประโยชน์ต่อประชาชนหรือสาธารณะประโยชน์ไปปรับปรุงและพัฒนาในปีงบประมาณถัดไป	๓.๔๙	๐.๙๔๙	ปานกลาง
รวม	๓.๑๕	๐.๘๙๓	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า การบริหารงานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ด้านอัตถจริยา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} =๓.๑๕, S.D.=๐.๘๙๓) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า เทศบาลตำบลเจริญราษฎร์มีการบริหารจัดการให้ผู้บริหารและพนักงานให้การช่วยเหลือเกื้อกูลประชาชนด้วยความเต็ม ตั้งใจ และจริงใจที่จะให้ความช่วยเหลือ (\bar{X} =๓.๖๕, S.D.=๐.๙๐๒) ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ผู้บริหารและพนักงานปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อประชาชนที่มาใช้บริการอยู่เสมอ (\bar{X} =๓.๕๘, S.D.=๐.๘๗๒) ซึ่งอยู่ในระดับมาก และที่อยู่ในระดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารและพนักงาน มีความเสียสละตามกำลังทรัพย์ กำลังกายในการให้ความช่วยเหลือประชาชนอยู่เสมอ (\bar{X} =๓.๔๓, S.D.=๐.๘๘๖) อยู่ในระดับปานกลาง

จะสังเกตได้ว่า ด้านอัตถจริยาของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ในกรณีเช่นการเกิดภัยพิบัติซึ่งการให้การช่วยเหลือนั้นมีการจำกัดด้วยงบประมาณ และระเบียบข้อบังคับของหน่วยงานจึงทำให้การให้ความช่วยเหลือเป็นไปล่าช้าเพราะต้องผ่านกระบวนการ ระเบียบข้อบังคับ แต่ประชาชนนั้นยังไม่เข้าใจถึงระเบียบเหล่านั้นจึงคิดว่าเทศบาลนั้นยังมีการช่วยเหลือที่ล่าช้าไม่ทันต่อเหตุการณ์

ตารางที่ ๔.๖ แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ด้านสมานัตตตา

การบริหารงานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ด้านสมานัตตตา	ระดับการปฏิบัติ		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ปฏิบัติตนที่เป็นกันเองต่อประชาชน และสามารถปรึกษาหารือได้อย่างเท่าเทียมกันเป็นธรรม และไม่เลือกปฏิบัติ	๓.๕๗	๐.๙๔๖	มาก
๒. การเปิดโอกาสให้ ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาองค์กรให้บรรลุผลตามทิศทางที่กำหนด	๓.๔๒	๑.๐๑๔	ปานกลาง
๓. การสื่อสาร เผยแพร่นโยบายการกำกับดูแลให้ประชาชนรับทราบทั่วถึง	๓.๓๘	๐.๙๙๑	ปานกลาง
๔. ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ ส่งเสริมให้ประชาชนปฏิบัติงานและมีความรับผิดชอบร่วมกันเมื่อเกิดอุปสรรคและปัญหาขึ้น	๓.๔๑	๐.๙๘๙	ปานกลาง
๕. การเปิดโอกาสให้ประชาชนเสนอข้อมูลและข้อคิดเห็นในการพัฒนาการบริหารงานขององค์กร	๓.๓๔	๑.๐๔๙	ปานกลาง
๖. ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ ให้ความเสมอภาคยอมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของประชาชน	๓.๔๓	๑.๐๑๔	ปานกลาง
๗. องค์กรบริหารงานโดยยึดแนวทางร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมรับผิดชอบยอมรับความคิดเห็นของประชาชน	๓.๔๔	๑.๐๓๔	ปานกลาง
๘. ระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานในปัจจุบันขององค์กร มีประสิทธิภาพและให้ความเป็นธรรมแก่ประชาชน	๓.๔๗	๐.๙๖๐	ปานกลาง
รวม	๓.๔๓	๐.๙๙๙	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๖ พบว่า การบริหารงานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ด้านสมานัตตตา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} =๓.๔๓, S.D.=๐.๙๙๙) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า เทศบาลตำบลเจริญราษฎร์มีการบริหารจัดการให้ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ปฏิบัติตนที่เป็นกันเองต่อประชาชน และสามารถปรึกษาหารือได้อย่างเท่าเทียมกันเป็นธรรม และไม่เลือกปฏิบัติ (\bar{X} =๓.๕๗, S.D.=๐.๙๔๖) ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานในปัจจุบันขององค์กร มีประสิทธิภาพและให้ความเป็นธรรม แก่ประชาชน

(\bar{X} =๓.๔๗, S.D.=๐.๙๖๐) ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง และที่อยู่ในระดับสุดท้าย คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนเสนอข้อมูลและข้อคิดเห็นในการพัฒนาการบริหารงานขององค์กร (\bar{X} =๓.๓๔, S.D.=๑.๐๔๙) อยู่ในระดับปานกลาง

จะสังเกตได้ว่า ด้านสมานัตตตา ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ให้ความสำคัญกับการให้ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นกันเองต่อประชาชน และสามารถปรึกษาหารือได้อย่างเท่าเทียมกัน เป็นธรรมและไม่เลือกปฏิบัติ

๔.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหัตถ์ ๔ จำแนกตาม เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้

ผลการวิเคราะห์การบริหารงานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหัตถ์ ๔ การทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างตัวแปร ได้แก่ การจำแนกตาม เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา ระดับรายได้ ตามสมมติฐานที่ ๑ - ๕ ดังนี้

สมมติฐานที่ ๑ ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหัตถ์ ๔ แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๗ แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหัตถ์ ๔ จำแนกตาม เพศ

การบริหารงาน ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหัตถ์ ๔	ชาย			หญิง		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ด้านทาน	๓.๕๒	๐.๗๗๔	มาก	๓.๕๓	๐.๕๕๖	มาก
ด้านปิยวาจา	๓.๕๑	๐.๗๔๕	มาก	๓.๕๒	๐.๕๖๙	มาก
ด้านอัทธจริยา	๓.๕๒	๐.๗๕๔	มาก	๓.๕๒	๐.๕๘๓	มาก
ด้านสมานัตตตา	๓.๓๕	๐.๘๗๕	ปานกลาง	๓.๔๕	๐.๖๑๑	ปานกลาง
รวม	๓.๔๗	๐.๗๘๔	ปานกลาง	๓.๕๐	๐.๕๒๗	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๗ พบว่า การบริหารงานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหัตถ์ ๔ จำแนกตามเพศ โดยรวมชายอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=๓.๔๗$, S.D.=๐.๗๘) โดยรวมหญิงอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๓.๕๐$, S.D.=๐.๕๒๗) เมื่อจำแนกเพศออกเป็นชายและหญิง เป็นรายข้อพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมสังคหัตถ์ ๔ ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ โดยเพศชายมีความคิดเห็นในด้านทาน ($\bar{X}=๓.๕๒$, S.D.=๐.๗๗๔) และหญิงมีความเห็นในด้านทาน ($\bar{X}=๓.๕๓$, S.D.=๐.๕๕๖) ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ชาย ด้านอรรถจริยา ($\bar{X}=๓.๕๒$, S.D.=๐.๗๕๔) หญิง ด้านอรรถจริยา ($\bar{X}=๓.๕๒$, S.D.=๐.๕๘๓) และที่อยู่ในระดับสุดท้าย คือ ด้านสมานัตตตา ชาย ($\bar{X}=๓.๓๕$, S.D.=๐.๘๗๕) และหญิง ($\bar{X}=๓.๔๕$, S.D.=๐.๖๑๑) อยู่ในระดับปานกลาง

จะสังเกตได้ว่า การบริหารงานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหัตถ์ ๔ จำแนกตามเพศ โดยรวมชายอยู่ในระดับปานกลาง โดยรวมหญิงอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเพศออกเป็นชายและหญิง เป็นรายข้อพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมสังคหัตถ์ ๔ ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ โดยเพศชายมีความคิดเห็นในด้านทาน และหญิงมีความเห็นในด้านทาน ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ชาย ด้านอรรถจริยา หญิง ด้านอรรถจริยา และที่อยู่ในระดับสุดท้าย คือ ด้านสมานัตตตา ชาย และหญิง อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ ๔.๘ แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักกรรม
สังคหวัตถุ ๔ จำแนกตาม อายุ

การบริหารงานของ เทศบาลตำบล เจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักกรรม สังคหวัตถุ ๔	อายุ																	
	ต่ำกว่า ๒๑ ปี			๒๑-๓๐ ปี			๓๑-๔๐ ปี			๔๑-๕๐ ปี			๕๑-๖๐ ปี			๖๐ ปีขึ้นไป		
	\bar{X}	S.D.	แปล ผล	\bar{X}	S.D.	แปล ผล	\bar{X}	S.D.	แปล ผล	\bar{X}	\bar{X}	แปล ผล	\bar{X}	S.D.	แปล ผล	\bar{X}	S.D.	แปล ผล
๑. ด้านทาน	๓.๗๗	๐.๘๐๙	มาก	๓.๖๑	๐.๗๖๗	มาก	๓.๕๗	๐.๗๕๕	มาก	๓.๕๔	๐.๗๕๐	มาก	๓.๕๔	๐.๗๔๙	มาก	๓.๕๖	๐.๗๕๔	มาก
๒. ด้านปิยวาจา	๓.๗๖	๐.๘๑๒	มาก	๓.๖๐	๐.๗๖๘	มาก	๓.๕๖	๐.๗๕๖	มาก	๓.๕๓	๐.๗๕๐	มาก	๓.๕๓	๐.๗๔๙	มาก	๓.๕๕	๐.๗๕๕	มาก
๓. ด้านอัตถจริยา	๓.๗๕	๐.๘๑๘	มาก	๓.๖๐	๐.๗๗๖	มาก	๓.๕๖	๐.๗๖๕	มาก	๓.๕๔	๐.๗๖๐	มาก	๓.๕๔	๐.๗๕๙	มาก	๓.๕๖	๐.๗๖๔	มาก
๔. ด้านสมานัตตตา	๓.๖๙	๐.๙๔๖	มาก	๓.๕๓	๐.๙๐๐	มาก	๓.๔๙	๐.๘๘๗	ปาน กลาง	๓.๔๖	๐.๘๘๑	ปาน กลาง	๓.๔๖	๐.๘๘๐	ปาน กลาง	๓.๔๘	๐.๘๘๕	ปาน กลาง
รวม	๓.๗๔	๐.๘๔๖	มาก	๓.๕๘	๐.๘๐๒	มาก	๓.๕๔	๐.๗๙๐	มาก	๓.๕๑	๐.๗๘๕	มาก	๓.๕๑	๐.๗๘๔	มาก	๓.๕๓	๐.๗๘๙	มาก

จากตารางที่ ๔.๘ พบว่า การบริหารงานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหัตถ์ ๔ จำแนกตามอายุ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ดังนี้ ต่ำกว่า ๒๑ ปี (\bar{X} =๓.๗๔, S.D.=๐.๘๔๖) ๒๑-๓๐ ปี (\bar{X} =๓.๕๘, S.D.=๐.๘๐๒) ๓๑-๔๐ ปี (\bar{X} =๓.๕๔, S.D.=๐.๗๙๐) ๔๑-๕๐ ปี (\bar{X} =๓.๕๑, S.D.=๐.๗๘๕) ๕๑-๖๐ ปี (\bar{X} =๓.๕๑, S.D.=๐.๗๘๔) ๖๐ ปีขึ้นไป (\bar{X} =๓.๕๓, S.D.=๐.๗๘๙) เมื่อจำแนกเพศช่วงอายุ เป็นรายข้อพบว่า การบริหารงานตามหลักสังคหัตถ์ ๔ ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ในด้านทาน โดยอายุต่ำกว่า ๒๑ ปี (\bar{X} =๓.๗๗, S.D.=๐.๘๐๙) ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ๒๑-๓๐ ปี (\bar{X} =๓.๖๑, S.D.=๐.๗๖๗) ด้านปิยวาจา โดยอายุต่ำกว่า ๒๑ ปี (\bar{X} =๓.๗๖, S.D.=๐.๘๑๒) รองลงมาคือ ๒๑-๓๐ ปี (\bar{X} =๓.๖๐, S.D.=๐.๗๖๘) ด้านอรรถจริยา โดยอายุต่ำกว่า ๒๑ ปี (\bar{X} =๓.๗๕, S.D.=๐.๘๑๘) ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ๒๑-๓๐ ปี (\bar{X} =๓.๖๐, S.D.=๐.๗๗๖) ด้านสมานัตตตา โดยอายุต่ำกว่า ๒๑ ปี (\bar{X} =๓.๖๙, S.D.=๐.๙๔๖) ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ๒๑-๓๐ ปี (\bar{X} =๓.๕๓, S.D.=๐.๙๐๐)

จะสังเกตได้ว่า การบริหารงานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหัตถ์ ๔ จำแนกตามอายุ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ดังนี้ ต่ำกว่า ๒๑ ปี, ๒๑-๓๐ ปี, ๓๑-๔๐ ปี, ๔๑-๕๐ ปี, ๕๑-๖๐ ปี, ๖๐ ปีขึ้นไป เมื่อจำแนกเพศช่วงอายุ เป็นรายข้อพบว่า การบริหารงานตามหลักสังคหัตถ์ ๔ ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ในด้านทาน โดยอายุต่ำกว่า ๒๑ ปี ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ๒๑-๓๐ ปี ด้านปิยวาจา โดยอายุต่ำกว่า ๒๑ ปี รองลงมาคือ ๒๑-๓๐ ปี ด้านอรรถจริยา โดยอายุต่ำกว่า ๒๑ ปี ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ๒๑-๓๐ ปี ด้านสมานัตตตา โดยอายุต่ำกว่า ๒๑ ปี ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ๒๑-๓๐ ปี

ตารางที่ ๔.๙ แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรม
สังคหวัตถุ ๔ จำแนกตาม อาชีพ

การบริหารงานของ เทศบาลตำบลเจริญ ราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรม สังคหวัตถุ ๔	อาชีพ																				
	ไม่ได้ประกอบอาชีพ			รับจ้างทั่วไป/ค้าขาย/ ธุรกิจ			เกษตรกร			ราชการ/รัฐวิสาหกิจ			นักเรียน/นักศึกษา			ข้าราชการบำนาญ			อื่นๆ		
	\bar{X}	S.D.	แปล ผล	\bar{X}	S.D.	แปล ผล	\bar{X}	S.D.	แปล ผล	\bar{X}	S.D.	แปล ผล	\bar{X}	S.D.	แปล ผล	\bar{X}	S.D.	แปล ผล	\bar{X}	S.D.	แปล ผล
๑. ด้านทาน	๓.๗ ๖	๐.๘๐ ๔	มาก	๓.๕ ๔	๐.๗๔ ๗	มาก	๓.๕ ๓	๐.๗๔ ๕	มาก	๓.๖ ๔	๐.๗๔ ๔	มาก	๓.๗ ๔	๐.๘๐ ๐	มาก	๓.๙ ๔	๐.๘๕ ๒	มาก	-	-	-
๒. ด้านปิยวาจา	๓.๗ ๕	๐.๘๐ ๗	มาก	๓.๕ ๓	๐.๗๔ ๘	มาก	๓.๕ ๒	๐.๗๔ ๕	มาก	๓.๖ ๓	๐.๗๗ ๖	มาก	๓.๗ ๓	๐.๘๐ ๒	มาก	๓.๙ ๓	๐.๘๕ ๗	มาก	-	-	-
๓. ด้านอัตถจริยา	๓.๗ ๓	๐.๘๑ ๓	มาก	๓.๕ ๓	๐.๗๕ ๗	มาก	๓.๕ ๒	๐.๗๕ ๕	มาก	๓.๖ ๓	๐.๗๘ ๔	มาก	๓.๗ ๒	๐.๘๐ ๙	มาก	๓.๙ ๐	๐.๘๖ ๑	มาก	-	-	-
๔. ด้านสมานัตตตา	๓.๖ ๗	๐.๙๔ ๐	มาก	๓.๔ ๖	๐.๘๗ ๘	ปาน กลาง	๓.๔ ๕	๐.๘๗ ๕	ปาน กลาง	๓.๕ ๖	๐.๙๐ ๘	มาก	๓.๖ ๕	๐.๙๓ ๖	มาก	๓.๘ ๕	๐.๙๙ ๓	มาก	-	-	-
รวม	๓.๗ ๒	๐.๘๔ ๑	มาก	๓.๕ ๑	๐.๗๘ ๒	มาก	๓.๕ ๐	๐.๗๘ ๐	มาก	๓.๑ ๖	๐.๘๐ ๓	ปาน กลาง	๓.๗ ๑	๐.๘๓ ๖	มาก	๓.๙ ๐	๐.๘๗ ๗	มาก	-	-	-

จากตารางที่ ๔.๙ พบว่า การบริหารงานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ จำแนกตามอาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ดังนี้ ไม่ได้ประกอบอาชีพ ($\bar{X}=๓.๗๒$, S.D.=๐.๘๔๑) รับจ้างทั่วไป/ค้าขาย/ธุรกิจ ($\bar{X}=๓.๕๑$, S.D.=๐.๗๘๒) เกษตรกร ($\bar{X}=๓.๕๐$, S.D.=๐.๗๘๐) ราชการ/รัฐวิสาหกิจ ($\bar{X}=๓.๖๑$, S.D.=๐.๘๐๓) นักเรียน/นักศึกษา ($\bar{X}=๓.๗๑$, S.D.=๐.๘๓๖) ข้าราชการบำนาญ ($\bar{X}=๓.๙๐$, S.D.=๐.๘๗๗) อื่นๆ ($\bar{X}=-$, S.D.=) เมื่อจำแนกเพศช่วงอายุ เป็นรายข้อพบว่า การบริหารงานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ในด้านทาน ข้าราชการบำนาญ ($\bar{X}=๓.๙๔$, S.D.=๐.๘๙๒) ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ไม่ได้ประกอบอาชีพ ($\bar{X}=๓.๗๖$, S.D.=๐.๘๐๔) ด้านปิยวาจา ข้าราชการบำนาญ ($\bar{X}=๓.๙๓$, S.D.=๐.๘๕๗) รองลงมาคือ ไม่ได้ประกอบอาชีพ ($\bar{X}=๓.๗๕$, S.D.=๐.๘๐๗) ด้านอัตถจริยา โดยข้าราชการบำนาญ ($\bar{X}=๓.๙๐$, S.D.=๐.๘๖๑) ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ไม่ได้ประกอบอาชีพ ($\bar{X}=๓.๗๓$, S.D.=๐.๘๑๓) ด้านสมานัตตตา โดยข้าราชการบำนาญ ($\bar{X}=๓.๘๕$, S.D.=๐.๙๙๓) ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ไม่ได้ประกอบอาชีพ ($\bar{X}=๓.๖๗$, S.D.=๐.๙๔๐)

จะสังเกตได้ว่า การบริหารงานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ จำแนกตามอาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ดังนี้ ไม่ได้ประกอบอาชีพ รับจ้างทั่วไป/ค้าขาย/ธุรกิจ เกษตรกร ราชการ/รัฐวิสาหกิจ นักเรียน/นักศึกษา ข้าราชการบำนาญ อื่นๆ เมื่อจำแนกเพศช่วงอายุ เป็นรายข้อพบว่า การบริหารงานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ในด้านทาน ข้าราชการบำนาญ ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ไม่ได้ประกอบอาชีพ ด้านปิยวาจา ข้าราชการบำนาญ รองลงมาคือ ไม่ได้ประกอบอาชีพ ด้านอัตถจริยา โดยข้าราชการบำนาญ ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ไม่ได้ประกอบอาชีพ ด้านสมานัตตตา โดยข้าราชการบำนาญ ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ไม่ได้ประกอบอาชีพ

ตารางที่ ๔.๑๐ แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักกรรม
สังคหวัตถุ ๔ จำแนก ตาม ระดับการศึกษาสูงสุด

การบริหารงานของ เทศบาลตำบล เจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักกรรม สังคหวัตถุ ๔	ระดับการศึกษาสูงสุด																							
	ไม่ได้เรียนหนังสือ			ประถมศึกษา			มัธยมศึกษาตอนต้น			มัธยมศึกษาตอน ปลาย/ปวช.			อนุปริญญา/ปวส.			ปริญญาตรี			สูงกว่าปริญญาตรี			อื่นๆ		
	\bar{X}	S.D.	แปล ผล	\bar{X}	S.D.	แปล ผล	\bar{X}	S.D.	แปล ผล	\bar{X}	S.D.	แปล ผล	\bar{X}	S.D.	แปล ผล	\bar{X}	S.D.	แปล ผล	\bar{X}	S.D.	แปล ผล	\bar{X}	S. D. .	แปล ผล
๑. ด้านทาน	๓.๘ ๖	๐.๘ ๓๐	มาก	๓.๕ ๓	๐.๗ ๔๖	มาก	๓.๕ ๗	๐.๗ ๕๗	มาก	๓.๕ ๕	๐.๗ ๕๐	มาก	๓.๖ ๗	๐.๗ ๘๒	มาก	๓.๖ ๒	๐.๗ ๗๐	มาก	๔.๓ ๘	๐.๙ ๖๕	มาก	-	-	-
๒. ด้านปิยวาจา	๓.๘ ๕	๐.๘ ๓๔	มาก	๓.๕ ๒	๐.๗ ๔๖	มาก	๓.๕ ๖	๐.๗ ๕๘	มาก	๓.๕ ๔	๐.๗ ๕๐	มาก	๓.๖ ๖	๐.๗ ๘๔	มาก	๓.๖ ๑	๐.๗ ๗๑	มาก	๔.๓ ๗	๐.๙ ๗๕	มาก	-	-	-
๓. ด้านอัถถจริยา	๓.๘ ๒	๐.๘ ๓๙	มาก	๓.๕ ๓	๐.๗ ๕๖	มาก	๓.๕ ๗	๐.๗ ๖๗	มาก	๓.๕ ๔	๐.๗ ๖๐	มาก	๓.๖ ๖	๐.๗ ๙๒	มาก	๓.๖ ๑	๐.๗ ๗๙	มาก	๔.๒ ๙	๐.๙ ๗๒	มาก	-	-	-
๔. ด้านสมานัตตตา	๓.๘ ๒	๐.๙ ๖๙	มาก	๓.๕ ๓	๐.๘ ๗๖	มาก	๓.๕ ๗	๐.๘ ๘๙	มาก	๓.๕ ๔	๐.๘ ๘๑	มาก	๓.๖ ๖	๐.๙ ๑๗	มาก	๓.๖ ๑	๐.๙ ๐๓	มาก	๔.๒ ๙	๑.๑ ๑๗	มาก	-	-	-
รวม	๓.๘ ๓	๐.๘ ๖๘	มาก	๓.๕ ๒	๐.๗ ๘๑	มาก	๓.๕ ๖	๐.๗ ๙๒	มาก	๓.๕ ๔	๐.๗ ๘๕	มาก	๓.๖ ๖	๐.๘ ๑๘	มาก	๓.๖ ๑	๐.๘ ๐๕	มาก	๔.๓ ๓	๑.๐ ๐๗	มาก	-	-	-

จากตารางที่ ๔.๑๐ พบว่า การบริหารงานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหัตถ์ ๔ จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ดังนี้ ไม่ได้เรียนหนังสือ ($\bar{X}=๓.๘๓$, S.D.=๐.๘๖๘) ประถมศึกษา ($\bar{X}=๓.๕๒$, S.D.=๐.๗๘๑) มัธยมศึกษาตอนต้น ($\bar{X}=๓.๕๖$, S.D.=๐.๗๙๒) มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. ($\bar{X}=๓.๕๔$, S.D.=๐.๗๘๕) อนุปริญญา/ปวส. ($\bar{X}=๓.๖๖$, S.D.=๐.๘๑๘) ปริญญาตรี ($\bar{X}=๓.๖๑$, S.D.=๐.๘๐๕) สูงกว่าปริญญาตรี ($\bar{X}=๔.๓๓$, S.D.=๑.๐๐๗) อื่นๆ ($\bar{X}=-$, S.D.=) เมื่อจำแนกเพศช่วงอายุ เป็นรายชื่อพบว่า การบริหารงานตามหลักสังคหัตถ์ ๔ ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ในด้านทาน สูงกว่าปริญญาตรี ($\bar{X}=๔.๓๘$, S.D.=๐.๙๖๕) ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ไม่ได้เรียนหนังสือ ($\bar{X}=๓.๘๖$, S.D.=๐.๘๓๐) ด้านปิยวาจา สูงกว่าปริญญาตรี ($\bar{X}=๔.๓๗$, S.D.=๐.๙๗๕) รองลงมาคือ ไม่ได้เรียนหนังสือ ($\bar{X}=๓.๘๕$, S.D.=๐.๘๓๔) ด้านอัตถจริยา โดยสูงกว่าปริญญาตรี ($\bar{X}=๔.๒๙$, S.D.=๐.๙๗๒) ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ไม่ได้เรียนหนังสือ ($\bar{X}=๓.๘๒$, S.D.=๐.๘๓๙) ด้านสมานัตตตา โดยสูงกว่าปริญญาตรี ($\bar{X}=๔.๒๙$, S.D.=๑.๑๑๗) ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ไม่ได้เรียนหนังสือ ($\bar{X}=๓.๘๒$, S.D.=๐.๙๖๙)

จะสังเกตได้ว่า การบริหารงาน ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหัตถ์ ๔ จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ดังนี้ ไม่ได้เรียนหนังสือ ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. อนุปริญญา/ปวส. ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี อื่นๆ เมื่อจำแนกเพศช่วงอายุ เป็นรายชื่อพบว่า การบริหารงานตามหลักสังคหัตถ์ ๔ ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ในด้านทาน สูงกว่าปริญญาตรี ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ไม่ได้เรียนหนังสือ ด้านปิยวาจา สูงกว่าปริญญาตรี รองลงมาคือ ไม่ได้เรียนหนังสือ ด้านอัตถจริยา โดยสูงกว่าปริญญาตรี ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ไม่ได้เรียนหนังสือ ด้านสมานัตตตา โดยสูงกว่าปริญญาตรี ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ไม่ได้เรียนหนังสือ

ตารางที่ ๔.๑๑ แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรม
สังคหัตถ์ ๔ จำแนกตาม รายได้

การบริหารงานของเทศบาล ตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรม สังคหัตถ์ ๔	รายได้											
	ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท			๑๐,๐๐๑ - ๑๕,๐๐๐ บาท			๑๕,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาท			๒๐,๐๐๐ บาท ขึ้นไป		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. ด้านทาน	๓.๕๒	๐.๗๔๒	มาก	๓.๕๕	๐.๗๕๐	มาก	๓.๗๒	๐.๗๙๖	มาก	๓.๗๒	๐.๗๙๖	มาก
๒. ด้านปิยวาจา	๓.๕๑	๐.๗๔๒	มาก	๓.๕๔	๐.๗๕๑	มาก	๓.๗๑	๐.๗๙๘	มาก	๓.๗๑	๐.๗๙๘	มาก
๓. ด้านอภิตถจริยา	๓.๕๑	๐.๗๕๒	มาก	๓.๕๔	๐.๗๖๐	มาก	๓.๗๐	๐.๘๐๕	มาก	๓.๗๐	๐.๘๐๕	มาก
๔. ด้านสมานัตตตา	๓.๔๔	๐.๘๗๓	ปานกลาง	๓.๔๗	๐.๘๘๒	ปานกลาง	๓.๖๔	๐.๙๓๑	มาก	๓.๖๔	๐.๙๓๑	มาก
รวม	๓.๔๙	๐.๗๗๗	ปานกลาง	๓.๕๒	๐.๗๘๕	มาก	๓.๖๙	๐.๘๓๒	มาก	๓.๖๙	๐.๘๓๒	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๑ พบว่า การบริหารงานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักกรรมสังคหัตถ์ ๔ จำแนกตามระดับรายได้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ดังนี้ ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท (\bar{X} =๓.๙๔, S.D.=๐.๗๗๗) ๑๐,๐๐๑-๑๕,๐๐๐ บาท (\bar{X} =๓.๕๒, S.D.=๐.๗๘๕) ๑๕,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท (\bar{X} =๓.๖๙, S.D.=๐.๘๓๒) สูงกว่า ๒๐,๐๐๐ บาท (\bar{X} =๓.๖๙, S.D.=๐.๘๓๒) เมื่อจำแนกเพศช่วงอายุ เป็นรายข้อพบว่า การบริหารงานตามหลักกรรมสังคหัตถ์ ๔ ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ในด้านทาน สูงกว่า ๒๐,๐๐๐ บาท (\bar{X} =๓.๗๒, S.D.=๐.๗๙๖) ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ๑๕,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท (\bar{X} =๓.๗๒, S.D.=๐.๗๙๖) ด้านปิยวาจา สูงกว่า ๒๐,๐๐๐ บาท (\bar{X} =๓.๗๑, S.D.=๐.๗๙๘) รองลงมาคือ ๑๕,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท (\bar{X} =๓.๗๑, S.D.=๐.๗๙๘) ด้านอัตถจริยา โดยสูงกว่า ๒๐,๐๐๐ บาท (\bar{X} =๓.๗๐, S.D.=๐.๘๐๕) ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ๑๕,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท (\bar{X} =๓.๗๐, S.D.=๐.๘๐๕) ด้านสมานัตตตา โดยสูงกว่า ๒๐,๐๐๐ บาท (\bar{X} =๓.๖๔, S.D.=๐.๙๓๑) ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ๑๕,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท (\bar{X} =๓.๖๔, S.D.=๐.๙๓๑)

การบริหารงานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักกรรมสังคหัตถ์ ๔ จำแนกตามระดับรายได้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ดังนี้ ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท ๑๐,๐๐๑-๑๕,๐๐๐ บาท ๑๕,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท สูงกว่า ๒๐,๐๐๐ บาท เมื่อจำแนกเพศช่วงอายุ เป็นรายข้อพบว่า การบริหารงานตามหลักกรรมสังคหัตถ์ ๔ ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ในด้านทาน สูงกว่า ๒๐,๐๐๐ บาท ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ๑๕,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท ด้านปิยวาจา สูงกว่า ๒๐,๐๐๐ บาท รองลงมาคือ ๑๕,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท ด้านอัตถจริยา โดยสูงกว่า ๒๐,๐๐๐ บาท ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ๑๕,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท ด้านสมานัตตตา โดยสูงกว่า ๒๐,๐๐๐ บาท ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ๑๕,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท

๔.๔ ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักกรรมสังคหัตถ์ ๔ ที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ต่างกัน

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารงานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักกรรมสังคหัตถ์ ๔ ทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่าง ตัวแปร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ โดยแสดงการวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่าที (t - test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ตามสมมติฐานที่ ๑ - ๕

สมมุติฐานที่ ๑ ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมสังคหัตถุ ๔ ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๒ แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคิดเห็นต่อการบริหารงานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหัตถุ ๔

การบริหารงานตามหลักธรรมสังคหัตถุ ๔	เพศ	n	\bar{X}	S.D.	t-test	Sig.
๑. ด้านทาน	ชาย	๑๘๔	๓.๕๒	๐.๗๗๔	-๐.๒๓๐	๐.๘๑๘
	หญิง	๑๖๒	๓.๕๓	๐.๕๕๖		
๒. ด้านปิยวาจา	ชาย	๑๘๔	๓.๕๑	๐.๗๔๕	-๑.๔๒๖	๐.๑๕๕
	หญิง	๑๖๒	๓.๕๒	๐.๕๖๙		
๓. ด้านอัตถจริยา	ชาย	๑๘๔	๓.๕๒	๐.๗๕๔	-๑.๐๓๘	๐.๓๐๐
	หญิง	๑๖๒	๓.๕๒	๐.๕๘๓		
๔. ด้านสมานัตตตา	ชาย	๑๘๔	๓.๓๕	๐.๗๘๔	-๐.๓๐๘	๐.๗๕๙
	หญิง	๑๖๒	๓.๔๕	๐.๖๑๑		
รวม	ชาย	๑๘๔	๓.๔๗	๐.๗๘๔	-๐.๖๔๒	๐.๕๒๑
	หญิง	๑๖๒	๓.๕๐	๐.๕๒๗		

จำแนกตามเพศ

* แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

** แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

จากตารางที่ ๔.๑๒ ผลการทดสอบด้วยค่าสถิติ t-test แบบข้อมูล ๒ กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกันอย่างมีนัยสำคัญที่ ๐.๐๕ พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหัตถุ ๔ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหัตถุ ๔ ไม่แตกต่างกัน จึงยอมรับตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

สมมุติฐานที่ ๒ ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรม
สังคหวัตถุ ๔ ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา
แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๓ แสดงการเปรียบเทียบการบริหารงาน ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ
จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ จำแนกตามอายุ

การบริหารงานตาม หลักธรรมสังคหวัตถุ ๔	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
๑. ด้านทาน	ระหว่างกลุ่ม	๓.๘๑๗	๖	.๗๖๓	๐.๒๗๑	๐.๖๐๔
	ภายในกลุ่ม	๑๐๙.๒๘๗	๓๔๐	.๒๗๙		
	รวม	๑๑๓.๑๐๔	๓๔๖			
๒. ด้านปิยวาจา	ระหว่างกลุ่ม	๗.๑๒๖	๖	๑.๑๗๕	๐.๒๗๕	๐.๖๐๑
	ภายในกลุ่ม	๑๑๓.๘๙๕	๓๔๐	.๒๙๑		
	รวม	๑๒๑.๐๒๐	๓๔๖			
๓. ด้านอัตถจริยา	ระหว่างกลุ่ม	๕.๕๑๑	๖	๑.๑๐๒	๐.๑๐๓	๐.๗๔๙
	ภายในกลุ่ม	๑๒๓.๐๕๓	๓๔๐	.๓๖๔		
	รวม	๑๒๘.๕๖๔	๓๔๖			
๔. ด้านสมานัตตตา	ระหว่างกลุ่ม	๖.๐๔๓	๖	๑.๐๐๗	๑.๒๙๔	๐.๒๕๘
	ภายในกลุ่ม	๑๓๕.๖๘๒	๓๔๐	.๓๙๖		
	รวม	๑๔๑.๗๒๕	๓๔๖			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	๕.๒๘๔	๖	๑.๐๕๗	๐.๒๔๑	๐.๖๒๕
	ภายในกลุ่ม	๙๘.๕๘๓	๓๔๐	.๒๙๑		
	รวม	๑๐๓.๘๖๖	๓๔๖			

* แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

** แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

จากตารางที่ ๔.๑๓ พบว่า ประชาชนที่มีอายุ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงาน
ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ โดยรวม
ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๕ ($F=0.241$) ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนที่มีอายุ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงาน ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหัตถ์ ๔ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงยอมรับตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

สมมุติฐานที่ ๓ ประชาชนที่มีระดับอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหัตถ์ ๔ แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๔ แสดงการเปรียบเทียบการบริหารงานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหัตถ์ ๔ จำแนกตามอาชีพ

การบริหารงานตามหลักธรรมสังคหัตถ์ ๔	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
๑. ด้านทาน	ระหว่างกลุ่ม	๑๐.๑๙๒	๗	๑.๒๗๔	๐.๓๒๗	๐.๕๖๘
	ภายในกลุ่ม	๑๐๒.๙๑๒	๓๓๙	.๒๖๕		
	รวม	๑๑๓.๑๐๔	๓๔๖			
๒. ด้านปิยวาจา	ระหว่างกลุ่ม	๑๓.๕๒๗	๗	๑.๖๙๑	๐.๐๕๙	๐.๖๙๑
	ภายในกลุ่ม	๑๐๗.๔๙๓	๓๓๙	.๒๗๖		
	รวม	๑๒๑.๐๒๐	๓๔๖			
๓. ด้านอัตถจริยา	ระหว่างกลุ่ม	๑๕.๒๙๒	๗	๑.๙๑๑	๒.๑๕๖	๐.๑๔๓
	ภายในกลุ่ม	๑๑๓.๒๗๓	๓๓๙	.๒๙๑		
	รวม	๑๒๘.๕๖๔	๓๔๖			
๔. ด้านสมานัตตตา	ระหว่างกลุ่ม	๒๒.๙๒๒	๗	๒.๘๖๕	๐.๑๔๙	๐.๗๐๐
	ภายในกลุ่ม	๑๑๘.๘๐๒	๓๓๙	.๓๐๕		
	รวม	๑๔๑.๗๒๕	๓๔๖			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	๑๔.๖๓๖	๗	๑.๘๒๙	๒.๐๔๗	๐.๑๐๗
	ภายในกลุ่ม	๘๙.๒๓๑	๓๓๙	.๒๖๙		
	รวม	๑๐๓.๘๖๖	๓๔๖			

* แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

** แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

จากตารางที่ ๔.๑๔ พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหัตถ์ ๔ โดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๑ ($F=๒.๐๔๗$) ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงยอมรับตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

สมมุติฐานที่ ๔ ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงาน ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๕ แสดงการเปรียบเทียบการบริหารงานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ จำแนกตามระดับการศึกษาต่างกัน

การบริหารงานตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
๑. ด้านทาน	ระหว่างกลุ่ม	๑๒.๖๔๖	๘	๒.๕๒๙	๒.๑๑๗	๐.๒๖๑
	ภายในกลุ่ม	๑๐๐.๔๕๘	๓๓๘	.๒๕๖		
	รวม	๑๑๓.๑๐๔	๓๔๖			
๒. ด้านปิยวาจา	ระหว่างกลุ่ม	๑๖.๑๔๗	๘	๓.๒๒๙	๑๓.๐๑๕	๐.๗๑๑
	ภายในกลุ่ม	๑๐๔.๘๔๗	๓๓๘	.๒๖๘		
	รวม	๑๒๑.๐๒๐	๓๔๖			
๓. ด้านอัตถจริยา	ระหว่างกลุ่ม	๑๘.๑๑๔	๘	๓.๖๒๓	๖.๗๑๓	๐.๘๙๖
	ภายในกลุ่ม	๑๑๐.๔๕๑	๓๓๘	.๒๘๒		
	รวม	๑๒๘.๕๖๔	๓๔๖			
๔. ด้านสมานัตตตา	ระหว่างกลุ่ม	๑๖.๕๐๘	๘	๓.๓๐๒	๑๔.๐๗๕	๐.๗๒๑
	ภายในกลุ่ม	๑๒๕.๒๑๖	๓๓๘	.๓๑๙		
	รวม	๑๔๑.๗๒๕	๓๔๖			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	๑๕.๓๘๗	๘	๓.๐๗๗	๑๘.๐๓๕	๐.๓๗๒
	ภายในกลุ่ม	๘๘.๔๗๙	๓๓๘	.๒๖๖		
	รวม	๑๐๓.๘๖๖	๓๔๖			

* แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

** แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

จากตารางที่ ๔.๑๕ พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ โดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๑ ($F=๑๘.๐๓๕$) ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงยอมรับตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

สมมุติฐานที่ ๕ ประชาชนที่มีระดับรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๖ แสดงการเปรียบเทียบการบริหารงานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ จำแนกตามมีระดับรายได้ต่อเดือนต่างกัน

การบริหารงานตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
๑. ด้านทาน	ระหว่างกลุ่ม	๒.๑๘๙	๔	.๗๓๐	๒.๕๙๒	๐.๐๕๒
	ภายในกลุ่ม	๑๑๐.๙๑๕	๓๔๒	.๒๘๒		
	รวม	๑๑๓.๑๐๔	๓๔๖			
๒. ด้านปิยวาจา	ระหว่างกลุ่ม	๑.๔๖๐	๔	.๔๘๗	๑.๖๐๓	๐.๑๘๘
	ภายในกลุ่ม	๑๑๙.๕๖๐	๓๔๒	.๓๐๓		
	รวม	๑๒๑.๐๒๐	๓๔๖			
๓. ด้านอัตถจริยา	ระหว่างกลุ่ม	๒.๐๑๔	๔	.๖๗๑	๒.๐๙๐	๐.๑๐๑
	ภายในกลุ่ม	๑๒๖.๕๕๐	๓๔๒	.๓๖๑		
	รวม	๑๒๘.๕๖๔	๓๔๖			
๔. ด้านสมานัตตตา	ระหว่างกลุ่ม	๑.๒๖๐	๔	.๔๒๐	๑.๑๗๘	๐.๓๑๘
	ภายในกลุ่ม	๑๔๐.๔๖๕	๓๔๒	.๓๕๗		
	รวม	๑๔๑.๗๒๕	๓๔๖			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	๑.๔๙๓	๔	.๕๓๑	๒.๐๔๗	๐.๑๐๗
	ภายในกลุ่ม	๑๐๒.๓๙๔	๓๔๒	.๒๖๐		
	รวม	๑๐๓.๘๖๖	๓๔๖			

* แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

** แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

จากตารางที่ ๔.๑๖ พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหัตถ์ ๔ โดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๑ ($F=๒.๐๔๗$) ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหัตถ์ ๔ โดยภาพรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ ๔.๑๗ สรุปผลรวมการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารงานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหัตถ์ ๔ ตามสมมุติฐานที่ ๑-๕ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

สมมุติฐานที่	t	F	Sig.	ผลการศึกษา	
				ยอมรับ	ปฏิเสธ
๑. เพศ	-๐.๖๔๒	-	๐.๕๒๑	✓	
๒. อายุ		๐.๒๔๑	๐.๖๒๕	✓	
๓. อาชีพ		๒.๐๔๗	๐.๑๐๗	✓	
๔.ระดับการศึกษาสูงสุด		๑๘.๐๓๕	๐.๓๗๒	✓	
๕. ระดับรายได้ต่อเดือน		๒.๐๔๗	๐.๑๐๗	✓	

จากตารางที่ ๔.๑๗ ประชาชนที่มีสถานภาพและปัจจัยส่วนบุคคล จากผลการวิจัยสามารถสรุป ได้ดังนี้

๑. ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหัตถ์ ๔ โดยภาพรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับตามสมมุติฐาน

๒. ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหัตถ์ ๔ โดยภาพรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับตามสมมุติฐาน

๓. ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหัตถ์ ๔ โดยภาพรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับตามสมมุติฐาน

๔. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาสูงสุดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหัตถุ ๔ โดยภาพรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับตามสมมุติฐาน

๕. ประชาชนที่มีระดับรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหัตถุ ๔ โดยภาพรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับตามสมมุติฐาน

๔.๕ วิเคราะห์ปัญหา ในการบริหารงานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหัตถุ ๔

ปัญหาของการบริหารงานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหัตถุ ๔ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ต้องให้บริการต่อสังคม และประชาชนทั่วไป ผู้วิจัยได้ศึกษาการบริหารงานและทราบถึงปัญหา ดังนี้

๑) ด้านทาน นโยบายที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนช่วยเหลือประชาชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตยังไม่มีแผนปฏิบัติการรองรับหรือให้การสนับสนุนอย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน กิจกรรมโครงการต่างๆ ที่ให้การส่งเสริมสนับสนุน เช่น ทุนการศึกษา การสงเคราะห์ผู้ยากไร้ หรือผู้สูงอายุยังไม่ครอบคลุมทุกหมู่บ้านของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์

๒) ด้านปิยวาจา ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ไม่สามารถตอบข้อซักถาม หรือชี้แจงแนะนำประชาชนที่เข้ามาปรึกษาปัญหาต่างๆ ได้อย่างชัดเจน เนื่องจากความเข้าใจของประชาชนในพื้นที่ต่อการบริหารงานของเทศบาลมีความเข้าใจที่ไม่เหมือนกัน เพราะระดับการศึกษาของประชาชนในพื้นที่มีความหลากหลาย

๓) ด้านอรรถจริยา ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ยังขาดการประเมินผลและติดตามผลของโครงการต่างๆ อย่างเป็นระบบ ขาดการรายงานผลการปฏิบัติงานให้ประชาชนในพื้นที่รับทราบอย่างทั่วถึง โดยเฉพาะในด้านสาธารณสุขประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ

๔) ด้านสมานัตตตา ประชาชนในพื้นที่มองถึงการดำเนินงานของเทศบาลยังไม่เท่าเทียมกัน เนื่องจากงบประมาณที่จัดสรรให้แต่ละหมู่บ้านไม่เท่ากัน และการมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาต่างๆ เทศบาลจะให้ความสำคัญกับหมู่บ้านที่มีประชากรมากที่สุดเป็นสำคัญ จึงให้ประชาชนในหมู่บ้านที่มีจำนวนประชากรน้อยกว่าเกิดความไม่พอใจในการทำงานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์

๔.๖ วิเคราะห์อุปสรรค ในการบริหารงานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔

๑. ด้านทาน

นโยบายเกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนในการช่วยเหลือประชาชน การชี้แจงหรือการชี้แนะของเจ้าหน้าที่ไม่ชัดเจน ไม่กระจ่างเท่าที่ควร ความช่วยเหลือ และการเสียสละ เอื้อเฟื้อยังมีข้อจำกัดในเรื่องระเบียบข้อบังคับของเทศบาลระดับตำบลซึ่งเกี่ยวข้องกับจำนวนงบประมาณที่มีจำกัด จึงเป็นเหตุให้การช่วยเหลือประชาชนเป็นไปด้วยความล่าช้า ไม่ทันเหตุการณ์

๒. ด้านปิยวาจา

กิจกรรม/โครงการส่งเสริมและสนับสนุนประชาชนเกี่ยวกับการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร อบรมพนักงานให้มีอัธยาศัย การพูดจาควรมีการชี้แนะให้ประชาชนและพนักงานเข้าใจในสิ่งที่พูด การจัดอบรมเพื่อปรับปรุงทัศนคติของการสื่อสาร

๓. ด้านอัตถจริยา

นโยบายส่งเสริมและสนับสนุนด้านการบำเพ็ญประโยชน์ต่อประชาชน หรือสาธารณประโยชน์ การบำเพ็ญประโยชน์ต่อประชาชนยังไม่มีครบทุกด้าน การให้ความร่วมมือของเจ้าหน้าที่ยังไม่เต็มประสิทธิภาพ ยังไม่มีการติดตามและประเมินผล

๔. ด้านสมานัตตตา

การเลือกปฏิบัติกับผู้มาใช้บริการ ไม่เท่าเทียมกันและไม่เสมอภาค ประชาชนคนธรรมดา และกับคนที่มีฐานะจะพูดไม่เหมือนกันกับบริการต่างกัน

๔.๗ ผลของการนำหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ในการบริหารงาน ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔

จากปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการบริหารงานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ จะเห็นได้ว่า การบริหารงานจะมีดียิ่งขึ้น หากมีการปรับประยุกต์หลักการบริหารงานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ คือ ทาน ปิยวาจา อัตถจริยา สมานัตตตา เพราะปัจจัยหลัก คือ ประชาชนต้องการบริการที่ดีจากเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ ดังจะเห็นได้ว่า ประชาชนที่ใช้บริการของเทศบาล ต้องการให้ทางเทศบาลให้การบริการ และการช่วยเหลือแก่ประชาชนด้วยความเสียสละ ด้วยความเต็มใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ตลอดจนให้คำแนะนำและชี้แนะที่ดีแก่ประชาชน (คือ ด้านทาน) ประชาชนต้องการให้เทศบาล มีการพูดด้วยวาจาสุภาพ ไพเราะ น่าฟัง พูดจา เหมาะสมกับประชาชนที่ใช้บริการ หรือติดต่อ (คือ ด้านปิยวาจา) ประชาชนต้องการให้เทศบาล มีการทำประโยชน์ ช่วยเหลือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ด้วยการทุ่มเท

ร่างกาย แรงใจ บำเพ็ญสาธารณประโยชน์ ตลอดจนช่วยแก้ไข ปรับปรุง การสงเคราะห์ทุกชนิด (คือ อุตถจริยา) และประชาชนต้องการให้เทศบาล ให้ความเสมอภาค ปฏิบัติต่อผู้มาติดต่อที่เทศบาล อย่างยุติธรรมเท่าเทียม (คือ ด้านสมานัตตตา) หากมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องด้านสังคหวัตถุ ๔ ย่อมช่วยทำให้การบริหารงานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ให้เป็นที่พึงพอใจแก่ประชาชนที่ใช้บริการได้อย่างยั่งยืน

๔.๘ ผลการสัมภาษณ์ การบริหารงานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔

ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ซึ่งประกอบด้วย นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ รองนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ สมาชิกสภาเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา จำนวน ๗ คน คัดเลือกด้วยวิธีการเจาะจงเลือก (Purposive sampling) โดยกำหนดเกณฑ์การคัดเลือก (Inclusion criteria) ประกอบด้วยเป็นผู้นำชุมชนในสนามวิจัย อนุญาตให้เก็บข้อมูลมีวิถีชีวิต และอยู่จริงในสนามวิจัย

จากภาพรวมในการบริหารงานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ทั้ง ๔ ด้าน เทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ หากใช้หลักการดำเนินงานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ในการบริหารงาน เชื่อว่าประชาชนจะได้รับคามพึงพอใจ และได้รับประโยชน์สูงสุด^๑ ซึ่งจะต้องตั้งใจทำความดี แต่อย่าหวังผลตอบแทน แยกแยะงานให้ชัดเจน จัดสรรงบประมาณให้ชัดเจน, จัดอบรมบุคลากรให้เกิดความเชี่ยวชาญเฉพาะทางให้มากขึ้น ให้บริการประชาชนในทุกด้าน ทำเป็นกิจวัตรเป็นปกติ จะไม่เก้อเขิน การเป็นหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้หมายความว่า จะต้องดูดี รังแกคนอื่น ไม่ว่าจะเป็คำพูด กิริยา ท่าทาง จิตใจประชาชน ควรประเมินศักยภาพการทำงาน หรือการปฏิบัติงานของข้าราชการ พนักงานในองค์กรอย่างจริงจัง และที่สำคัญควรจัดฝึกอบรม เพื่อเพิ่มความรู้ให้เป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพราะเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ถูกใช้งานใช้ทำหลายหน้าที่ จึงไม่มีความรู้ด้านนั้น ๆ ที่เชี่ยวชาญ มีการปรับทัศนคติข้าราชการ พนักงานในองค์กรให้คิดเสมอว่าประชาชนผู้มาติดต่อใช้บริการที่เทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ เป็นผู้ที่ดีอดร้อนมาขอรับความช่วยเหลือและข้อเสนอแนะ ให้คิดเสมอว่าประชาชนทุกคนเป็นเสมือนญาติ

^๑สัมภาษณ์ นายสมบุญ บัวเขียว, นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์, ๑๙ มิถุนายน

ของตนมีการตื่นตัว ตระหนักถึงความรับผิดชอบในหน้าที่ของตน มีการยึดหยุ่นในการทำงานปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์^๒

สรุปได้ว่า การบริหารงานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหัตถุ ๔ โดยภาพรวม ทั้ง ๔ ด้าน ในทางการบริหารงาน เชื่อว่าประชาชนจะได้รับความพึงพอใจและได้รับประโยชน์สูงสุด หากบริการประชาชนในทุกด้าน ทำเป็นกิจวัตร เป็นปกติจะไม่ก่อเงิน ควรประเมินศักยภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการอย่างจริงจัง ควรจัดฝึกอบรมเพื่อเพิ่มความรู้ให้เป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน มีการปรับทัศนคติข้าราชการ พนักงานในองค์กรให้คิดเสมอว่าประชาชนผู้มาติดต่อใช้บริการที่เทศบาลตำบลเจริญราษฎร์เป็นเสมือนญาติของตน

๑. ด้านทาน

การบริหารงานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหัตถุ ๔ ด้านทาน โดยภาพรวมสำหรับในด้านนี้ อยู่ในระดับปานกลาง จะต้องเพิ่มความเข้มข้น และเพิ่มประสิทธิภาพในการในงานด้านบริการ^๓ คือ

๑) เน้นการบริการที่รวดเร็วประทับใจ

๒) มีการจัดทำโครงการเคาะประตูบ้านเยี่ยมประชาชน สร้างความเชื่อมั่นและศรัทธาให้กับประชาชน

๓) โครงการรับแจ้งความนอกสถานที่เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน

๔) โครงการ ช่วยเหลือผู้สูงอายุที่เจ็บป่วยช่วยเหลือตนเองไม่ได้ ซึ่งทานหรือการให้บริการแก่ประชาชนที่มาใช้บริการของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ ผู้ปฏิบัติควรระลึกเสมอว่าเป็นหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติ และควรคิดว่า เป็นการช่วยเหลือประชาชน ผู้มาขอรับใช้บริการ ดังนั้นจึงควรต้องตั้งใจ และเสียสละอย่างยิ่งที่จะให้บริการประชาชน ทั้งนี้ให้ประชาชนเกิดความสุข ความพึงพอใจสูงสุด นั่นคือ อานิสงส์ที่ได้รับทันที เพราะในการบริการให้เกิดความประทับใจแก่ผู้มารับบริการย่อมส่งผลถึงความสุขของผู้ให้บริการด้วยเช่นกัน^๔

สรุปได้ว่า ด้านทาน ต้องเพิ่มความเข้มข้นและเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานด้านบริการ คือ เน้นการบริการที่รวดเร็วประทับใจ การให้บริการแก่ประชาชนที่มาใช้บริการของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ การปฏิบัติหน้าที่ควรระลึกเสมอว่า เป็นหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติ

^๒สัมภาษณ์ นายเงิน ปัญสุวรรณ, รองนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์, ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๐.

^๓สัมภาษณ์ นายวุฒิชัย จันเพย, กำนันตำบลเจริญราษฎร์, ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๐.

^๔สัมภาษณ์ นายพีรตณย์ อินจันทร์, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๒, ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๐.

และควรคิดว่าเป็นการช่วยเหลือประชาชน ผู้มาขอรับใช้ บริการ ดังนั้น จึงควรต้องตั้งใจและเสียสละอย่างเต็มที่ที่จะให้บริการประชาชนเพื่อสร้างความเชื่อมั่นและศรัทธาให้กับประชาชน

๒. ด้านปียวาจา

การบริหารงานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ด้านปียวาจา โดยภาพรวมสำหรับในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง ควรจะต้องปรับปรุง เนื่องจากการปฏิบัติงานของพนักงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชนตลอดเวลา^๕ เนื่องจากประชาชนที่มาติดต่อที่เทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ มักจะเป็นผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนมาแล้ว ดังนั้นเรื่องการพูดจากับประชาชนที่มาใช้บริการโดยใช้วาจาที่อ่อนหวานและสุภาพ เพราะเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ต้องปฏิบัติงานเกี่ยวกับประชาชนโดยตรง ประชาชนเหมือนกับผู้ที่ หนีร้อนมาพึ่งเย็น คือไม่สามารถแก้ปัญหาได้ จึงมาเพื่อให้เจ้าหน้าที่ช่วยแนะนำหาแนวทางการแก้ไขปัญหา หรือ เสนอแนะแนวทางที่จะทำให้ประชาชน รู้สึกสบายใจ คลายความทุกข์และมีกำลังใจการพูดจาพาที เป็นเสมือนหน้าต่างตาแรกของตัวเอง ควรจะต้องรู้จักการพูดจาที่ไพเราะ จริงใจ ไม่หยาบคาย ไม่รุนแรง แม้ว่าตนเองจำเป็นต้องเป็นข้าราชการหรือพนักงานก็ต้องรู้จัก “อ่อนน้อม แข็งใจ” ปรากฏจากอดีตต่อประชาชนผู้มาใช้บริการ ซึ่งจะส่งผลถึงสิ่งที่จะเอ่ยออกมาให้รู้สึกเสมอกับคำว่า “อกเขา อกเรา” หรือ “ใจเขา ใจเรา” เราอยากเจอคนพูดที่ไพเราะเพียงใด เขาก็อยากเจอคำพูดไพเราะเช่นกัน ฉะนั้น จงใช้วาจาที่สุภาพ อ่อนน้อม จะช่วยรักษาโลกนี้ให้ดีขึ้น

สรุปได้ว่า ด้านปียวาจา ควรจะต้องปรับปรุงโดยใช้ วาจาที่อ่อนหวาน ไพเราะ จริงใจ และสุภาพ ไม่หยาบคาย ไม่รุนแรง เพราะเจ้าหน้าที่ต้องปฏิบัติงานเกี่ยวกับประชาชนโดยตรง ต้องรู้จัก “อ่อนน้อม แข็งใจ” เพราะการปฏิบัติงานของข้าราชการ หรือพนักงานมีความเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชนตลอดเวลา เนื่องจากประชาชนที่มาติดต่อที่เทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ มักจะเป็นผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนมาแล้ว จึงควรมีการพูดจาดีกับประชาชนตามที่ผู้บังคับบัญชากำชับมา

๓. ด้านอัตถจริยา

การบริหารงานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ด้านอัตถจริยา โดยภาพรวมสำหรับในด้านนี้ อยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ มีโครงการช่วยเหลือประชาชนในด้านต่างๆ เช่น ให้คำแนะนำชาวบ้านใน

^๕ สัมภาษณ์ นายสำราญ จักป้อ, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๓, ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๐.

ชุมชนให้ความช่วยเหลือชาวบ้านผู้ได้รับบาดเจ็บ ผู้สูงอายุส่งโรงพยาบาล เมื่อได้รับแจ้งเหตุทางโทรศัพท์ หรือทางไลน์

นอกจากนี้ ยังมีการดำเนินการเพื่อให้เทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ ข้าราชการ พนักงาน ในองค์กร กระทำตนให้เป็นประโยชน์ คือ

๑. ปรับภูมิทัศน์ของเทศบาลตำบล
๒. จัดสร้างทางเดินให้แก่ผู้พิการ และสถานที่จอดรถให้แก่ผู้พิการ
๓. จัดจุดน้ำดื่มบริการประชาชน
๔. จัดพนักงานให้คำปรึกษาข้อกฎหมายและให้คำแนะนำ
๕. จัดจุดบริการรับแจ้งปัญหานอกสถานที่ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน
๖. รับส่งผู้ป่วยและผู้สูงอายุไร้ญาติเข้ารับบริการในโรงพยาบาล

สรุปได้ว่า ด้านอัตถจริยา สำหรับในด้านนี้ อยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ มีโครงการช่วยเหลือประชาชนในด้านต่าง ๆ การช่วยเหลือผู้สูงอายุ ส่งโรงพยาบาล การช่วยเหลือชาวบ้านผู้ได้รับบาดเจ็บเมื่อได้รับแจ้งเหตุทางโทรศัพท์หรือทางไลน์

๔. สมานัตตตา

การบริหารงานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ด้านสมานัตตตา โดยภาพรวมสำหรับในด้านนี้ อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง เนื่องจากการควบคุมและตรวจสอบจากผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นสม่ำเสมอ ยึดหลักคุณธรรมโดยบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด และเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ จะต้องเน้นไปอย่างแนวทางเดียวกัน การปฏิบัติตนตามหน้าที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการให้เกิดความเสมอภาค ความยุติธรรมนั้นเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง เพราะคำว่า เทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ คือ กระบวนการยุติธรรม หรือด้านแรกของกระบวนการยุติธรรม ฉะนั้น จงใช้หรือให้ใช้ความระมัดระวังอย่างยิ่ง หากแต่การที่จะยังความเสมอภาค ความยุติธรรม เราต้องทำเป็นกิจวัตร ทำเป็นจรรยาบรรณอย่างแท้จริง ไม่ถือว่าใครจะมีอำนาจ รวย หรือจน เมื่อเขาหวังพึ่งพาเราซึ่งเป็นข้าราชการ หรือพนักงาน ต้องทำตัวเป็นกลาง ไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด และหากมีความจำเป็นที่จะไกล่เกลี่ยปัญหา ก็ควรมีให้ใช้หน้าที่เพื่อรับหรือเรียกเรื่องเอาสิ่งใดจากคู่กรณี^๖

สรุปได้ว่า ด้านสมานัตตตา สำหรับในด้านนี้อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง เพราะมีการควบคุมและตรวจสอบจากผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นสม่ำเสมอ ยึดหลักคุณธรรม โดยบังคับใช้กฎหมาย

^๖ สัมภาษณ์ นายประเทือง ทองดี, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๔, ๒๓ มิถุนายน ๒๕๖๐.

^๗ สัมภาษณ์ นายเกษม ใจบุญทา, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๕, ๒๓ มิถุนายน ๒๕๖๐.

อย่างเคร่งครัดและเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ จะต้องเน้นไปอย่างแนวทางเดียวกัน การปฏิบัติตนตามหน้าที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการให้เกิดความเสมอภาค

ทิศทางการดำเนินงานด้านการบริหารงานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหัตถุ ๔ ในสถานการณ์ปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต ข้อชี้แนะทิศทางการบริหารงานตามหลักสังคหัตถุ ๔ ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต โดยสรุปหากใช้หลักการทำงานตามหลักสังคหัตถุ ๔ ในทางการบริหารงาน เชื่อว่าประชาชนจะได้รับความพึงพอใจและได้รับประโยชน์สูงสุด และเพื่อให้การบริหารจัดการมีประสิทธิภาพควรที่จะแยกแยะงานให้ชัดเจน จัดสรรงบประมาณให้ชัดเจน, จัดอบรมบุคลากรให้เกิดความเชี่ยวชาญเฉพาะทางให้มากขึ้น ควรแยกงานแต่ละอย่างให้เป็นเอกภาพลดขั้นตอนปฏิบัติงานลงหรือยกเลิกขั้นตอนบางอย่างไป ควรประเมินศักยภาพการทำงานหรือการปฏิบัติงานของข้าราชการ พนักงานในองค์กรอย่างจริงจัง และที่สำคัญ ควรจัดฝึกอบรมเพื่อเพิ่มความรู้ให้เป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพราะข้าราชการ พนักงานในองค์กร ถูกใช้งานใช้ทำหลายหน้าที่จึงไม่มีความรู้ด้านนั้น ๆ ที่เชี่ยวชาญ มีการปรับทัศนคติข้าราชการให้คิดเสมอว่า ประชาชนผู้มาติดต่อใช้บริการที่เทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ เป็นผู้ที่ดีอดร้อนมาขอรับความช่วยเหลือ และขอเสนอแนะ ให้คิดเสมอว่าประชาชนทุกคนเป็นเสมือนญาติของตน

- มีการตื่นตัว ตระหนักถึงความรับผิดชอบในหน้าที่ของตน
- มีการยืดหยุ่นในการทำงาน ปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์
- ผูกมิตรกับชาวบ้าน ประชาชน เพื่อที่จะได้รับข้อมูลที่เป็นประโยชน์มาใช้ในการปฏิบัติงาน เช่น ข้อมูลผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด และแหล่งอบายมุขต่าง ๆ

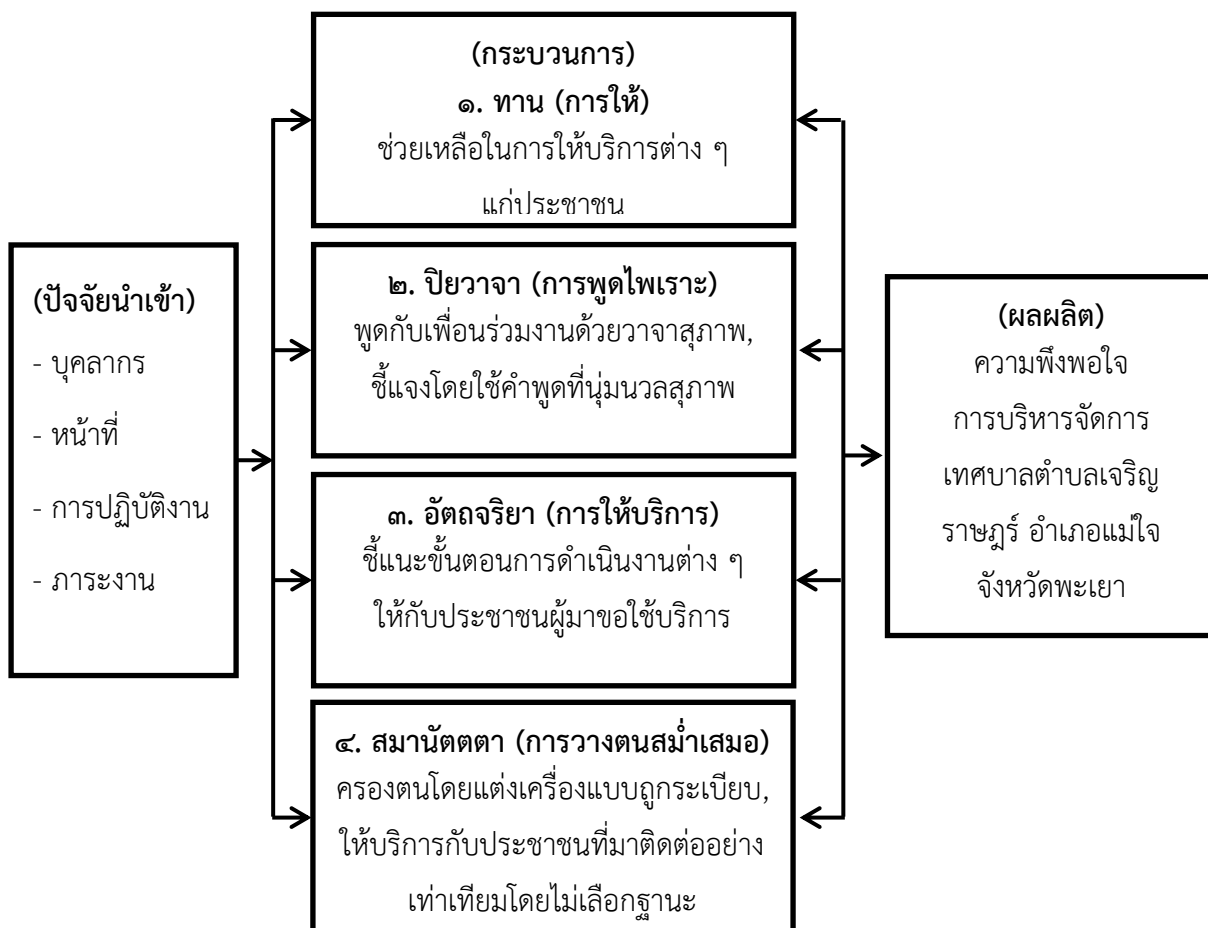
การปฏิบัติตามหลักสังคหัตถุธรรมควรทำเป็นกิจวัตรเป็นปกติ จะไม่เก้อเขิน การเป็นเทศบาลตำบลมิได้หมายความว่า จะต้องดุขัน รังแกคนอื่น ไม่ว่าจะเป็นคำพูด กิริยา ท่าทาง หรือทำร้ายร่างกาย จิตใจประชาชน แนวโน้มการใช้หลักพุทธศาสตร์ เช่นนี้ควรจะต้องธำรงสืบไว้ อย่าได้ทำกันเล่นๆ หรือทำแค่ให้ผ่านๆ ไป ควรทำเป็นปกติวิสัยและให้มีผลต่อความก้าวหน้าทางราชการ มิใช่ใช้วิสัยอย่างอื่นในการเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่ง สรุปคือ ให้ใช้ระบบคุณธรรมจริยธรรมให้มาก ๆ อย่าทำแต่พูดเล่น ๆ กัน ปฏิบัติกันจริง ๆ จัง ๆ เสียที ให้ประชาชนตัดสินใจในการทำการงานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ด้วยการประเมินที่มีต่อมาเตรียมกันอีก ประเทศชาติได้เจริญรุ่งเรืองจะต้องตั้งใจทำความดี แต่อย่าหวังผลตอบแทน ปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์

สรุปได้ว่า หากใช้หลักการทำงานตามหลักสังคหัตถุ ๔ ในทางการบริหารงาน ในปัจจุบันและอนาคต เชื่อว่าประชาชนจะได้รับความพึงพอใจและได้รับประโยชน์สูงสุด ให้ใช้ระบบคุณธรรมจริยธรรมอย่างจริงจัง มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการ พนักงานในองค์กร

จะต้องตั้งใจทำความดี โดยไม่หวังผลตอบแทน จัดอบรมบุคลากรให้เกิดความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง ให้มากขึ้นควรแยกงานแต่ละอย่างให้เป็นเอกภาพ ลดขั้นตอนปฏิบัติงานลงหรือยกเลิกขั้นตอนบางอย่างไป

สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การบริหารงานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔” ซึ่งจากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ตำราผลงานทางวิชาการและงานวิจัยต่าง ๆ นำมารวบรวมเรียบเรียงไว้ในงานวิจัยเล่มนี้ และจากการที่ได้ทำการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ และลงพื้นที่ทำการวิจัย ผู้วิจัยได้สรุปองค์ความรู้จากการวิจัยได้ ดังนี้ จากผลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยนำมาสรุปเป็นองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีระบบ System theory ในรูปแบบของแผนภาพ ดังแผนภาพที่ ๔.๑

แผนภาพที่ ๔.๑ สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ของเทศบาล ตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา การศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาใช้รูปแบบแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งเป็นวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ และการสัมภาษณ์เชิงลึก (Qualitative Research) ซึ่งเป็นวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยได้มีการสัมภาษณ์เพิ่มเติม เพื่อความสมบูรณ์ในการนำเสนองานวิจัย ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น ๔ ตอน มีรายละเอียด ดังนี้

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ของเทศบาล ตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา” มีวัตถุประสงค์ ๑. เพื่อศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ๒. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคการบริหารงานตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา จำแนกปัจจัยตามส่วนบุคคล ๓. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา เป็นการศึกษาแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ที่เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งศึกษา จากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่มาใช้บริการกับเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา จำนวน ๓๔๖ คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา ได้แก่ หาค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD.) การวิเคราะห์ข้อมูล

แบบสอบถามปลายเปิด ผู้วิจัยจะทำการจัดกลุ่มข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถามตามสาระสำคัญของแบบสอบถามปลายเปิด จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละและการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ที่เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยผู้วิจัยได้จัดกลุ่มข้อมูลตามสาระสำคัญของประเด็นการสัมภาษณ์ที่กำหนดไว้ (Data Grouping) จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท (Content Analysis Technique) ผลการวิจัยสามารถนำมาสรุปอภิปรายผลและมีข้อเสนอแนะดังนี้

๕.๑ สรุปผลวิจัย

การบริหารงานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยาตามหลักธรรมสังคหัตถ์ ๔ ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยทั้ง ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านทาน (การช่วยเหลือ/สนับสนุน) ด้านปิยวาจา (การพูดจา/สื่อสาร) ด้านอัทธจริยา (การให้บริการ) ด้านสมานัตตตา (การปฏิบัติสม่ำเสมอ/เสมอภาค/ยุติธรรม) ไว้ดังนี้

๕.๑.๑ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีสถานภาพเป็นผู้ชาย จำนวน ๑๘๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๒ มีอายุระหว่าง ๕๑ - ๖๐ ปี จำนวน ๙๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๙ มีอาชีพรับจ้าง จำนวน ๑๖๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๖ มีวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น/ปวช. จำนวน ๑๔๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๓ มีรายได้ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๓๒๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๗.๑

๕.๑.๒ การบริหารงานตามหลักธรรมสังคหัตถ์ ๔ ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา

สำหรับประชาชนที่มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมสังคหัตถ์ ๔ ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทั้ง ๔ ด้านอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับได้ดังนี้ ๑) ด้านปิยวาจา ๒) ด้านทาน ๓) ด้านสมานัตตตา และ ๔) ด้านอัทธจริยา เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสรุป ได้ดังนี้

๑. ด้านปิยวาจา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๕๐) เมื่อพิจารณาในรายประเด็นแต่ละข้อคำถาม พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง

๒. ด้านทาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๕๐) เมื่อพิจารณาในรายประเด็นแต่ละข้อคำถาม พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง

๓. ด้านสมานัตตตา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๔๓) เมื่อพิจารณาในรายประเด็นแต่ละข้อคำถาม พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง

๔. ด้านอัทธจริยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๑๕) เมื่อพิจารณาในรายประเด็นแต่ละข้อคำถาม พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง

**๕.๑.๓ ผลการเปรียบเทียบทัศนคติของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรม
สังคหวัตถุ ๔ ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา จำแนกตามปัจจัยส่วน
บุคคล**

๑) เพศ ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรม
สังคหวัตถุ ๔ ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา โดยภาพรวม พบว่า
ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

๒) อายุ ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรม
สังคหวัตถุ ๔ ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา โดยภาพรวม พบว่า
ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

๓) อาชีพ ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความเห็นต่อการบริหารงานตาม
บริหารงานตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา
โดยภาพรวมพบว่า ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า
ไม่แตกต่างกัน

๔) วุฒิการศึกษา ประชาชนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความเห็นต่อการ
บริหารงานตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา
โดยภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า
ไม่แตกต่างกัน

๕) รายได้ ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความเห็นต่อการบริหารงานตาม
หลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา โดยภาพรวม
พบว่า ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

**๕.๑.๔ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรม
สังคหวัตถุ ๔ ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามความเห็นของ
ประชาชน สรุปได้ดังนี้**

๑. ด้านทาน

ปัญหา อุปสรรค

ข้าราชการ พนักงานในองค์กร ยังมีการให้ความช่วยเหลือประชาชนล่าช้า การให้
ความกระจ่างในรายละเอียดข้อมูลของโครงการยังไม่ชัดเจน ด้านการช่วยเหลือประชาชนด้วยความ
เสียสละ ความเห็นใจ และเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ยังมีไม่มากเท่าที่ควร

ข้อเสนอแนะ

ควรมีการช่วยเหลือประชาชน เป็นไปด้วยความรวดเร็วจริงใจเสียสละ เห็นอกเห็นใจ และเอื้อเฟื้อต่อผู้รับบริการ อีกทั้งควรให้ความกระจ่างในรายละเอียดข้อมูลของโครงการต่าง ๆ อย่างชัดเจน

๒. ด้านปียวจา

ปัญหา อุปสรรค

จากการติดต่อกับประชาชน พบว่าข้าราชการ พนักงานในองค์กรบางคน ยังใช้คำพูดที่ไม่เหมาะสม ทำให้ประชาชนที่มาใช้บริการเกิดการไม่ประทับใจในการบริการของฝ่ายงานนั้น ๆ หรือบุคคลบางฝ่ายในองค์กร

ข้อเสนอแนะ

ควรมีการทำแบบประเมินความพึงพอใจ และข้อเสนอแนะในการใช้ถ้อยคำของข้าราชการ พนักงานในองค์กร เพื่อนำมาปรับปรุง และพัฒนาให้เกิดผลดีทั้งสองฝ่าย

๓. ด้านอัตถจริยา

ปัญหา อุปสรรค

ด้านการช่วยเหลือผู้ประสบภัย ยังขาดการเตรียมความพร้อม จึงทำให้การช่วยเหลือเกิดการล่าช้า ไม่ทันเหตุการณ์ และช่วยเหลือไม่ทั่วถึง

ข้อเสนอแนะ

ผู้บริหารควรมีแผนงาน กำกับ ติดตามด้านการเตรียมความพร้อมในการช่วยเหลือประชาชน เมื่อเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉิน หรือประชาชนได้รับภัยพิบัติต่าง ๆ ได้ทันทั่วถึง

๔. ด้านสมานัตตตา

ปัญหา อุปสรรค

ประชาชนบางคนไม่ได้รับความเสมอภาคด้านการให้บริการจากราชการ พนักงานในองค์กรมีการเลือกปฏิบัติ การติดต่อกับงานจึงเกิดความล่าช้าเนื่องจากการไม่มีการจัดลำดับคิว ก่อน-หลังของประชาชนที่มาใช้บริการ

ข้อเสนอแนะ

ควรมีการจัดลำดับ ก่อน-หลัง ของผู้มาใช้บริการ เพื่อความเป็นระเบียบและความเสมอภาคในการรับบริการ และควรมีการจัดอบรมบุคลากรในหน่วยงานให้ความรู้ในด้านการให้บริการประชาชน และความเสมอภาคโดยมีการติดตามประเมินผลในการทำงานหลังการอบรม

๕.๒ อภิปรายผลวิจัย

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยตามประเด็นจึงได้สรุปความเห็นของประชาชนที่ใช้บริการที่เทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา

ผลการศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน ผู้ศึกษาวิจัยได้แยกประเด็นการอภิปรายประสิทธิภาพการบริหารงานตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ดังนี้

๑) **ด้านทาน** พบว่า ด้านทานของการบริหารงานตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ภาพรวมในด้านทานอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยของ (\bar{X}) เท่ากับ ๓.๕๐ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนมีความเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา อยู่ในระดับปานกลาง โดยเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ ให้บริการด้านให้คำปรึกษาด้านกฎหมายและให้ความรู้คำแนะนำอย่างถูกต้อง ยุติธรรมเสมอภาค มีป้ายบอกโครงสร้างที่ระบุผู้รับผิดชอบในแต่ละส่วนงานภายในเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์แก่ประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดนัย วงศ์อมรรัตน์^๑ ได้วิจัยเรื่อง เรื่องความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของสภานายความตามหลักสังคหวัตถุ ๔ พบว่า ความพึงพอใจในการให้บริการของสภานายความตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ได้แก่ ด้านทาน ด้านปิยวาจา ด้านอัตถจริยา และด้านสมานัตตตา พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกรายเป็นด้าน แล้วพบว่า ความพึงพอใจในบริการของสภานายความตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ทุกด้าน อยู่ในระดับมาก

๒) **ด้านปิยวาจา** พบว่า ด้านปิยวาจาของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ภาพรวมในด้านปิยวาจาอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ ๓.๕๐ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนมีความเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา อยู่ในระดับปานกลาง โดยเจ้าหน้าที่ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ ครอบงำโดยให้บุคลากรของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ มีการควบคุมอารมณ์เมื่อโกรธหรือไม่พอใจ ไม่ให้พูดส่อเสียด เสแสร้งหรือพูดถ้อยคำที่ไม่สุภาพต่อผู้ใช้บริการ เจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ ให้บุคลากรใช้คำพูดต่อเพื่อนร่วมงาน ด้วยวาจาสุภาพ

^๑ ดนัย วงศ์อมรรัตน์, “ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของสภานายความตามหลักสังคหวัตถุ ๔”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓).

ไพเราะน่าฟัง เจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ พุดเจรจารับแจ้งความ ไม่กล่าววาจาล่วงเกินหรือดูถูกหรือไม่สุภาพเหมาะสมต่อผู้ใช้บริการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พุกษา พุทธิรักษ์^๒ ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการสหกรณ์การเกษตรตามหลักสังคหวัตถุ ๔ กรณีศึกษาสหกรณ์การเกษตรในเขตจังหวัดนครนายก” พบว่า การบริหารจัดการสหกรณ์โดยหลักสังคหวัตถุ ๔ ทั้ง ๔ ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ที่ยังคงมีระดับการปฏิบัติน้อย ได้แก่ สหกรณ์ได้ให้ความช่วยเหลือและให้สวัสดิการต่าง ๆ แก่สมาชิกอย่างเหมาะสมและพอเพียง เมื่อเห็นสมาชิกโกรธ หรือไม่พอใจในการมาใช้บริการของสหกรณ์ ก็ช่วยพุดจาให้เข้าใจ และหายโกรธเจ้าหน้าที่ช่วยเหลืองานของสมาชิกในชุมชนทุกครั้งที่มีโอกาส และเจ้าหน้าที่ได้มีการใช้เครื่องใช้ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ของสำนักงานอย่างประหยัดและเหมาะสม และทำให้ทราบถึงปัญหาอุปสรรค พร้อมทั้งแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการสหกรณ์การเกษตรได้สอดคล้องกับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น

๓) ด้านอัตถจริยา พบว่า ด้านอัตถจริยา เทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ภาพรวมในด้านอัตถจริยาอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยของ (\bar{X}) เท่ากับ ๓.๑๕ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลเจริญราษฎร์มีการประสานงานการให้บริการที่เทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ได้อย่างรวดเร็ว เจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลเจริญราษฎร์คอยอำนวยความสะดวกและชี้แนะขั้นตอนในการดำเนินการ หรือติดต่อกับเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชินวุฒิ ตั้งวงษ์เลิศ^๓ ได้วิจัยเรื่อง “ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการในสถานีตำรวจในเขตพื้นที่กองบังคับการตำรวจนครบาล ๙” พบว่า มีความพอใจในระดับมากเรียงลำดับคือ ด้านการให้ ความมั่นใจ ด้านความน่าเชื่อถือ ด้านการดูแลเอาใจใส่ และด้านการตอบสนอง ส่วนด้านรูปลักษณ์ พบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง สำหรับปัญหาที่ประชาชนพบในการให้บริการ ลำดับแรก คือ จำนวนเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่เพียงพอกับจำนวนประชาชนที่ไปใช้บริการจึงให้บริการล่าช้า

๔) ด้านสมานัตตตา พบว่า ด้านสมานัตตตาของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ภาพรวมในด้านสมานัตตตาอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยของ (\bar{X})

^๒พุกษา พุทธิรักษ์, “การบริหารจัดการสหกรณ์การเกษตรตามหลักสังคหวัตถุ ๔ : กรณีศึกษาสหกรณ์การเกษตรในเขตจังหวัดนครนายก”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๒.

^๓ชินวุฒิ ตั้งวงษ์เลิศ, “ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการในสถานีตำรวจในเขตพื้นที่กองบังคับการตำรวจนครบาล ๙”, *วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๐).

เท่ากับ ๓.๔๓ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปณณธร เจริญชยพฤษ์^๕ ได้วิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ ๔ เพื่อสร้างความผูกพันต่อองค์กร : กรณีศึกษาโรงพยาบาลกรุงเทพ” พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านสมานัตตตา อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า เจ้าหน้าที่ครองตนโดยแต่งเครื่องแบบชุดแต่งกายถูกระเบียบสะอาด สุภาพ และเหมาะสมกับการเป็นข้าราชการอยู่ในระดับมากสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชินวุฒิ ตั้งวงษ์เลิศ^๖ ได้วิจัยเรื่อง “ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการในสถานีตำรวจในเขตพื้นที่กองบังคับการตำรวจนครบาล ๙” พบว่า มีความพอใจในระดับปานกลาง คือ ด้านรูปลักษณ์ของตำรวจ

การบริหารงานตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา จำนวน ๔ ด้าน ได้แก่ ๑) ทาน ๒) ปิยวาจา ๓) อุตถจริยา และ ๔) สมานัตตตา เป็นหลักธรรมที่เป็นเครื่องมือช่วยทางการบริหาร ซึ่งเป็นการนำเอาหลักธรรมมาปรับประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการ โดยเฉพาะด้านการให้บริการที่ดีแก่ผู้มาติดต่อใช้บริการขององค์กรที่สามารถดำเนินการได้ครบถ้วน มากน้อยเพียงใดนั้นก็ขึ้นอยู่กับผู้นำหรือผู้บริหารในเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์นั้นเป็นผู้ดำเนินการบริหาร โดยอาศัยทัศนะส่วนบุคคลของผู้บริหาร ทัศนคติต่อหลักธรรม และการมีวิสัยทัศน์ในการนำองค์ความรู้ ด้านพุทธธรรมมาปรับประยุกต์ใช้กับการบริหารงานของผู้บริหาร การอาศัยความร่วมมือ ร่วมใจของบุคลากร จากการบริหารเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา จะพบว่า การใช้หลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ คือ ด้านทาน (การให้บริการและการช่วยเหลือด้วยความเสียสละด้วยความเต็มใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ตลอดจนให้คำแนะนำและชี้แนะ) ด้านปิยวาจา (การพูดด้วยวาจาสุภาพ ไพเราะ น่าฟัง พูดจาเหมาะสมกับประชาชนที่ใช้บริการหรือติดต่อ) ด้านอุตถจริยา (การทำประโยชน์ชวนช่วยเหลือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ด้วยการทุ่มเทแรงกาย แรงใจ บำเพ็ญสาธารณประโยชน์ ตลอดจนช่วยเหลือ ปรับปรุงการสงเคราะห์ทุกชนิด) ด้านสมานัตตตา (ให้ความเสมอภาค ปฏิบัติต่อผู้ที่มาติดต่อเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์อย่างยุติธรรมเท่าเทียม) โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีข้าราชการบางท่านที่ปฏิบัติและข้าราชการบางท่านที่ยังไม่ได้ปฏิบัติอย่างเข้มข้น จากการวิจัยจะพบว่าประชาชนมีความคาดหวังต่อการให้บริการของเจ้าหน้าที่เมื่อต้องไปติดต่อกับข้าราชการ ดังนั้น ในการบริหารองค์กรผู้บริหารจึง

^๕ปณณธร เจริญชยพฤษ์, “การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ ๔ เพื่อสร้างความผูกพันต่อองค์กร : กรณีศึกษาโรงพยาบาลกรุงเทพ”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒).

^๖ชินวุฒิ ตั้งวงษ์เลิศ, “ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการในสถานีตำรวจในเขตพื้นที่กองบังคับการตำรวจนครบาล ๙”, *วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).

ต้องปรับประยุกต์หลักการบริหารคู่ขนานไปกับหลักพุทธธรรม อันจะส่งผลให้การดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์เป็นไปอย่างมีระบบระเบียบและมีการบริหารจัดการที่ดี

ผลจากการศึกษาและการสัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญในด้านทวน พบว่า เทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา จะต้องเพิ่มความเข้มข้นและเพิ่มประสิทธิภาพในการในงานด้านบริการ คือ ๑) เน้นการบริการที่รวดเร็วประทับใจ ๒) มีการจัดทำโครงการเพื่อสร้างความเชื่อมั่นและศรัทธาให้กับประชาชน ๓) โครงการรับแจ้งเรื่องต่าง ๆ ของประชาชน เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน ๔) โครงการช่วยเหลือผู้สูงอายุที่เจ็บป่วยช่วยเหลือตนเองไม่ได้ ซึ่งทานหรือการให้บริการแก่ประชาชนที่มาใช้บริการของข้าราชการ พนักงานของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติควรระลึกเสมอว่า เป็นหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติและควรคิดว่าเป็นการช่วยเหลือประชาชนผู้มาขอรับใช้บริการ ดังนั้นจึงควรต้องตั้งใจ และเสียสละอย่างยิ่งที่จะให้บริการประชาชน ทั้งนี้ให้ประชาชนเกิดความสุข ความพึงพอใจสูงสุด นั่นคือ อานิสงส์ที่ได้รับทันทีเพราะในการบริการให้เกิดความประทับใจแก่ผู้มารับบริการ ย่อมส่งผลถึงความสุขของผู้ให้บริการ ด้วยเช่นกัน

ผลจากการศึกษาและการสัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญในด้านปิยวาจา พบว่า เทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา มีการให้ค่าระดับประเมินอยู่ในระดับปานกลาง ควรจะต้องปรับปรุงเนื่องจากมีเจ้าหน้าที่บางท่านที่มีการพูดจาที่ไพเราะ แต่บางคนยังขาดความตระหนักรู้ในการพูดจาที่ดีต่อประชาชน การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชนตลอดเวลา ประชาชนที่มาติดต่อที่เทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ มักจะเป็นผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนจึงมาขอพึ่ง ซึ่งผู้บังคับบัญชาได้กำชับข้าราชการ พนักงานในองค์กรของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ ในเรื่องการพูดจากับประชาชนที่มาใช้บริการ โดยใช้วาจาที่อ่อนหวาน และสุภาพ เพราะต้องปฏิบัติงานเกี่ยวกับประชาชนโดยตรง ประชาชนเหมือนกับผู้ที่หนีร้อนมาพึ่งเย็น คือ ไม่สามารถแก้ไขปัญหา จึงมาเพื่อให้เจ้าหน้าที่ช่วยแนะนำหาแนวทางการแก้ไขปัญหาหรือเสนอแนะแนวทางที่จะทำให้ประชาชนรู้สึกสบายใจ คลายความทุกข์ และมีกำลังใจข้าราชการ พนักงานในองค์กร ควรจะต้องรู้จักการพูดจาที่ไพเราะ จริงใจ ไม่หยาบคาย ไม่รุนแรงต้องรู้จัก “อ่อนน้อม แข็งใจ” ปราศจากอคติต่อประชาชนผู้มาใช้บริการ

ผลจากการศึกษา และการสัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญในด้านอัถถจริยา พบว่า เทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา สำหรับในด้านนี้อยู่ในเกณฑ์ดี เนื่องจากเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา มีโครงการช่วยเหลือประชาชนในด้านต่างๆ เช่น โครงการสายตรวจเดินเท้าชุมชน ให้คำแนะนำชาวบ้านในชุมชน, ให้ความช่วยเหลือชาวบ้านผู้ได้รับบาดเจ็บ, ผู้สูงอายุส่งโรงพยาบาล เมื่อได้รับแจ้งเหตุทางโทรศัพท์

หรือทางไลน์ รวมถึง โครงการรับแจ้งเรื่องร้องทุกข์นอกสถานที่ นอกจากนี้ ยังมีการดำเนินการเพื่อให้เทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ และข้าราชการ พนักงานในองค์กร กระทำตนให้เป็นประโยชน์อีกด้วย

ผลจากการศึกษาและการสัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญในด้านสมานัตตตา พบว่าเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ในด้านนี้อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง เนื่องจากมีการควบคุมและตรวจสอบจากผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นสม่ำเสมอ ยึดหลักคุณธรรม โดยบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดและเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ จะต้องเน้นไปอย่างแนวทางเดียวกัน การปฏิบัติตนตามหน้าที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการให้เกิดความเสมอภาค ความยุติธรรมนั้นเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง หากแต่การที่ยังความเสมอภาค ความยุติธรรม เราต้องทำเป็นกิจวัตร ทำเป็นจรรยาบรรณอย่างแท้จริง ไม่ถือว่าใครจะมีอำนาจ รวย หรือ จน เมื่อเขาหวังพึ่งพาเราซึ่งต้องทำตัวเป็นกลาง ไม่ฝักใฝ่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด และหากมีความจำเป็นที่จะใกล้เกลี่ยปัญหาที่ควรมีให้ใช้หน้าที่ได้เพื่อรับหรือเรียกร้องเอาสิ่งใดจากคู่กรณี

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ดังนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอเชิงนโยบาย

๑. ควรดำเนินการจัดฝึกอบรมบุคลากรของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ในด้านโครงการต่าง ๆ ของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ การให้บริการด้วยหัวใจ (Service Mind) เพื่อให้เข้าใจหลักการบริการแก่ประชาชน

๒. ควรดำเนินการพัฒนาบุคลากรของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยาในด้านทักษะการพูด และการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพในองค์กร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการพูด และการสื่อสารกับประชาชนในเชิงบวก

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

๑. ควรนำหลักพุทธธรรมมาปรับประยุกต์ใช้ กับบุคลากรของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา เช่น ด้านปิยวาจา เพื่อการสื่อสารที่ดีกับประชาชนที่ใช้บริการ

๒. ควรจัดระบบลำดับคิวเพื่ออำนวยความสะดวกและเกิดความรวดเร็วในการให้บริการของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

๑. ควรศึกษาผลสัมฤทธิ์ หลังจากมีการนำหลักสังคหวัตถุ ๔ มาประยุกต์ใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของเทศบาลอื่น ๆ

๒. ควรทำการวิจัยเรื่องประสิทธิภาพการบริหารจัดการโดยเพิ่มตัวแปรต้นเป็นระยะเวลาการปฏิบัติงาน เพราะระยะเวลาการปฏิบัติงานจะส่งผลถึงความรัก ความพอใจ และความเพียรในการปฏิบัติงานได้อย่างชัดเจน

๓. ควรทำการวิจัยผลที่เกิดจากการนำหลักธรรมอื่นมาใช้ร่วมกับสังคหวัตถุ ๔ โดยคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยเป็นหลัก เช่น หากต้องการให้องค์การมีความเป็นเลิศในด้านการบริการควรใช้หลักพรหมวิหาร ๔ ประกอบด้วย เมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา

บรรณานุกรม

๑. ไทย

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Sources)

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์. พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์, ๒๕๓๙.

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์. พระไตรปิฎกพร้อมอรรถกถาแปล ฉบับมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์, ๒๕๓๙.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Sources)

(๑) หนังสือ :

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช ๒๕๔๒. กรุงเทพมหานคร:
นานมีบุ๊คส์พับลิชเคชั่นส์, ๒๕๔๖.

จักรกฤษณ์ นรนิติผดุงการ. การจัดการด้านปัจจัยในการบริหารงาน. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนา
พานิช, ๒๕๔๑.

จันทร์ นิสงวนนาม. ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร: บุ๊คพอยท์,
๒๕๔๕.

จุมพล สวัสดิยากร. หลักการบริหารและมนุษยสัมพันธ์. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สุวรรณภูมิ,
๒๕๔๒.

ชูศรี วงศ์รัตน์. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย, พิมพ์ครั้งที่ ๗, กรุงเทพมหานคร: เทพเนรมิต.
๒๕๔๑.

เด่น ชะเนติย์. การบริหารงานบุคคล. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท., ๒๕๓๓.

ธงชัย สันติวงษ์. องค์การและการบริหาร. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๓๓.

นิพนธ์ กิณาวงค์ และวรภาส ประสมสุข. หลักบริหารการศึกษาตามแนวพุทธธรรม. วารสาร
ศึกษาศาสตร์ ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๒, ๒๕๔๙.

ประพันธ์ สุริหาร. ศัพท์เทคนิคทางการบริหาร. ขอนแก่น: ภาควิชาบริหารการศึกษาคณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๕.

ปราชญา กล้าผจญ และสมศักดิ์ คงเที่ยง. **หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: บพิธการพิมพ์, ๒๕๔๕.

พนัส หันนาคินทร์. **ประสบการณ์ในงานบริหารบุคลากร**. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๒.

พระเทพดิลก (ระแบบ ฐิตญาโณ). **ธรรมปริทรรศน์**. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร: มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐.

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมมจิตโต). **พุทธวิธีในการบริหาร**. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๙.

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๘.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต). **ธรรมนุญชีวิต**. พิมพ์ครั้งที่ ๘๒. กรุงเทพมหานคร: บริษัทพิมพ์สวย จำกัด, ๒๕๕๐.

พระมหาอุทัย วชิรเมธี (ว.วชิรเมธี). **คนสำราญงานสำเร็จ**. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร: บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), ๒๕๕๐.

พะยอม วงศ์สารศรี. **องค์การและการจัดการ**. กรุงเทพมหานคร: พรวานนการพิมพ์, ๒๕๔๒.

พิทยา บวรวัฒนา. **การบริหารเชิงบูรณาการ**. นนทบุรี: สำนักงานข้าราชการพลเรือน, ๒๕๔๖.

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. **การบริหารเมืองหลวงและการบริหารท้องถิ่น: สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น และไทย**. กรุงเทพมหานคร: โพรเพซ, ๒๕๔๕.

_____ . **การบริหารจัดการและการบริหารการพัฒนาขององค์กรตามรัฐธรรมนูญและหน่วยงานของรัฐ**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติธรรม, ๒๕๔๘.

วิโรจน์ สารรัตน์. **การบริหารหลักการทฤษฎีและประเด็นการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: ทิพย์วิสุทธิ์, ๒๕๔๕.

ศิริพงษ์ เสาภายน. **หลักการบริหารการศึกษา : ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ**. พิมพ์ครั้งที่ ๔ กรุงเทพมหานคร: บริษัท บัค พอยท์ จำกัด, ๒๕๕๑.

สงศรี ชมพวงค์. **การวิจัย**. นครศรีธรรมราช: สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช, ๒๕๓๗.

สนิท จรอนันต์. **ความเข้าใจเรื่องการปกครองส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพมหานคร: บริษัท สุขุมและบุตร จำกัด, ๒๕๔๓.

สมพงษ์ เกษมสิน. **การบริหาร**. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ลักษณ์, ๒๕๔๒.

สมยศ นาวิการ. **พฤติกรรมองค์การ**. กรุงเทพมหานคร: บรรณกิจ, ๒๕๔๔.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. **คู่มือเทคนิคและวิธีการบริหารจัดการสมัยใหม่ตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สมมิตรพรินต์ติ้ง, ๒๕๔๘.

สิน พันธุ์พินิจ. **เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร: บริษัท จูนพับลิชชิง จำกัด, ๒๕๔๗.

สิรภพ เหลลาลาภะ. **พุทธศาสตร์การเมือง**. กรุงเทพมหานคร: สหธรรมิก, ๒๕๔๕.

สุธี สุทธิสมบุญ. **หลักการบริหารเบื้องต้น**. กรุงเทพมหานคร: สวัสดิการสำนักพิมพ์ ก.พ., ๒๕๓๖.

สุปรีชา.กมลาศน์. **กลยุทธ์การบริหาร**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, ๒๕๔๕.

สุรัชย์ เจนประโคน. **ลักษณะหรือหลักการปกครองส่วนท้องถิ่น**. สมุทรปราการ: วิทยาลัยชุมชนจังหวัดสมุทรปราการ, ๒๕๕๔.

เสนาะ ดิยาวี. **หลักการบริหาร**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อดิศร เพียงเกษ. **วิธีเอาชนะใจคน**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑.

(๒) วิทยานิพนธ์ :

พระจันทะมุน นารทปญโญ (แสงสุริจันทร์). **ศึกษาพุทธวิธีในการวางแผนการบริหารองค์กร. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์**. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒.

ฉายสุข คุณกลาง. **การศึกษาพฤติกรรมการบริหารงานตามหลักพุทธธรรมของผู้บริหารโรงเรียน: กรณีศึกษาผู้บริหารโรงเรียนรางวัลพระราชทาน จังหวัดนนทบุรี. ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา**. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, ๒๕๔๗.

ชินวุฒิ ตั้งวงษ์เลิศ. “ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการในสถานีตำรวจในเขตพื้นที่กองบังคับการตำรวจนครบาล ๙”. **วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๐.

दनัย วงศ์อมรอัครพันธ์. “ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของสภานายความตามหลักสังคหวัตถุ ๔”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓.

นรากร พลหาญ. “การวิเคราะห์การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่”.

วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๒.

ปิ่นฉัตร เจริญชยพลฤกษ์. “การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ ๔ เพื่อสร้างความผูกพันต่อองค์กร : กรณีศึกษาโรงพยาบาลกรุงเทพ”. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒.

พระมหาบุญเพียร ปุณณวิริ โย (แก้ววงศ์น้อย). แนวคิดและวิธีการขัดเกลาทางสังคมในสถาบันครอบครัวตามแนวพระพุทธศาสนา. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๔.

พุกษา พุทธรักษ์. การบริหารจัดการสหกรณ์การเกษตรตามหลักสังคหวัตถุ ๔ : กรณีศึกษาสหกรณ์การเกษตรในเขตจังหวัดนครนายก. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑.

(๓) ภาษาอังกฤษ

Holt. D.H. **Management printciples and practices**. New Jersey: Prentice – Hall. ๑๙๙๓.

Price, Alan. **Human Resource Management. In a Business Context**. 2 edition. London: Thomson Learning, 2004.

Wagner. J.A. & Hollenbeck,J.R. **Management of organization behavior**. New Jersey: Prentice – Hall. 1995.

(๔) สื่ออิเล็กทรอนิกส์

เทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.charoenrat.go.th>, [๖ สิงหาคม ๒๕๕๙]

“เทศบาล”. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.royin.go.th>, [๕ มีนาคม ๒๕๖๐].,

“อบจ.”. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.dla.go.th>, [๕ มีนาคม ๒๕๖๐].

“อบต.”. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://www.local.moi.go.th>, [๕ มีนาคม ๒๕๖๐].

ศ. ดร. สมคิด เลิศไพฑูรย์. “พัทยา”. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://library.nhrc.or.th>, [๕ มีนาคม ๒๕๖๐].

ผศ. ดร. อรทัย ก๊กผล. “กรุงเทพมหานคร”. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://www.polsci.tu.ac.th>,
[๕ มีนาคม ๒๕๖๐].

(๕) สัมภาษณ์

สัมภาษณ์ นายเงิน ปัญสุวรรณ์. รองนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์, ๑๙ มิถุนายน
๒๕๖๐.

สัมภาษณ์ นายวุฒิชัย จันเพย. กำนันตำบลเจริญราษฎร์, ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๐.

สัมภาษณ์ นายพีรตน์ อินจันทร์. ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๒, ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๐.

สัมภาษณ์ นายสมบูรณ์ บัวเขียว. นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์, ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๐.

สัมภาษณ์ นายสำราญ จักป้อ. ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๓, ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๐.

สัมภาษณ์ นายเกษม ใจบุญทา. ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๕, ๒๓ มิถุนายน ๒๕๖๐.

สัมภาษณ์ นายประเทือง ทองดี. ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๔, ๒๓ มิถุนายน ๒๕๖๐.

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ-นามสกุล : พระครูสังฆรักษ์วัชรวิศ อุตตมสีโล (สมยงค์)
- วัน เดือน ปีเกิด : ๒๕ ตุลาคม ๒๕๒๔
- สถานที่เกิด : ๖๑ หมู่ที่ ๑ บ้านดอยชัยมงคล ตำบลสันติสุข อำเภอพาน
จังหวัดเชียงราย
- การศึกษา : พ.ศ. ๒๕๕๘ ปริญญาตรี พุทธศาสตรบัณฑิต (พธ.บ.)
คณะพุทธศาสตร์ วิชาเอกพระพุทธศาสนา
มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย รุ่นที่ ๖๐
- อุปสมบท : ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๐
- สังกัด : วัดพระธาตุจอมก้อย ตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ
จังหวัดพะเยา
- ปีที่เข้าศึกษา : ๒๕๕๘
- ปีที่จบการศึกษา : ๒๕๖๐
- ที่อยู่ปัจจุบัน : วัดพระธาตุจอมก้อย ตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ
จังหวัดพะเยา

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์พะเยา โทร. ๐ ๕๔๘๗ ๐๑๔๒

ที่ ศธ ๖๑๕๑/ว.๒๔

วันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

เรียน พระครูโสภณปริยัติสุธี, รศ.ดร.

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระอธิการวิชิต อุตตมสีโล เลขประจำตัวนิต ๕๘๑๐๔๐๕๐๑๑ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ศึกษาวิเคราะห์การบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา”

ในการนี้ เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา ได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีองค์ความรู้เกี่ยวกับการวิจัย สามารถให้คำแนะนำได้เป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและแก้ไขเครื่องมือวิจัย เพื่อความสมบูรณ์ในการทำวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

(พระครูวรธรรมวิฑูรย์, ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตพะเยา

ทศน
นางศุภมาส งามเมือง
นางศุภมาส งามเมือง

ศุภมาส งามเมือง

บันทึกข้อความ

สำนักงาน บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์พะเยา โทร. ๐ ๕๔๘๗ ๐๑๔๒

ที่ ศธ ๖๑๕๑ / ว.๒๔

วันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

เรียน พระครูพิศาลสรกิจ, ดร.

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระอธิการวัชรวิศ อุดตมสีโล เลขประจำตัวนิสิต ๕๘๑๐๔๐๕๐๑๑ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ศึกษาวิเคราะห์การบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา”

ในการนี้ เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา ได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีองค์ความรู้เกี่ยวกับการวิจัย สามารถให้คำแนะนำได้เป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและแก้ไขเครื่องมือวิจัย เพื่อความสมบูรณ์ในการทำวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

(พระครูวรธรรมวิฑูรย์, ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตพะเยา

เนตรวิไลวรรณ ๒๗/๔

๒๗ เม.ย. ๒๕๖๐

ที่ ศธ ๖๑๕๑/ ว.๓๓

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตพะเยา ๕๖๖ หมู่ ๒ ตำบลแม่กา
อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ๕๖๐๐๐

๒๗ เมษายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

เจริญพร ผศ.ดร. ประยงค์ จันทร์แดง มหาวิทยาลัยพะเยา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระอธิการวัชรวิศ อุดตมสีโล เลขประจำตัวนิต ๕๘๑๐๔๐๕๐๑๑ นิสิตหลักสูตร
พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ศึกษาวิเคราะห์การบริหารงานองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา”

ในการนี้ เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา ได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีองค์ความรู้เกี่ยวกับ
การวิจัยสามารถให้คำแนะนำได้เป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและ
แก้ไขเครื่องมือวิจัย เพื่อความสมบูรณ์ในการทำวิจัยต่อไป

จึงเจริญพราเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูวรธรรมวิฑูรย์,ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตพะเยา

วิภาดา อธิปัตย์
Vkh
๑๘ เม.ย. ๒๕๖๐

บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์พะเยา
โทรศัพท์. ๐ - ๕๔๘๗ - ๐๑๔๒

ที่ ศธ ๖๑๕๑/ ว.๓๓

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตพะเยา ๕๖๖ หมู่ ๒ ตำบลแม่กา
อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ๕๖๐๐๐

๒๗ เมษายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

เจริญพร ผศ. สาริณี ภาสยะวรรณ มหาวิทยาลัยพะเยา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระอธิการวัชรวิศ อุตตมสีโล เลขประจำตัวนิต ๕๘๑๐๔๐๕๐๑๑ นิสิตหลักสูตร
พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ศึกษาวิเคราะห์การบริหารงานองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา”

ในกรณีนี้ เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา ได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีองค์ความรู้เกี่ยวกับ
การวิจัยสามารถให้คำแนะนำได้เป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและ
แก้ไขเครื่องมือวิจัย เพื่อความสมบูรณ์ในการทำวิจัยต่อไป

จึงเจริญพรามาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขออนุมัติขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูวรธรรมวิฑูรย์,ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตพะเยา

อินต๊ะตาวจ
ปรีชา ๕
๑๖/๖/๒๐

บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์พะเยา

โทรศัพท์. ๐ - ๕๔๘๗ - ๐๑๔๒

ที่ ศธ ๖๑๕๑/ ๒.๓๓

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตพะเยา ๕๖๖ หมู่ ๒ ตำบลแม่กา
อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ๕๖๐๐๐

๒๗ เมษายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

เจริญพร ผศ. ธีรยุทธ์ บำบัด มหาวิทยาลัยพะเยา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระอธิการวิชิต อุดมสีโล เลขประจำตัวนิสิต ๕๘๑๐๔๐๕๐๑๑ นิสิตหลักสูตร
พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "ศึกษาวิเคราะห์การบริหารงานองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา"

ในการนี้ เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา ได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีองค์ความรู้เกี่ยวกับ
การวิจัยสามารถให้คำแนะนำได้เป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและ
แก้ไขเครื่องมือวิจัย เพื่อความสมบูรณ์ในการทำวิจัยต่อไป

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขออโนทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูวรวรรณวิฑูรย์,ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตพะเยา

บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์พะเยา
โทรศัพท์. ๐ - ๕๔๘๗ - ๐๑๔๒

เห็นชอบด้วยกับแผนงาน
งานการวิจัย
ธีรยุทธ์ บำบัด

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
การบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักสังกัดวัตถุ ๔
ตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ตามหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมเป็นข้อมูลทางวิชาการสำหรับศึกษาค้นคว้า

ใคร่ขอความกรุณาจากท่านตอบแบบสอบถามนี้ โดยใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องหรือเติมข้อความลงในช่องว่างคำตอบเหล่านี้ ไม่มีข้อใดผิดหรือถูก และขอรับรองว่าจะไม่มีผลกระทบต่อหน้าที่การงานของท่านแต่อย่างใดทั้งสิ้น ผู้วิจัยจะถือว่าคำตอบของท่านเป็นความลับ และนำเสนอผลการศึกษาในลักษณะภาพรวมไม่ใช่รายบุคคล การตอบแบบสอบถามของท่านมีคุณค่า และเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิจัยครั้งนี้ โปรดพิจารณาข้อความแต่ละข้อความโดยละเอียด และโปรดตอบคำถามตามความเป็นจริงโดยครบถ้วนทุกข้อ

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น ๔ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถาม เกี่ยวกับข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถาม เกี่ยวกับการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักสังกัดวัตถุ ๔ ตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยาใน ๔ ด้าน ได้แก่ ทาน ปิยวาจา อุตถจริยา สมานัตตตา

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานองค์กรของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์

อาตมาภาพผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงจะได้รับความอนุเคราะห์ร่วมมือจากท่านช่วยให้งานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

พระวัชรวิศ อุตตมสีโล

นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

กรุณาเติมข้อความลงในช่องว่าง และทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () ที่ท่านเลือก

๑. เพศ () ชาย () หญิง
๒. อายุ () ต่ำกว่า ๒๑ ปี () ๒๑-๓๐ ปี
 () ๓๑-๔๐ ปี () ๔๑-๕๐ ปี
 () ๕๑-๖๐ ปี () ๖๑ ปีขึ้นไป
๓. อาชีพ () ไม่ได้ประกอบอาชีพ () รับจ้างทั่วไป / ค้าขาย / ธุรกิจ
 () เกษตรกร () ราชการ / รัฐวิสาหกิจ
 () นักเรียน/นักศึกษา () ข้าราชการบำนาญ
 () อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

๔. ระดับการศึกษาสูงสุด

- () ไม่ได้เรียนหนังสือ () ประถมศึกษา
 () มัธยมศึกษาตอนต้น () มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช.
 () อนุปริญญา / ปวส. () ปริญญาตรี
 () สูงกว่าปริญญาตรี () อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

๕. ระดับรายได้ต่อเดือน

- () ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท () ๑๐,๐๐๑ - ๑๕,๐๐๐ บาท
 () ๑๕,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาท () สูงกว่า ๒๐,๐๐๐ บาท

ตอนที่ ๒ การบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักสังกัดหมวด ๔ ตำบลเจริญราษฎร์
อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา

คำชี้แจง โปรดกรณมาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ท่านเลือกตอบที่ท่านคิดว่าตรงกับสภาพความเป็นจริงที่ท่านเห็นด้วย โดยมีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงาน

การบริหารงานองค์กรตาม หลักสังกัดหมวด ๔	ความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านทาน (การช่วยเหลือ / สนับสนุน)					
๑. มีนโยบายเกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนช่วยเหลือประชาชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิต					
๒. มีแผนปฏิบัติการเกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนช่วยเหลือประชาชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิต					
๓. มีกิจกรรม/โครงการเกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนช่วยเหลือประชาชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิต					
๔. มีกิจกรรม/โครงการเกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนด้านการศึกษา เช่น ทุนการศึกษา การศึกษาดูงาน เป็นต้น					
๕. มีกิจกรรม/โครงการเกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนด้านศาสนา และวัฒนธรรม					
๖. มีการให้ความสงเคราะห์ช่วยเหลือประชาชนเมื่อได้รับการร้องขอหรือพบเห็น เช่น สงเคราะห์ผู้ยากไร้ คนพิการหรือคนด้อยโอกาส เป็นต้น					
๗. มีการให้ความช่วยเหลือประชาชนเมื่อเกิดอุบัติเหตุต่างๆ อยู่เสมอ					

การบริหารงานองค์กรตาม หลักสังคหวัตถุ ๔	ความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๘. มีการประเมินผลการดำเนินงาน กิจกรรม/โครงการเกี่ยวกับการ ส่งเสริมและสนับสนุนช่วยเหลือ ประชาชนอยู่เสมอ					
๙. มีการนำผลการประเมินการ ดำเนินงานกิจกรรม/โครงการ เกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุน ช่วยเหลือประชาชนไปปรับปรุงและ พัฒนาในเชิงปริมาณถัดไป					
ด้านปิยวาจา (การพูดจาสื่อสาร)					
๑. มีกิจกรรม/โครงการส่งเสริมและ สนับสนุนประชาชนเกี่ยวกับการใช้ ภาษาเพื่อการสื่อสาร					
๒. มีกิจกรรม/โครงการส่งเสริมและ สนับสนุนประชาชนเกี่ยวกับทักษะ ด้านภาษา เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษา ท้องถิ่น เป็นต้น					
๓. ผู้บริหารมีการแนะนำ/อบรม พนักงานให้มีอัธยาศัย การต้อนรับ และความเป็นกันเองกับประชาชน ที่มาใช้บริการ					
๔. ผู้บริหารมีการแนะนำ/อบรม พนักงานในการตอบข้อซักถามหรือ การแนะนำหรือการตอบปัญหาให้แก่ ประชาชนที่มาใช้บริการ					
๕. ผู้บริหารมีการแนะนำ/อบรม พนักงานให้มีกิริยา วาจาสุภาพ ยิ้ม แย้มแจ่มใส มีมารยาทดีกับประชาชน					

การบริหารงานองค์กรตาม หลักสังคหวัตถุ ๔	ความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ที่มาใช้บริการ					
๖. ผู้บริหารและพนักงานไปพบปะ ประชาชนโดยการให้คำแนะนำ พูดคุยอย่างเป็นกันเอง ไม่ถือตัว					
๗. ผู้บริหารและพนักงานได้แนะนำ พูดคุย หรือให้คำปรึกษาหารือกับ ประชาชนด้วยกิริยา วาจาสุภาพ อ่อนน้อมถ่อมตน					
๘. ผู้บริหารและพนักงานได้กล่าว ปราศรัยในที่ชุมชนได้อย่างเหมาะสม กับงานหรือกิจกรรมที่ดำเนินการอยู่					
ด้านอัตถจริยา (การให้บริการ)					
๑. มีนโยบายส่งเสริมและสนับสนุน ด้านการบำเพ็ญประโยชน์ต่อ ประชาชนหรือสาธารณประโยชน์					
๒. มีแผนปฏิบัติการในการส่งเสริม และสนับสนุนด้านการบำเพ็ญ ประโยชน์ต่อประชาชนหรือ สาธารณประโยชน์					
๓. มีกิจกรรม/โครงการส่งเสริมและ สนับสนุนด้านการบำเพ็ญประโยชน์ ต่อประชาชนหรือสาธารณประโยชน์					
๔. ผู้บริหารและพนักงานปฏิบัติตน ให้เป็นประโยชน์ต่อประชาชนที่มาใช้ บริการอยู่เสมอ					
๕. ผู้บริหารและพนักงานให้การ ช่วยเหลือแก่ผู้พลประชานด้วยความ เต็ม ตั้งใจ และจริงใจที่จะให้ความ					

การบริหารงานองค์กรตาม หลักสังคหวัตถุ ๔	ความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ช่วยเหลือ					
๖. ผู้บริหารและพนักงาน มีความ เสียสละตามกำลังทรัพย์ กำลังกายใน การให้ความช่วยเหลือประชาชนอยู่ เสมอ					
๗. มีการประเมินผลการดำเนินงาน กิจกรรม/โครงการส่งเสริมและ สนับสนุนด้านการบำเพ็ญประโยชน์ ต่อประชาชนหรือสาธารณประโยชน์ อยู่เสมอ					
๘. มีการนำผลการประเมินการ ดำเนินงานกิจกรรม/โครงการส่งเสริม และสนับสนุนด้านการบำเพ็ญ ประโยชน์ต่อประชาชนหรือ สาธารณประโยชน์ไปปรับปรุงและ พัฒนาในปีงบประมาณถัดไป					
ด้านสมานัตตตา (การปฏิบัติสม่ำเสมอ เสมอภาค ยุติธรรม)					
๑. ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ปฏิบัติตนที่ เป็นกันเองต่อประชาชน และ สามารถปรึกษาหารือได้อย่างเท่า เทียมกันเป็นธรรม และไม่เลือก ปฏิบัติ					
๒. การเปิดโอกาสให้ ประชาชนมี ส่วนร่วมในการพัฒนาองค์กรให้ บรรลุผลตามทิศทางที่กำหนด					
๓. การสื่อสาร เผยแพร่นโยบายการ กำกับดูแลให้ประชาชนรับทราบ ทั่วถึง					

การบริหารงานองค์กรตาม หลักสังคหวัตถุ ๔	ความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๔. ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ ส่งเสริมให้ ประชาชนปฏิบัติงานและมีความ รับผิดชอบร่วมกันเมื่อเกิดอุปสรรค และปัญหาขึ้น					
๕. การเปิดโอกาสให้ประชาชนเสนอ ข้อมูลและข้อคิดเห็นในการ พัฒนาการบริหารงานขององค์กร					
๖. ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ ให้ความเสมอ ภาคยอมรับฟังความคิดเห็นและ ข้อเสนอแนะของประชาชน					
๗. องค์กรบริหารงานโดยยึดแนวทาง ร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมรับผิดชอบ ยอมรับความคิดเห็นของประชาชน					
๘. ระบบการประเมินผลการ ปฏิบัติงานในปัจจุบันขององค์กร มี ประสิทธิภาพและให้ความเป็นธรรม แก่ประชาชน					

ตอนที่ ๓ ปัญหา ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานองค์กรของเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์

ด้านการบริหารงาน

.....

.....

.....

.....

ด้านกระบวนการ/ขั้นตอนการให้บริการ

.....
.....
.....

ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ

.....
.....
.....

ด้านสิ่งแวดล้อมความสะดวก

.....
.....
.....

ด้านอื่นๆ (ถ้ามี)

.....
.....
.....

แบบสัมภาษณ์

การบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักสังกัดหมวด ๔ ตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ

จังหวัดพะเยา

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้แก่ ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ สมาชิกสภาเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ และ
ผู้นำชุมชนในเขตเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป

สัมภาษณ์

ผู้สัมภาษณ์ ผู้วิจัย

บันทึกข้อมูล ผู้วิจัย (จดบันทึก/บันทึกเสียง)

วันสัมภาษณ์

สถานที่

ส่วนที่ ๒ ข้อคำถามแบบสัมภาษณ์

๑. ท่านเข้าใจว่าสังกัดหมวด ๔ คืออะไร สำคัญหรือจำเป็นต่อการบริหารงานในเทศบาลส่วน
ท้องถิ่นหรือไม่ เพราะเหตุใด ?

.....

.....

.....

.....

.....

๒. ท่านคิดว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักสังกัดหมวด ๔
ตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยาใน “ด้านทาน (หมายถึง การช่วยเหลือ / สนับสนุน)”
เป็นอย่างไรบ้าง ?

.....

.....

.....

.....

.....

๓. ท่านคิดว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยาใน “ด้านปิยวาจา (หมายถึง การพูดจาสื่อสาร)” เป็นอย่างไรบ้าง ?

.....

.....

.....

.....

.....

๔. ท่านคิดว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยาใน “ด้านอัตถจริยา (หมายถึง การให้บริการ)” เป็นอย่างไรบ้าง ?

.....

.....

.....

.....

.....

๕. ท่านคิดว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยาใน “ด้านสมานัตตตา (หมายถึง การปฏิบัติสม่ำเสมอภาค ยุติธรรม)” เป็นอย่างไรบ้าง ?

.....

.....

.....

.....

.....

๖. ท่านคิดว่าประสิทธิภาพการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยาใน “ด้านหลักสังคหวัตถุ ๔ (ทาน, ปิยวาจา, อตถจริยา, สมานัตตา)” นั้น มีแนวทางเป็นอย่างไรบ้าง มีปัญหาหรืออุปสรรคใดบ้างและควรมี แนวทางปรับปรุงแก้ไขอย่างไรบ้าง ?

.....

.....

.....

.....

.....

๗. ขอความคิดเห็น ชี้แนะทิศทางใน ประสิทธิภาพการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ในปัจจุบันและการนำไปปรับประยุกต์ใช้ รวมถึง แนวโน้มในอนาคต ควรจะเป็นไปในทิศทางใด ?

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข.
หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดสอบแบบสอบถามงานวิจัย
(Try Out)

ที่ ศธ ๖๑๕๑/ ๗ ๑

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตพะเยา ๕๖๖ หมู่ ๒ ตำบลแม่กา
อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ๕๖๐๐๐

๕ มิถุนายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ทดสอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เจริญพร นายจตุรงค์ สุวรรณะ นายกองค้การบริหารส่วนตำบลแม่สุก

ด้วย พระอธิการวิชิต ฉายา อุดตมสีโล นามสกุล สมยงค์ เลขประจำตัวนิตินิ ๕๘๑๐๔๐๕๐๑๑
นิตินหลักสูตร พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง
กรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ศึกษาวิเคราะห์การบริหารงานองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา”

ในการนี้ บัณฑิตศึกษา จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้ พระอธิการวิชิต อุดตมสีโล
ได้ทดสอบแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ในวันที่ ๖ เดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๐

จึงเจริญพรามาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูวรธรรมวิฑูรย์,ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตร์มหาบัณฑิต
บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตพะเยา

บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์พะเยา
โทรศัพท์. ๐ - ๕๔๘๘๗ - ๐๑๔๒

(นายจตุรงค์ สุวรรณะ)
นายกองค้การบริหารส่วนตำบลแม่สุก

Frequencies

Notes

Output Created		30-JUL-2017 15:54:55
Comments		
Input	Data	C:\Users\User\Documents\ แบบสอบถาม spss พระวัชรวิศ.sav
	Active Dataset	DataSet0
	Filter	<none>
	Weight	<none>
	Split File	<none>
	N of Rows in Working Data File	30
Missing Value Handling	Definition of Missing	User-defined missing values are treated as missing.
	Cases Used	Statistics are based on all cases with valid data.
Syntax		FREQUENCIES VARIABLES=a1 a2 a3 a4 a5 /ORDER=ANALYSIS.
Resources	Processor Time	00:00:00.00
	Elapsed Time	00:00:00.02

[DataSet0] C:\Users\User\Documents\แบบสอบถาม spss พระวัชรวิศ.sav

Statistics

		เพศ	อายุ	อาชีพ	ระดับการศึกษา สูงสุด	ระดับรายได้ต่อ เดือน
N	Valid	30	30	30	30	30
	Missing	0	0	0	0	0

Frequency Table

เพศ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ชาย	12	40.0	40.0	40.0
หญิง	18	60.0	60.0	100.0
Total	30	100.0	100.0	

อายุ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 21-30 ปี	1	3.3	3.3	3.3
31-40 ปี	12	40.0	40.0	43.3
41-50 ปี	15	50.0	50.0	93.3
51-60 ปี	2	6.7	6.7	100.0
Total	30	100.0	100.0	

อาชีพ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid รับจ้างทั่วไป/ค้าขาย/ ธุรกิจ	6	20.0	20.0	20.0
ราชการ/รัฐวิสาหกิจ	19	63.3	63.3	83.3
อื่นๆ	5	16.7	16.7	100.0
Total	30	100.0	100.0	

ระดับการศึกษาสูงสุด

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid มัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช.	1	3.3	3.3	3.3
อนุปริญญา/ปวส.	3	10.0	10.0	13.3
ปริญญาตรี	18	60.0	60.0	73.3
สูงกว่าปริญญาตรี	7	23.3	23.3	96.7
อื่นๆ	1	3.3	3.3	100.0
Total	30	100.0	100.0	

ระดับรายได้ต่อเดือน

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ต่ำกว่า 10,000 บาท	6	20.0	20.0	20.0
10,001-15,000 บาท	9	30.0	30.0	50.0
15,001-20,000 บาท	6	20.0	20.0	70.0
สูงกว่า 20,000 บาท	9	30.0	30.0	100.0
Total	30	100.0	100.0	

DATASET ACTIVATE DataSet0.

DATASET CLOSE DataSet2.

DESCRIPTIVES VARIABLES=b1 b2 b3 b4 b5 b6 b7 b8 b9 c1 c2 c3 c4 c5 c6 c7 c8 d1 d2
d3 d4 d5 d6 d7 d8 e1 e2 e3 e4 e5 e6 e7 e8 sumb sumc sumd sume
/STATISTICS=MEAN STDDEV MIN MAX.

Descriptives

Notes

Output Created		30-JUL-2017 15:55:17
Comments		
Input	Data	C:\Users\User\Documents\ แบบสอบถาม spss พระวัชรวิศ.sav
	Active Dataset	DataSet0
	Filter	<none>
	Weight	<none>
	Split File	<none>
	N of Rows in Working Data File	30
Missing Value Handling	Definition of Missing	User defined missing values are treated as missing.
	Cases Used	All non-missing data are used.
Syntax		DESCRIPTIVES VARIABLES=b1 b2 b3 b4 b5 b6 b7 b8 b9 c1 c2 c3 c4 c5 c6 c7 c8 d1 d2 d3 d4 d5 d6 d7 d8 e1 e2 e3 e4 e5 e6 e7 e8 sumb sumc sumd sume /STATISTICS=MEAN STDDEV MIN MAX.
Resources	Processor Time	00:00:00.02
	Elapsed Time	00:00:00.02

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
1. มีนโยบายเกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนช่วยเหลือประชาชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิต	30	2	5	3.90	.662
2. มีแผนปฏิบัติการเกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนช่วยเหลือประชาชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิต	30	2	5	3.73	.640
3. มีกิจกรรม/โครงการเกี่ยวกับการส่งเสริมสนับสนุนช่วยเหลือประชาชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิต	30	2	5	3.77	.774
4. มีกิจกรรม/โครงการเกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนด้านการศึกษา	30	2	5	3.60	.675
5. มีกิจกรรม/โครงการเกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนด้านศาสนาและวัฒนธรรม	30	2	5	3.63	.765
6. มีการให้ความสงเคราะห์ช่วยเหลือประชาชนเมื่อได้รับการร้องขอหรือพบเห็น	30	1	5	3.70	.750
7. มีการให้ความช่วยเหลือประชาชนเมื่อเกิดอุบัติเหตุต่างๆ อยู่เสมอ	30	2	7	4.13	1.042

8. มีการประเมินผลการดำเนินงานกิจกรรม/โครงการเกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนช่วยเหลือ	30	1	5	3.53	.937
9. มีการนำผลการประเมินการดำเนินงานกิจกรรม/โครงการเกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุน	30	1	5	3.60	.894
1. มีกิจกรรม/โครงการส่งเสริมและสนับสนุนประชาชนเกี่ยวกับการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร	30	1	5	3.40	.932
2. มีกิจกรรม/โครงการส่งเสริมและสนับสนุนประชาชนเกี่ยวกับทักษะด้านภาษา	30	1	5	3.23	1.073
3. ผู้บริหารมีการแนะนำ/อบรมพนักงานให้มีอัธยาศัย	30	3	5	3.73	.691
4. ผู้บริหารมีการแนะนำ/อบรมพนักงานในการตอบข้อซักถาม	30	1	5	3.57	.971
5. ผู้บริหารมีการแนะนำ/อบรมพนักงานให้มีกิริยา วาจาสุภาพ ยิ้มแย้มแจ่มใส	30	1	5	3.73	.980
6. ผู้บริหารและพนักงานไปพบปะประชาชนโดยการให้คำแนะนำ พูดคุยอย่างเป็นกันเอง	30	1	5	3.70	.877

7. ผู้บริหารและพนักงานได้ แนะนำ พุดคุย หรือให้คำ ปรึกษาหารือกับประชาชน ด้วยกิริยา วาจาสุภาพ	30	3	5	3.90	.712
8. ผู้บริหารและพนักงานได้ กล่าวปราศรัยในที่ชุมชนได้ อย่างเหมาะสมกับงาน	30	1	5	3.70	.915
1. มีนโยบายส่งเสริมและ สนับสนุนด้านการบำเพ็ญ ประโยชน์	30	3	5	3.83	.648
2. มีแผนปฏิบัติการในการ ส่งเสริมและสนับสนุนด้าน การบำเพ็ญประโยชน์	30	3	5	3.77	.626
3. มีกิจกรรม/โครงการ ส่งเสริมและสนับสนุนด้าน การบำเพ็ญประโยชน์	30	3	5	3.80	.610
4. ผู้บริหารและพนักงาน ปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์	30	3	5	3.90	.607
5. ผู้บริหารและพนักงานให้ การช่วยเหลือแก่กุล ประชาชนด้วยความเต็ม	30	3	5	3.70	.651
6. ผู้บริหารและพนักงาน มี ความเสียสละตามกำลัง ทรัพย์ กำลังกายในการให้ ความช่วยเหลือ	30	2	5	3.73	.868
7. มีการประเมินผลการ ดำเนินงานกิจกรรม/ โครงการส่งเสริมและ สนับสนุนด้านการบำเพ็ญ ประโยชน์	30	1	5	3.60	.932

8. มีการนำผลการประเมิน การดำเนินงานกิจกรรม/ โครงการส่งเสริมและ สนับสนุนด้านการ	30	1	5	3.57	.935
1. ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ ปฏิบัติหน้าที่เป็นกันเองต่อ ประชาชน	30	3	5	3.80	.714
2. การเปิดโอกาสให้ ประชาชนมีส่วนร่วมในการ พัฒนาองค์กรให้บรรลุผล	30	3	5	3.87	.629
3. การสื่อสาร เผยแพร่ นโยบายการกำกับดูแลให้ ประชาชนรับทราบทั่วถึง	30	3	5	3.93	.691
4. ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ ส่งเสริมให้ประชาชน ปฏิบัติงานและมีความ รับผิดชอบร่วมกัน	30	3	5	3.73	.740
5. การเปิดโอกาสให้ ประชาชนเสนอข้อมูลและ ข้อคิดเห็นในการพัฒนาการ บริหารงานขององค์กร	30	2	5	3.77	.728
6. ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ ให้ ความเสมอภาคยอมรับฟัง ความคิดเห็นและ ข้อเสนอแนะของประชาชน	30	3	5	3.70	.702
7. องค์กรบริหารงานโดยยึด แนวทางร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมรับผิดชอบ	30	3	5	3.83	.699
8. ระบบการประเมินผล การปฏิบัติงานในปัจจุบัน ขององค์กร	30	3	5	3.73	.640

ผลรวมการบริหารงาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านทาน	30	2.00	5.00	3.7333	.62214
ผลรวมการบริหารงาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านปิยวาจา	30	1.88	5.00	3.6208	.73804
ผลรวมการบริหารงาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านอัตถจริยา	30	2.75	4.88	3.7375	.58386
ผลรวมการบริหารงาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านสมานัตตตา	30	2.88	5.00	3.7958	.60483
Valid N (listwise)	30				

ภาคผนวก ค.

หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ที่ ศธ ๖๑๕๑/ว.๔๕

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตพะเยา ๕๖๖ หมู่ ๒ ตำบลแม่กา
อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ๕๖๐๐๐

๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขอบขอมอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เจริญพร

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระอธิการวัชรวิศ ฉายา อุตตมสีโล นามสกุล สมยงค์ เลขประจำตัวนิตินิสิต ๕๘๑๐๔๐๕๐๑๑ นิสิตหลักสูตร พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ศึกษาวิเคราะห์การบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา”

ในการนี้ บัณฑิตศึกษา จึงเจริญพรมาเพื่อขอบขอมอนุเคราะห์ให้ พระอธิการวัชรวิศ อุตตมสีโล ได้แจกแบบสอบถามดังกล่าวเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยตามแต่จะเห็นสมควร

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขออนุโมนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูวรธรรมวิฑูรย์,ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตพะเยา

บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์พะเยา
โทรศัพท์. ๐ - ๕๔๘๗ - ๐๑๔๒

ที่ ศธ ๖๑๕๑/ว.๔๖

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตพะเยา ๕๖๖ หมู่ ๒ ตำบลแม่กา
อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ๕๖๐๐๐

๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตให้นิสิตสัมภาษณ์เก็บข้อมูลการวิจัย

เจริญพร

ด้วย พระอธิการวัชรวิศ ญาญา อุดตมสีโล นามสกุล สมยงค์ เลขประจำตัวนิสิต ๕๘๑๐๔๐๕๐๑๑๑ นิสิตหลักสูตร พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ศึกษาวิเคราะห์การบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตำบลเจริญราษฎร์ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา”

ในการนี้ บัณฑิตศึกษา จึงเจริญพรมมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านให้ พระอธิการวัชรวิศ อุดตมสีโล ได้สัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยตามแต่จะเห็นสมควร

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูวรธรรมวิฑูรย์,ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตพะเยาบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์พะเยา
โทรศัพท์. ๐ - ๕๔๘๗ - ๐๑๔๒

Frequencies

Notes

Output Created		17-JUL-2017 13:19:12
Comments		
Input	Data	spss\แบบสอบถาม spss พระวัชรทิศ 1.sav
	Active Dataset	DataSet1
	Filter	<none>
	Weight	<none>
	Split File	<none>
	N of Rows in Working Data File	346
Missing Value Handling	Definition of Missing	User-defined missing values are treated as missing.
	Cases Used	Statistics are based on all cases with valid data.
Syntax		FREQUENCIES VARIABLES=a1 a2 a3 a4 a5 /ORDER=ANALYSIS.
Resources	Processor Time	00:00:00.00
	Elapsed Time	00:00:00.02

[DataSet1] spss\แบบสอบถาม spss พระวัชรทิศ1.sav

Statistics

		เพศ	อายุ	อาชีพ	ระดับการศึกษา สูงสุด	ระดับรายได้ต่อ เดือน
N	Valid	346	346	346	346	346
	Missing	0	0	0	0	0

Frequency Table

เพศ

	Frequenc y	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ชาย	184	53.2	53.2	53.2
หญิง	162	46.8	46.8	100.0
Total	346	100.0	100.0	

อายุ

	Frequenc y	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ต่ำกว่า 21 ปี	13	3.8	3.8	3.8
21-30 ปี	33	9.5	9.5	13.3
31-40 ปี	57	16.5	16.5	29.8
41-50 ปี	88	25.4	25.4	55.2
51-60 ปี	93	26.9	26.9	82.1
61 ปีขึ้นไป	62	17.9	17.9	100.0
Total	346	100.0	100.0	

อาชีพ

	Frequenc y	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ไม่ได้ประกอบอาชีพ	14	4.0	4.0	4.0
รับจ้างทั่วไป/ค้าขาย/ ธุรกิจ	114	32.9	32.9	37.0
เกษตรกร	168	48.6	48.6	85.5
ราชการ/รัฐวิสาหกิจ	26	7.5	7.5	93.1
นักเรียน/นักศึกษา	15	4.3	4.3	97.4
ข้าราชการบำนาญ	8	2.3	2.3	99.7
อื่นๆ	1	.3	.3	100.0
Total	346	100.0	100.0	

ระดับการศึกษาสูงสุด

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ไม่ได้เรียนหนังสือ	10	2.9	2.9	2.9
ประถมศึกษา	143	41.3	41.3	44.2
มัธยมศึกษาตอนต้น	52	15.0	15.0	59.2
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช.	86	24.9	24.9	84.1
อนุปริญญา/ปวส.	21	6.1	6.1	90.2
ปริญญาตรี	30	8.7	8.7	98.8
สูงกว่าปริญญาตรี	4	1.2	1.2	100.0
Total	346	100.0	100.0	

ระดับรายได้ต่อเดือน

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ต่ำกว่า 10,000 บาท	232	67.1	67.1	67.1
10,001-15,000 บาท	82	23.7	23.7	90.8
15,001-20,000 บาท	16	4.6	4.6	95.4
สูงกว่า 20,000 บาท	16	4.6	4.6	100.0
Total	346	100.0	100.0	

DESCRIPTIVES VARIABLES=b1 b2 b3 b4 b5 b6 b7 b8 b9 c1 c2 c3 c4 c5 c6 c7 c8 d1 d2
d3 d4 d5 d6 d7 d8 e1 e2 e3 e4 e5 e6 e7 e8 sumb sumc sumd sume
/STATISTICS=MEAN STDDEV MIN MAX.

Descriptives

Notes

Output Created		17-JUL-2017 13:19:28
Comments		
Input	Data	spss\แบบสอบถาม spss พระวัชรทิศ 1.sav
	Active Dataset	DataSet1
	Filter	<none>
	Weight	<none>
	Split File	<none>
	N of Rows in Working Data	346
	File	
Missing Value	Definition of Missing	User defined missing values are treated as missing.
Handling	Cases Used	All non-missing data are used.
Syntax		DESCRIPTIVES VARIABLES=b1 b2 b3 b4 b5 b6 b7 b8 b9 c1 c2 c3 c4 c5 c6 c7 c8 d1 d2 d3 d4 d5 d6 d7 d8 e1 e2 e3 e4 e5 e6 e7 e8 sumb sumc sumd sume /STATISTICS=MEAN STDDEV MIN MAX.
Resources	Processor Time	00:00:00.02
	Elapsed Time	00:00:00.11

[DataSet1] spss\แบบสอบถาม spss พระวัชรทิศ1.sav

Descriptive Statistics

	N	Minimu m	Maximu m	Mean	Std. Deviation
1. มีนโยบายเกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนช่วยเหลือประชาชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิต	346	1	5	3.62	.926
2. มีแผนปฏิบัติการเกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนช่วยเหลือประชาชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิต	346	1	5	3.46	.901
3. มีกิจกรรม/โครงการเกี่ยวกับการส่งเสริมสนับสนุนช่วยเหลือประชาชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิต	346	1	5	3.53	.923
4. มีกิจกรรม/โครงการเกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนด้านการศึกษา	346	1	5	3.37	.979
5. มีกิจกรรม/โครงการเกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนด้านศาสนาและวัฒนธรรม	346	1	5	3.56	.893
6. มีการให้ความสงเคราะห์ช่วยเหลือประชาชนเมื่อได้รับการร้องขอหรือพบเห็น	346	1	5	3.65	.869
7. มีการให้ความช่วยเหลือประชาชนเมื่อเกิดอุบัติเหตุต่างๆ อยู่เสมอ	346	1	5	3.60	.853
8. มีการประเมินผลการดำเนินงานกิจกรรม/โครงการเกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนช่วยเหลือ	346	1	5	3.49	.872
9. มีการนำผลการประเมินการดำเนินงานกิจกรรม/โครงการเกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุน	346	1	5	3.35	.927
1. มีกิจกรรม/โครงการส่งเสริมและสนับสนุนประชาชนเกี่ยวกับการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร	346	1	5	3.28	.980
2. มีกิจกรรม/โครงการส่งเสริมและสนับสนุนประชาชนเกี่ยวกับทักษะด้านภาษา	346	1	5	3.19	1.097

3. ผู้บริหารมีการแนะนำ/อบรมพนักงานให้มี อธยาศัย	346	1	5	3.49	.943
4. ผู้บริหารมีการแนะนำ/อบรมพนักงานใน การตอบข้อซักถาม	346	1	5	3.49	.936
5. ผู้บริหารมีการแนะนำ/อบรมพนักงานให้มี กิริยา วาจาสุภาพ ยิ้มแย้มแจ่มใส	346	1	5	3.59	.932
6. ผู้บริหารและพนักงานไปพบปะประชาชน โดยการให้คำแนะนำ พุดคุยอย่างเป็นกันเอง	346	1	5	3.67	.888
7. ผู้บริหารและพนักงานได้แนะนำ พุดคุย หรือให้คำปรึกษาหารือกับประชาชนด้วยกิริยา วาจาสุภาพ	345	1	5	3.69	.909
8. ผู้บริหารและพนักงานได้กล่าวปราศรัยในที่ ชุมชนได้อย่างเหมาะสมกับงาน	346	1	5	3.64	.840
1. มีนโยบายส่งเสริมและสนับสนุนด้านการ บำเพ็ญประโยชน์	346	1	5	3.49	.872
2. มีแผนปฏิบัติการในการส่งเสริมและ สนับสนุนด้านการบำเพ็ญประโยชน์	346	1	5	3.51	.852
3. มีกิจกรรม/โครงการส่งเสริมและสนับสนุน ด้านการบำเพ็ญประโยชน์	346	1	5	3.48	.905
4. ผู้บริหารและพนักงานปฏิบัติตนให้เป็น ประโยชน์	346	1	5	3.58	.872
5. ผู้บริหารและพนักงานให้การช่วยเหลือ แก่กุลประชาชนด้วยความเต็ม	346	1	5	3.65	.902
6. ผู้บริหารและพนักงาน มีความเสียสละตาม กำลังทรัพย์ กำลังกายในการให้ความ ช่วยเหลือ	346	1	5	3.43	.886
7. มีการประเมินผลการดำเนินงานกิจกรรม/ โครงการส่งเสริมและสนับสนุนด้านการบำเพ็ญ ประโยชน์	346	1	5	3.50	.911

8. มีการนำผลการประเมินการดำเนินงาน กิจกรรม/โครงการส่งเสริมและสนับสนุนด้าน การ	346	1	5	3.49	.949
1. ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นกันเอง ต่อประชาชน	346	1	5	3.57	.946
2. การเปิดโอกาสให้ ประชาชนมีส่วนร่วมใน การพัฒนาองค์กรให้บรรลุผล	346	1	5	3.42	1.014
3. การสื่อสาร เผยแพร่นโยบายการกำกับดูแล ให้ประชาชนรับทราบทั่วถึง	346	1	5	3.38	.991
4. ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ ส่งเสริมให้ประชาชน ปฏิบัติงานและมีความรับผิดชอบร่วมกัน	346	1	5	3.41	.989
5. การเปิดโอกาสให้ประชาชนเสนอข้อมูลและ ข้อคิดเห็นในการพัฒนาการบริหารงานของ องค์กร	346	1	5	3.34	1.049
6. ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ ให้ความเสมอภาค ยอมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของ ประชาชน	346	1	5	3.43	1.014
7. องค์กรบริหารงานโดยยึดแนวทางร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมรับผิดชอบ	346	1	5	3.44	1.034
8. ระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานใน ปัจจุบันขององค์กร	346	1	5	3.47	.960
ผลรวมการบริหารงานองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นด้านทาน	346	1.00	5.00	3.5141	.74425
ผลรวมการบริหารงานองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นด้านปียวาจา	345	1.00	5.00	3.5091	.74888
ผลรวมการบริหารงานองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นด้านอัตถจริยา	346	1.00	5.00	3.5166	.75571
ผลรวมการบริหารงานองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นด้านสมานัตตตา	346	1.00	5.00	3.4328	.87678
Valid N (listwise)	345				

ภาคผนวก ง.

รูปสัมภาษณ์

สัมภาษณ์

ผู้บริหารเทศบาลตำบลเจริญราษฎร์

นายวุฒิชัย จันทเพย กำนันตำบลเจริญราษฎร์

นายพีรตณย์ อินจันทร์ ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๒

นายสำราญ จักป้อ ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๓

นายประเทือง ทองดี ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๔

นายเกษม ใจบุญทา ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๕